לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים
יום א', י"ט בחשון תשמ"ו, 3 בנובמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12875 / המחיר –.630 שקל כולל מע"מ

"יתכן שערפאת יוזמן להעיד במשפט „אקילה לאורו"

גנואה. — המחבל החמישי שחטף את האניה האיטלקית „אקילה לאורו", הוא מעוזריו הקרובים של אבו אל־עבאס, מנהיג „חזית השחרור הפלשתינית". והוא זוהה כמסר קאריה — לפי שמועות שנפוצו אמש בחוגים משפטיים בגנואה.

קאריה הפליג פעמיים באניה „אקילה לאורו", קרוב לוודאי כדי לבדוק את כל פרטי המבצע המתוכנן. לאחר שהאניה הפליגה מגנואה ב־3 באוקטובר, התייצב בראש הקומנדו של המחבלים, ולאחר מכן ירד באלכסנדריה לפני חטיפת האניה.

לאחר „פגישה הרמונית" בין רה"מ ומ"מ

פירושים סותרים של פרס ושמיר לנאומו של חוסיין

מקור ממשלתי בכיר: חוסיין לא הזכיר את אש"ף בהקשר לועידה בי"ל ● סגן שר החוץ: הנאום של המלך סטירת לחי לפרס ● שרים במערך: הליכוד מגיב בחדווה בכל פעם שנראה לו סימן שלילי בתהליך השלום

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

אמש שוב פרצו חילוקי דיעות חדשים בין רה"מ פרס ובין השר שמיר, הפעם בקשר להערכת נאומו של חוסיין. זאת לאחר שהשניים סיימו בהרמוניה את פגישתם ביום ו', שבה שיכנע פרס את שמיר, כי שום תוכנית או נייר סודי לא הוצגו לירדן.

•

מקור ממשלתי בכיר ציין בחיוב, כי חוסיין לא הזכיר בנאומו — בפעם הראשונה מאז כינוס מושב המל"פ בעמאן לפני כשנה — את אש"ף בהקשר של ועידה בינלאומית, אלא בהקשר כללי יותר, אף על פי שאך לפני ימים אחדים הוא נפגש עם יאסר ערפאת.

לדעת המקור הממשלתי הבכיר יש באי־איזכור אש"ף ע"י חוסיין הליכה לקראת רה"מ שמעון פרס, שבא לקראת חוסיין שהסכים שמו"מ הישיר ייפתח בברכתו של פורום בינ"ל — אף שלל השתתפות אש"ף במשלחת ירדנית־פלשתינית.

דברים תקיפים לאיזון הנכונות למו"מ עם ישראל

המקור המשיך ואמר, כי אמנם אי־אפשר להתעלם מדברי חוסיין על הכיבוש הישראלי „האכזרי ביותר שידעה ההיסטוריה המודרנית", ומדבריו נגד ארה"ב. אולם יש להביא בחשבון, כי חוסיין נאם בעמאן לרגל פתיחת מושב הפרלמנט הירדני וייתכן, כי דבריו התקיפים נועדו לאזן את נכונותו למשא ומתן עם ישראל. לא היה מקום לצפות, המשיך המקור, שחוסיין יתייחס בנאומו ליוזמת פרס, וגם אין להיות מופתעים מכך שחוסיין דיבר על התנגדות ירדן להתנחלויות בגדה המערבית.

המקור סיכם, כי החשוב ביותר הוא, שעד סוף השנה ייפתחו מגעים בין ישראל וירדן, ואפשרות זו לא סוכלה בנאום חוסיין.

סגן שר החוץ: סטירת לחי לפרס

חוגים במשרד החוץ מסרו אמש התרשמות ראשונית הפוכה מנאום חוסיין. הם הביעו „אכזבה" מן הנאום והוסיפו, כי „נראה שיש אפילו נסיגה מן הדברים שחוסיין אמר באו"ם, בעיקר בכל הנוגע להתנגדותו למשא ומתן ישיר".

סגן שר החוץ רוני מילוא אמר, (סוף בעמוד 2)

נחמקין ידרוש היום 90 מ' דולר כסיוע חירום לחקלאות

הכסף יינתן לישובים כהלוואה לטווח ארוך לתשלום חובותיהם

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה תתבקש לאשר היום סיוע חירום בסך של 90 מיליון דולר ליישובים חקלאיים בגבול הצפון, בגולן ובבקעת־הירדן. יעלה את ההצעה שר החקלאות, אריק נחמקין.

הכסף יינתן ליישובים כהלוואה לטווח ארוך, כדי לאפשר להם לשלם את חובותיהם הכבדים לטווח קצר, אשר מאיימים למוטט חלק (סוף בעמוד 2)

נאום מאכזב של המלך חוסיין ● עמ' 2
דמשק מצפה לחתימה על אמנה פוליטית חדשה בלבנון ● עמ' 2
התק"מ הכריז על מצב חירום כלכלי ● עמ' 4
אש"ף יעביר מפקדתו הצבאית לעירק ● עמ' 18
הצגת הקולנוע הראשונה בירושלים — בשבת ● עמ' 20

פסק־דין כושל ואומלל

בית־הדין העליון טעה בשיקול הדעת, כאשר החליט בסוף השבוע שעבר להתערב בהחלטת נשיאות הכנסת, שלא לאפשר דיון בשתי הצעות חוק של ח"כ מאיר כהנא. בית־הדין העליון מצא לנכון להורות לכנסת לאפשר לכהנא להגיש הצעות חוק על אף העובדה, כי נשיאות הכנסת דחתה אותן בנימוק, כי „בהצעות אלה כלולים דברי־נאצות שיש בהם עלבון". הגזען כהנא הציע לכנסת לדון ב„חוקים", שאחד מהם מתכוון לגירוש הערבים, והשני אוסר נשואים מעורבים בין יהודים וערבים. אלה הם חוקי נירנברג מובהקים, אלא שרדיפת היהודים מוחלפת ברדיפת הערבים, ושמירת טוהר הגזע הארי־הגרמני מוחלפת בשמירת טוהר הגזע היהודי.

כולנו מעוניינים בשמירת מעמדם של בתי־המשפט, ובוודאי של בית־הדין העליון, אך אין מנוס ממחאה על החלטתם של השופטים העליונים המתייצבים להגנת זכויותיו של ח"כ כהנא. „גם אם משמעות הדבר מתן ביטוי לדעות שאנו סולדים מהן". אנו חולקים בכל תוקף על־כך שמדובר במקרה זה ב„דעות" שהשופטים איפשרו את השמעתן בכנסת, תוך שהם פוטרים את עצמם מן האחריות למעשה חמור זה, על־ידי הבעת סלידה מ„דעותיו" של כהנא.

בית־המשפט העליון אמור להגיש סעד משפטי לכל אזרח הנפגע על־ידי הרשויות. אך במקרה זה בית־המשפט דבק בגישה משפטית פורמליסטית וסרת־טעם. שהרי במתן הסיוע לכהנא איפשרו לו לפגוע באושיות הדימוקראטיה במדינה, להפיץ דעות גזעניות־נאציות, שעצם השמעתן בכנסת ישראל יכפישו את שמה של המדינה. בזמנו יצאנו בתוקף נגד החלטת האו"ם, המזהה את הציונות עם הגזענות, והנה בית־הדין העליון, המאפשר לכהנא להגיש הצעות חוק גזעניות, מספק תחמושת לשונאי ישראל. בוודאי שלא זו היתה כוונתם של השופטים העליונים, אך הללו אינם פטורים משיקול דעת רחב, הבוחן את המשמעות החמורה של החלטותם.

זכותה וחובתה של כל מדינה דימוקראטית להתגונן בפני אויביה. לקח שנות השלושים באירופה לא הדליק משום־מה נורה אדומה בבית־הדין העליון בבואו לדון בתביעתו של כהנא. לצערנו יש לקבוע, כי בית־הדין העליון נתן לאחרונה פירושים מסוכנים ל„חופש הבעת הדעה". כאשר הוא מחליף חופש ביטוי עם חופש הסתה הגזענית והאנטי דימוקראטית. טוב היה לבית־הדין העליון לו מצא אובייקט אחר ונושא אחר להוכחת עמידתו על משמר החופש והדימוקראטיה. שהרי — בניגוד לדעתם האישית של השופטים עצמם לגבי תנועת הכהניזם — הם העניקו לגיטימאציה לפעולות גזעניות, שתוכל מעתה להסתמך על פסק־הדין האומלל.

הוועד הפועל לשכת דובר ההסתדרות
הועידה ה־15 של ההסתדרות
כ"א־כ"ג בחשון תשמ"ו
5־7 בנובמבר 1985

תחבורה לצירים ואורחים לפתיחה בירושלים
לצירים ומוזמנים לפתיחת הוועידה בירושלים ביום שלישי, 5.11.85, מתארגנת הסעה באוטובוסים הלוך וחזור.
האוטובוסים ייצאו מחצר הוועד־הפועל בתל־אביב ביום שלישי, 5.11.85, בשעה 15.00, ויחזרו לתל־אביב בתום מושב הפתיחה בירושלים.

תחבורה לצירים ואורחים לגני התערוכה בת"א
בימים רביעי וחמישי, 6.11.85 ו־7.11.85, תצא תחבורה באוטובוסים למרכז הקונגרסים בגני התערוכה בת"א. האוטובוסים ימתינו ליד בית המרכז לתרבות וחינוך ברחוב ארלוזורוב בת"א, בשעה 8.30 בבוקר.

סיעת ר"צ בהסתדרות
הנהלת הסיעה מתכנסת ביום ג', 5.11.85, בשעה 17.00, בלובי מלון „הילטון".
הסיעה תתכנס ביום ד', 6.11.85, בשעה 8.00 בבוקר, בחדר הסיעה באולם הקונגרסים.
צירים שלא קיבלו את כרטיסי הציר, מתבקשים להתקשר בדחיפות, לח' שלמה גבעולי בוועד־הפועל, טל' 03־431708.

סיעת חד"ש בוועידת ההסתדרות
צירי הוועידה מסיעת חד"ש ייפגשו בירושלים בבנייני־האומה ביום שלישי 5.11.85 בשעה 5.30 אחה"צ.
בפגישה תמסר אינפורמציה על סדרי עבודת הסיעה.
הנהלת הסיעה תיפגש באותו יום ובאותו מקום בשעה 5.00 אחה"צ.

מישדרים מיוחדים לוועידת ההסתדרות
רדיו
יום שני, 4.11.85, בשעה 17.30, רשת ב' בקול־ישראל בתכנית „על מספרים ואנשים" – ראיון עם מזכיר חברת העובדים דניאל רוזוליו.
*
לוח השידורים בגלי צה"ל וקול־ישראל בשפה הערבית והאנגלית יתפרסם בנפרד.
טלוויזיה
יום ראשון 3.11.85, בשעה 21.00, בתכנית „מבט לחדשות" – כתבה של רוני סביר.
*
יום שלישי, 5.11.85, בשעה 21.00, בתכנית „מבט לחדשות" – קטעים מטקס פתיחת ועידת ההסתדרות בבנייני־האומה בירושלים.
*
יום שלישי, 5.11.85, בשעה 17.00, בתכנית „ערב חדש" – כתבה וראיון על ועידת ההסתדרות.
*
יום רביעי, 6.11.85, בשעה 21.00, בתכנית „מבט לחדשות" – נאום ראש הממשלה שמעון פרס, בשידור ישיר מאולם הוועידה במרכז הקונגרסים בתל־אביב (גני־התערוכה).
*
יום רביעי, 6.11.85, בשעה 21.30, בתכנית „מוקד" – שידור ישיר מאולפן הטלוויזיה הישראלית במרכז הקונגרסים בגני־התערוכה בתל־אביב.

מוספים מיוחדים לוועידת ההסתדרות
לקראת ועידת ההסתדרות מופיעים השבוע מוספים מיוחדים בעתונים: „דבר", „על המשמר", „הארץ" (הופיע ביום שישי 1.11.85), „מעריב", „ידיעות־אחרונות", „החדשות".

„חן מבט" – עתון למקומות עבודה
לקראת ועידת ההסתדרות ה־15 הופיע והופץ במקומות העבודה ומועצות הפועלים „חן מבט" – עתון קיר למקומות עבודה, המוקדש לוועידת ההסתדרות.
ועדי עובדים יכולים לקבל את העתון במערכת ההסברה במרכז לחינוך ותרבות בוועה"פ.

מסיבת עתונאים וכתבים לענייני ההסתדרות ועבודה
מחר, יום שני, 4.11.85, בשעה 10.00 בבוקר תתקיים בבית סוקולוב בת"א מסיבת עתונאים וכתבים לענייני ההסתדרות והעבודה בנושא ועידת ההסתדרות ה־15. בהשתתפות: מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, פרופ' שלמה בן־עמי יו"ר הוועדה המכינה, נחום פסח יו"ר הוועדה המארגנת.

ועידת ההסתדרות ה־15 — לחברה עובדת, יוצרת וצודקת

משרד החינוך קיבל את המלצות ועדת באשי:

בוטלו מבחני האינטליגנציה למיון תלמידי הגנים והיסודיים

בפניה לבג"ץ שהביאה להקמת ועדת הבדיקה, טענו הורים כי שיטת מבחנים זאת פוגעת בפרטיות, מטביעה אות קלון וגורמת עוול בהיותה בודקת תחום אחד בלבד ● יונהגו מבחני הישגים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

מנכ"ל משרד החינוך, אליעזר שמואלי, אישר המלצות של ועדת מומחים בראשות המרצה הראשי, פרופ' יוסף באשי, המתנגדת לקיום מבחני כושר (מבחני אינטליגנציה קבוצתיים, בדרך־כלל פסיכומטריים) לכלל התלמידים בגני הילדים, לקראת קבלתם לכיתות א', ולכלל התלמידים בכמה מכיתות בית־הספר היסודי לקראת קבלתם לחטיבות הביניים.

כדי למיין את התלמידים בחטיבות הביניים יערכו המורים מבחני הישגים (מבחני ידע מן הסוג של בחינות הבגרות). בכל מקרה שבית־הספר יערוך מבחנים כאלה, יתבצע הדבר בהיתר מיוחד, וההורים יהיו רשאים לקבל את התוצאות בצירוף הסבר.

זכות הפרטיות

ועדת באשי הוקמה בהסכמת הצדדים בפני בג"ץ מיום 11.3.85, באיכוח קבוצת הורים, עו"ד אברהם גל, טען בפני בג"ץ, כי הנהגת מבחנים פסיכומטריים פוגעת בזכות הילדים לפרטיות. כן טען שהעברת תוצאות המבחנים מבית ספר למשנהו מטביעה את קלון על ילדיהם. בבתי־ספר רבים אין מתחשבים המנהלים בציונים. כלומר, במאמץ שעשה הילד ובהישגיו הממשיים, אלא במבחני האינטליגנציה בלבד — לצורך מיון התלמידים לפי רמות.

המלצות ועדת באשי הן ניצחון לפסיכולוגים ההומאניסטים, החולקים על הנחת היסוד של מחברי מבחני האינטליגנציה, כאילו רמת התיפקוד של התלמיד היא סופית, ולפיכך ניתנת לניבוי. מתנגדי המבחנים, כמו פרופ' פרנקנשטיין, טענו בפני ועדת באשי, כי אין אינטליגנציה מסוג אחד, ולכן המבחנים הנוכחיים עושים עוול כבר לילדים בעלי אינטליגנציה בתחום הטכני, היצירתי והחברתי.

מהבוקר: הסטודנטים עוברים מהדשא אל ספסלי הלימודים

הפשרה שסיימה את השביתה: 900 דולר — שכר־לימוד כרגיל ועוד 250 דולר בתשלומים על פני 12 שנה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

הלימודים בכל המוסדות להשכלה גבוהה מתחילים היום — על כך החליטו אתמול נשיאות התאחדות הסטודנטים, לאחר שנענתה לבקשת שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, וקיבלה את הצעתו, המוסכמת על דעת ראש הממשלה ושר האוצר.

היום יהיה, אפוא, יום הלימודים הראשון בתשמ"ו, לאחר 11 ימי השבתה ברוב המוסדות ו־17 ימי השבתה בטכניון. השביתה פרצה בשל העלייה התלולה של שכר הלימוד מ־900 דולר ביוני ל־1150 כיום. הסיבה לעליית שכר הלימוד נעוצה בדרך חישוב שכר הלימוד; לפי בקשת הסטודנטים ביוני הוצמד שכר הלימוד למדד ולא לדולר.

זו הצעת הממשלה, שהתקבלה על דעת הסטודנטים:

● שכר הלימוד בשנים תשמ"ו־ז' יעמוד על 900 דולר בכל שנה.

● יתרת הסכום, כ־250 דולר, תשולם במשך 12 שנים.

● הגורמים הנוגעים בדבר יקיימו מו"מ שיקבע את הדרכים לשיפור מערך הסיוע לסטודנטים.

יו"ר התאחדות הסטודנטים, אייל יפה, אמר כי השנה ישלם כל סטודנט 25 דולר, וכך ייכנסו לקופת המוסדות מיליון וחצי דולר, שיוקצו להגדלת מספר מלגות פרוייקט־חונכות (פר"ח). בפרוייקט זה השתתפו אשתקד 10,000 סטודנטים והשנה מבקשים להגדיל את המספר ל־2000.

„זה פשע להוריד ילדים למים בקליפות עץ במזג־אוויר כזה"

שלוש שעות ארך אתמול מבצע חילוצם בשלום של 70 תלמידי בית־הספר אנקורי בת"א ממימי הכנרת ● רוח מזרחית עזה הפכה את הסירות

מאת מירה יערי ויהודה צור, כתבי „על המשמר"

„זה חוסר אחריות פושע להוריד ילדים למים בקליפות עץ, במזג־אוויר כזה" — אמר אתמול מגדל נון, מוותיקי השייטים בכנרת, בתום מבצע בן שלוש שעות לחילוצם של 70 תלמידי בית־הספר האקסטרני בתל־אביב, „אנקורי", שהתהפכו בעת שיט בסירות קייק באגם.

התלמידים יצאו לשיט מחוף גולן לנה־דגל בשעה 11.30 בצהריים, ותוך שלוש דקות, במכה של רוח מזרחית במהירות של 70 קמ"ש, התהפכו רוב הקייקים והתלמידים נסחפו מהחוף לתוך האגם.

למבצע החילוץ הוזעקו סירות השיט של עין־גב, סירות משמר החופים של המשטרה, צוות חילוץ של רמת־הגולן, ובראשם קובי לסר, ויחידת צה"ל עם מסוק ורופאים.

„עונג שבת" יתכן מחר בירושלים:

סרטים יוקרנו בכנים — דתיים יפגינו בחוץ

[illegible]

לא נעים לראות „קיבוץ סגור"

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„קיבוץ סגור" היה למושג חדש בתק"מ. קיבוצים שאלמלא הערבות ההדדית בתוך התנועה היו מוכרזים כיום כ„פושטי־רגל" ומועברים לכונס הנכסים, מוגדרים כיום „קיבוצים סגורים".

מנחם גלעד, מרכז ועדת המשק של התק"מ, מסביר בראיון לשלמה לשם ב„יחד" שהתפרסם היום; כי המשמעות של קיבוץ סגור הוא סגירת קווי האשראי במשקי התק"מ ובארגוני הקניות האזוריות.

על סגירת המשקים מחליטה הנהלת קרן התק"מ בהשתתפות המלווה המשקי של הקיבוץ. התנועה מתארת למזכירות הקיבוץ והאסיפה את תהליך „סגירת הקיבוץ": בתחילת התהליך מאפשרים לקיבוץ להמשיך לבצע קניות מצומצמות ומוגדרות, בהיקפי כספי מצומצם, חומר־גלם. יתאפשר לקנות עד לשלושה חודשים מהסגירה ומזון עד חודשיים. בתום התקופה יהיה הקיבוץ סגור לחלוטין בארגוני הקניות ויוכל לקנות רק במזומן, הודעה על כך תועבר גם לספקים", אומר מנחם גלעד, רכז המחלקה לכלכלה בקיבוץ הארצי.

זמי מר אמר באותה שיחה: „אנו פועלים כגוף אחד המתבסס על ערבות הדדית לכן לא פושטים־רגל. המסקנה מכך היא, שלא תוכל להיווצר סיטואציה שבה קיבוצים יפשטו־רגל כבודדים לגבי כלל המערכת — אינני מעלה בדעתי שממשלה תיתן למערכת הייצרנית קיבוצית ליפול!"

שוחד בחירות בקריית־ארבע?

מאת מנחם עברי, כתב „על המשמר"

המשטרה החלה לבדוק חשדות לשוחד בחירות במערכת הבחירות למועצה המקומית בקריית־ארבע.

שניים מתושבי הקריה התבקשו לסור למשטרה כדי למסור עדות. החשדות מופנים כלפי הקואליציה הנוכחית. החקירה נמצאת רק בראשיתה ועדיין לא ברור אם יש ממש בחשדות.

קצין מג"ב נדרס למוות

מאת רפאל גאון,

אוהד מלכא (24) קצין משמר הגבול בבאר־שבע, נדרס מפגיעת טנדר, בעודו בודק רכב חשוד.

מלכא הובא לבית־החולים תל־השומר ושם מת מפצעיו.

מזג האוויר

תחזית מזג־האוויר להיום: מעונן חלקית. הטמפרטורות החזויות: ירושלים 13 עד 22, תל־אביב 15 עד 28, חיפה 20 עד 26, באר שבע 11 עד 29, רמת־הגולן 13 עד 20, נהריה 16 עד 25, צפת 13 עד 18, טבריה 17 עד 27, נצרת 14 עד 23, עפולה 13 עד 27, שומרון 14 עד 23, לוד 13 עד 29, יריחו 19 עד 29, עזה 15 עד 28, אילת 18 עד 30. (עתים)

ויקטור ערוסי מובל לאמבולנס כשידיו קשורות באזיקים לאחר נסיון ההתאבדות אתמול, במחלקת השיקום של משרד הבטחון בתל־אביב. (צילום: סטודיו 23)

נכה צה"ל שלף סכין במשרדי אגף השיקום וניסה לשים קץ לחייו

מאת אבי בניהו כתב „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

נכה צה"ל איים אתמול בצהריים לשים קץ לחייו בדקירות סכין, באגף השיקום בקריה בתל־אביב. אך המשטרה השתלטה עליו ומנעה ממנו לבצע את המעשה.

הצעיר, הנתון לטיפול משרד הבטחון, הופיע במשרדי אגף השיקום וטען כי אין מטפלים בו כיאות. הוא נכנס לאחד החדרים, שם שלף סכין, הצמיד אותה לבטנו ואיים להתאבד. המשטרה הוזעקה ומפקד מרחב הירקון, ניצב משנה אברהם ביבי, ניסה להרגיע אותו, אולם משנוכח שהצעיר עלול לממש את איומו, רמז לאיש משטרה סמוך מהיחידה המרכזית, והשניים השתלטו יחדיו על הצעיר והוציאו את הסכין מידו. הצעיר פונה מן המקום ונלקח לחקירה כחשוד בהסגת גבול ובאיומים.

38,000 נכים

ראש אגף השיקום במשרד הבטחון, אריה פינק, אמר אתמול, כי „צימצום המשאבים במערכת הבטחון יוביל בהכרח לצמצום אוכלוסיית הזכאים בתמיכת משרד הבטחון — נכים, אלמנות ויתומים". מנתונים שפורסמו בחוברת של המשרד לציון 35 שנה להקמת האגף עולה, כי כיום מטופלים בו כ־50,000 זכאי תשלומים, מתוכם 33,000 נכים. 650 מהם בעלי 100 אחוזי נכות, 2,640 הסובלים ממחלת נפש, 10,700 נפגעי גפיים ו־9,000 נפגעי ראש. כן מטפל האגף ב־3200 אלמנות צה"ל, 4,500 יתומים וכ־10,000 הורים שכולים. כ־650 אלמנות צה"ל נישאו כבר מחדש. אוכלוסיה זו אינה זוכה עוד לתגמולים ממשרד הבטחון, אלא רק בכבוד היתומים.

ישובי הגולן מבקשים לפרוס תשלום החובות

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ישובי רמת־הגולן, אשר נקלעו לקשיים כספיים חמורים ולגרעון של יותר מ־30 מיליון דולר, ביקשו אתמול משר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, לפרוס את תשלום חובותיהם לתקופה ארוכה יותר, כדי למנוע התמוטטות הישובים.

חברי ועד הפעולה של 11 מושבי הגולן אשר נפגשו אתמול עם שרון בקצרין, ציינו כי אף שהישובים הם מפעלים כלכליים מצליחים, אולם נטל הריבית והרכב החובות הוא כזה, שאין באפשרותם להחלץ מהמשבר הפיננסי אליו נקלעו ללא עזרה ממשלתית. שתאפשר תשלום חובותיהם בפרק זמן ארוך מאוד. עוד דורשים הישובים להוריד את הריבית המוטלת על חובותיהם.

שניים ממושבי הגולן נקלעו עתה למצב כספי חמור, כאשר אחד, גבעת־יואב, חייב יותר מ־11 מיליון דולר, איתן ליס, יו"ר המועצה האזורית גולן ציין, כי שרון הביע נכונות לסייע, אולם הדבר תלוי בממשלה כולה.

משלחת מישראל — לארה"ב במאמץ למנוע סגירת מפעל „כיתן" בדימונה

משלחת מישראל ובראשה שוקי מורר, מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, ועמוס מר־חיים, מנכ"ל כלל־תעשיות, יוצאת היום לארה"ב כדי להשתתף בשיחות עם גורמים אמריקניים בנסיון לבטל את המכסות המגבילות יבוא סריגי „כיתן" מישראל.

בהודעה לעיתונות מטעם „כיתן" נאמר כי הנהלת כלל־תעשיות ו„כיתן" רואות בחומרה רבה את הפרת הסכם הסחר החופשי עם ממשלת ארה"ב. באמצעות הטלת מכסות ומגבילות יצוא סריגי כיתן. חברת „כיתן" מחדשת את ציוד המפעל בדימונה בהשקעה של כ־15 מיליון דולר. על מנת להכשירו לייצוא של כ־30־40 מיליון דולר בלימיטה לארה"ב.

בנאום מאכזב

חוסיין לא רמז להתקדמות כלשהי לקראת הסדר באזור

לא התייחס לעמדות פרס כפי שהוצגו באו"ם ● חזר על קריאתו לועידה בינ"ל לפתרון בעיות האזור ● המלך התייחס להליכה משותפת של ירדן ואש"ף

מאת עוזי מחנאימי, כתבנו לענייני המזה"ת

בנאום חיוור, ללא כל מפתיעים, ומאכזב בהעדר החידושים שבו, פתח אתמול המלך חוסיין את מושב החורף של „מועצת העם", הוא הפרלמנט הירדני.

בלטה העובדה, כי בהזדמנות הפומבית הראשונה שהיתה לו, לא התייחס המלך חוסיין לעמדות ראש הממשלה פרס כפי שהוצגו באו"ם. בנאום לא ניתן היה למצוא, אפילו ברמז, סימנים להתקדמות כלשהי לקראת הגעה להסדר באיזור.

עמדות ידועות

המלך הירדני חזר על עמדותיו הידועות, כפי שביטא אותן בהזדמנויות רבות בשנים האחרונות, ובהן הקריאה לועידה בין־לאומית לפתרון בעיות האיזור, הדגש על מצבם הקשה של תושבי השטחים, ואיזכור הבעיה הפלשתינית כלב בעיות האיזור, והתאום בין ירדן לאש"ף.

ירדן תשיג נשק

בתחילת נאומו בחר המלך חוסיין, במסגרת ברכותיו השיגרתיות לצבא, להדגיש, כי ירדן תשיג את הנשק הטוב והמודרני ביותר לצבאה. היתה בכך הבעת מורת־רוח מהחלטת הקונגרס להשעות לעת עתה את עסקת הנשק הגדולה עם ירדן.

מדינות ערב לא עושות די למען תושבי השטחים

בהתייחסו לנושא השטחים, שם המלך דגש בדבריו על מצבם הקשה של תושביהם, ורמז, כי מדינות־ערב אינן עושות די כדי לשפר את המצב, וכי הפסיקו כמעט לתת כספים עבור תושבי השטחים.

המלך הירדני הדגיש בדבריו את הסולידריות הערבית וקרא להביא לכינוס חירום של הצמרת הערבית, לשם דיון במצב „השטחים הכבושים".

הליכה משותפת עם אש"ף

בנאומו התייחס המלך במפורש להליכה המשותפת של ירדן ואש"ף לשינוי המצב המסוכן של לא־שלום ולא־מלחמה במזרח־התיכון.

הרושם שנוצר לאחר נאומו של המלך הירדני הוא, כי אם היו מגעים חשאיים עם ישראל, הם עדיין לא הושלמו — ובכל מקרה, טרם הגיע זמנו של המלך הירדני לחשוף בפומבי את נקודות ההסכמה שלו עם ישראל לפתרון הבעיה הפלשתינית.

המלך חוסיין בנאומו אתמול בפרלמנט הירדני. (צלום אי.פי)

ח"כ כהן: ראיתי הסכם סובייטי־ישראלי

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

גאולה כהן (התחיה) טענה ביום שישי, כי רה"מ שמעון פרס הציג בפניה, לפני מספר חודשים הצעה להסכם סובייטי־ישראלי. בהסכם נאמר, כי תמורת ויתורים ישראלים בגולן תתיר בריה"מ יציאת 20,000 יהודים לישראל.

לדברי גאולה כהן הפגישה נערכה ביוזמת ראש הממשלה.

מלשכתו של ראש הממשלה נמסר, כי פרס הציג לפני גאולה כהן הצעה שקיבל מאישיות מחו"ל.

בפגישה אמר שמעון פרס כי הוא מתנגד להצעה.

בדמשק מצפים היום לחתימה על אמנה פוליטית ללבנון

המפסידים העיקריים — הנוצרים; המרוויחים — השיעים והדרוזים

מאת עוזי מחנאימי, כתבנו לענייני המזה"ת

כל צמרת השלטון הלבנונית מלבד הנשיא אמין ג'מייל, מרוכזת בימים האחרונים בדמשק, שם נעשה מאמץ עליון להגיע תוך יום־יומיים לחתימת הסכם בין ראשי העדות בלבנון לסיום מלחמת האזרחים.

נמצאים שם ראש הממשלה ראשיד כראמה, ראשי־ממשלה לשעבר, מנהיגי המוסלמים בצידון, משלחות של הפלנגות, מנהיג השיעים נביה ברי, וצפוי להגיע היום מנהיג הדרוזים ואליד ג'ונבלאט.

אמנה פוליטית חדשה

בחודשים האחרונים הגיעו לשיאם מאמצי הסורים להביא לחתימת אמנה פוליטית חדשה בין הצדדים. אתמול נפגשו הצדדים עם האיש הפעיל ביותר במאמץ להביא להסכם בלבנון, סגן הנשיא עבד אל־חלים ח'דאם. נשיא סוריה שלח אתמול ללבנון את שליחו המיוחד לנושא הלבנוני, הגנראל מוחמד אל־חולי, ובידו אגרת לנשיא אמין ג'מייל ובה למנהיג הנוצרי הפרופסור סלימאן פרנג'יה. השיחה בין גנרל חולי לנשיא לבנון נמשכה שעתיים. מלבנון נמסר, כי נשיא סוריה ביקש באיגרתו, שאמין ג'מייל יתמוך בחתימת חוזה השלום ההולך ומתגבש בדמשק.

העדה הנוצרית — מפסידה

כבר עתה ברור, כי העדה שתנזק ביותר מהאמנה הפוליטית החדשה, הם הנוצרים, אשר להם זכויות מפליגות עפ"י אמנת 1943 שקבעה את יחסי הכוחות ואת חלוקת התפקידים בין העדות השונות. המרוויחים העיקריים יהיו השיעים והדרוזים, בעוד שבמעמדם של המוסלמים הסונים לא יהיה שינוי משמעותי.

הסונים ממורמרים

מקורות יודעי דבר אמרו אמש בדמשק, כי טיוטת הסכם השלום שהושגה בין המיליציות היריבות, עוררה הסתייגויות בקרב מנהיגים סונים.

ההסכם גובש בידי המיליציות של הנוצרים, השיעים והדרוזים, ועד כה לא שותפו המנהיגים הסונים בתהליך השלום.

ראש הממשלה רשיד קראמה וראשי הממשלה לשעבר סאלים חוס וראשיד סולח, שלושתם סונים, ניהלו בשבת שיחות עם סגן נשיא סוריה עבד אל חלים חדאם, לאחר שחדאם הזמין אותם להתייעצות על ההסכם.

מקורות בביירות אמרו, כי ההסתייגויות הסוניות מתייחסות לסמכויות של הנשיא, ראש הממשלה ויו"ר הפרלמנט. שלושת המנהיגים הסונים גם הביעו הסתייגויות לגבי החלוקה המוצעת של המושבים בפרלמנט.

העתון הביירותי הפרו־סורי „א שארק" כתב אתמול, כי ההסכם צופה חלוקה 50־50 בין הנוצרים והמוסלמים בפרלמנט, במקום העדיפות שהיתה עד כה לנוצרים.

המקורות הוסיפו, כי מנהיג השיעים נביה ברי ומנהיג הדרוזים ואליד ג'ונבלט, המצאים עתה בדמשק, תומכים בתביעות הסונים לקבל סמכויות רחבות יותר. (עיצ ועתים רויטר)

שגרירות ארה"ב בקאבול כותרה על־ידי חיילים אפגניים וסובייטיים

— שגרירות ארה"ב בעיר הבירה קאבול כותרה על־ידי חיילים אפגניים וחיילים סובייטיים, בסיוע נגמשים, לאחר שחייל סובייטי נמלט לתוך בניין השגרירות — גילה במוצאי שבת בשאנון שבאירלנד שר החוץ האמריקני שולץ.

שולץ, העושה את דרכו להלסינקי ולמוסקבה, אמר לכתבים, כי ארה"ב מיחתה על הלחץ הסובייטי והאפגני על השגרירות, לאחר שהחייל נמלט לפני יומיים לשגרירות.

שולץ אמר כי בניין השגרירות הואר על ידי זרקורים, וכי בפנים אין חשמל. (רויטר עתים)

● הנשיא רייגן הודיע אמש, כי הוא „שואב עידוד מהעובדה שמתנהלות עתה שיחות על פירוק הנשק, אחרי המתנה ארוכה".

יוגוסלביה מגלה עניין בכינון משרד מסחרי בישראל

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

בעקבות הודעת יוגוסלביה, כי אינה מתכוונת לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל, מעירה כתבתנו, כי יוגוסלביה אמנם גילתה עד כה עניין בעיקר בכינון משרד מסחרי בישראל.

ישראל מצידה לא קודדה זאת, מאחר שהיא מעדיפה, שליחסי המסחר עם יוגוסלביה יהיה גם היבט מדיני.

„על המשמר" עתון יומי
على همشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102־121, טל' 225125־6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008; חיפה 33134 רח' סבור 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

שמואל פלד, מנהל מחלקת המטבע בבנק ישראל

השקל הזעיר לא יוחלף

שבועות לאחר הנהגתו של השקל החדש, מתלונן הציבור על גודלם של השקלים החדשים. רבים חשים שמהקיטון משתמע גם זלזול בערך המטבע, ואילו הקשישים טוענים, שהמטבעות נשמטים מידיהם ואינם מצליחים למצאם. האם נכון, שלאור הטענות הללו מתכוון בנק ישראל להנפיק, בצד המטבעות, גם שטרות חדשים?

זה לא פשוט. הבעיה העיקרית שעמדה בפני מתכנני המטבע החדש, היתה יצירת ההבחנה בין המטבעות החדשים ובין המטבעות הקיימים כבר במחזור. והיחס של אחד לאלף עוד החריף את הבעיה, מפני שנזקקנו להפרש של 25 אחוז בשטח פני המטבע על־מנת להבדיל בין שני המטבעות שהם בעלי אותו צבע. צריך לזכור, שכשהוצאנו את השקל התלונן הציבור שעשרה השקלים דומים ללירה. מה גם שבסדרה הקיימת, בה הוצאנו 9 מטבעות בין אגורה אחת ל־100 שקלים, היו רוב הקוטרים תפוסים. האמריקנים השקיעו קרוב למיליארד דולר במטבע של הדולר החדש — מטבעות המונחים בכספות כאבן שאין לה הופכין, בגלל הטענה שהם דומים מדי למטבע של 25 סנט. ובכלל, ענין הגודל הוא יחסי לזמן וגם למקום. ישנם עשרות מטבעות בעולם בגודל דומה לש"ח, כמו חצי הפרנק השווייצי, חצי הפרנק הצרפתי, 10 סנט אמריקני והקנדי ועוד. ושם לא נשמעות טענות.

ובכל זאת, מאחר ואנשים מתלוננים — מדוע לא יוחלף המטבע?

קחי את הלי"ש, שהיתה קיימת מאות שנים בצורת שטר ורק לפני שלוש שנים הוצאה כמטבע שגודלה 22.5 מ"מ (לעומת החצי לי"ש שגודלה 30 מ"מ). גם כאן היו תגובות חריפות, כולל זו של ראש ממשלת אנגליה. ובסופו של דבר אנשים התרגלו. כך שאנחנו זקוקים לזמן לפני שנוציא מטבעות חדשים. נימוק נוסף: בהשוואה למטבע, השטר יקר ב־100 אחוז. ואם נכפיל את 20 מיליון השטרות שנצטרך להדפיס ב־60 שקלים לשטר, תעלה לנו החלפה 600 מיליון שקלים. ומובן שאורך החיים של שטר הוא כשנה ואז נאלץ להוציא סכום זה פעם נוספת.

כלומר, כל המתלונן יוכל להתנחם בנימוק הפטריוטי של החסכון לקופת המדינה?

בין השאר. אנחנו ממשיכים לבדוק את עצמנו, אבל אין כרגע החלטה להחליף המטבעות בשטרות, מה גם שזהו תהליך הדורש כמה חודשים.

אתי רונאל

נחמקין ידרוש

(המשך מעמוד ראשון)

מהיישובים.

ביום חמישי שעבר הגיש משרד החקלאות לשר האוצר, יצחק מודעי, רשימה של כ־150 ישובים חקלאיים בארץ, הנמצאים במצוקה כספית גדולה ועם נטל חובות כבד. חלק מהיישובים, אשר נחמקין יציע לסייע להם כלולים ברשימה זו.

מקורות באוצר הדגישו, כי משרד החקלאות ציפה, ככל הנראה, להיתקל בהתנגדות מצד מודעי לכל עזרה לאותם יישובים בעלי החובות הכבדים.

ברשימת 150 הישובים נכללו כמה יישובים באיזור חברון ובגוש קטיף, ולדברי המקורות באוצר, מעריכים כי הדבר נועד לרכך התנגדות אפשרית מצד מודעי למתן סיוע בעתיד לאותם יישובים.

אנו שרויים באבל
על מות חברתנו
רבקה צחור
ממייסדי הקיבוץ
ההלוויה תתקיים בקיבוץ היום, יום א' 3.11.85 בשעה 14.00
קיבוץ משמר־העמק

במלאת שלושים
לפטירת יקירנו
שלמה מושונוב ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי־מצבה
ביום שני כ' חשון תשמ"ו 4.11.85 בשעה 15.30
בבית־העלמין מכמור עין־עירון
המשפחה

במלאת שלושים
לפטירתו של חברנו היקר
שלום כרמלי ז"ל
נעלה לקברו לגילוי המצבה
ביום ראשון 3.11.85 בשעה 15.30
בשעה 17.00 נעלה את זכרו ב„בית חביבה"
המשפחה וקיבוץ מענית

בנסיון „לבלום מגמות מסוכנות"

הליכוד מגייס את ועד ישובי רמת הגולן ומועצת יש"ע

ח"כ קופמן: המערך מוכן לוותר על שטחים ביו"ש, ברצועת עזה וברמת הגולן ● ח"כ אדרי: הגיע הזמן שהליכוד יכיר בכך שפרס הוא רה"מ של כל עם ישראל ● דיניץ: טענות הליכוד ו„התחיה" מחלישות את כוח ההסברה של ישראל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

סיעת הליכוד בכנסת תקיים ביום שני הקרוב ישיבה מיוחדת עם ועד ישובי רמת־הגולן ומועצת יש"ע בשאלת „הדרכים לבלימת מגמות עתידיות מסוכנות".

אתמול אמר יו"ר הסיעה חיים קופמן, כי סירובו של המלך חוסיין ליוזמת השלום של רוה"מ פרס, ונכונותו של פרס למסור את רמת־הגולן לריבונות סורית, צריכים לחזק את ידי הליכוד ותומכיו, במאבקם נגד מגמות הויתור, ההתקפלות, והמכירה של מפלגת העבודה וגרורותיה.

לדעת קופמן מוכן המערך לוותר על שטחים ביו"ש, ברצועת עזה וברמת־הגולן.

להפסיק חרושת השמועות

בתגובה על דברים אלה קרא יו"ר סיעת המערך בכנסת רפי אדרי לליכוד להפסיק את חרושת השמועות סביב דברים המיוחסים לראש הממשלה שמעון פרס ולמערך.

אדרי ציין כי מקובלים עליו דברי שמיר ביום שישי האחרון, בצאתו מהפגישה עם ראש הממשלה, כי טענות „התחיה" נגד פרס הן בדותות חסרות שחר.

פרס הוא רה"מ של כל עם ישראל

אדרי העיר אתמול, כי הוא מתפלא על כי הדברים אינם מקובלים על הליכוד. „אלא אם כן גם הפעם מונחים דבריו על־ידי מאבקי הכוח הבין מפלגתיים".

יו"ר המערך הזכיר אתמול לליכוד, כי פרס הוא רה"מ של כל עם ישראל, וכי הצלחותיו הן הצלחות המדינה כולה. „הגיע הזמן שגם הליכוד יכיר בכך, ויטול חלק באחריות הלאומית הנדרשת ממנו מתוקף ישיבתו בממשלה".

מחלישים את כוח ההסברה של ישראל

שמחה דיניץ (מערך) אמר אתמול, כי טענות קופמן וטענות דומות של ח"כ מהליכוד ו„התחיה" מחלישות את כוח ההסברה של ישראל בעולם.

מרדכי וירשובסקי (שינוי) קרא אתמול לרה"מ להמשיך בתנופת השלום. לדעתו, ישראל צריכה להיות פעילה וליזום תוכניות שלום ולא לצפות לטלפון מחוסיין.

מיפגש הזדהות בב"ש עם מהלכי השלום של פרס

„מיפגש הזדהות עם מהלך השלום של ראש הממשלה שמעון פרס כלפי ירדן", נערך בשבת בבוקר בקריית אמנים של באר שבע.

יותר מ־100 איש התכנסו במועדון של קרית האמנים להזדהות עם מהלך השלום של פרס כלפי המלך חוסיין, ביוזמת „מוכתר" קרית האמנים זכריה לירה.

דברים השמיעו ד"ר זאב צחור, ראש המחלקה להיסטוריה באוניברסיטת בן גוריון בנגב ומפעילי „שלום עכשיו", „בנץ" כרמל, מזכיר מועצת פועלי באר שבע ואחרים. (עתים)

דורי: לא לפסוח על השפה הערבית

„אנו פונים אליכם לקיים את ההבטחה שניתנה בזמנו על־ידי המזכ"ל הקודם ירוחם משל שבועידה הקרובה של ההסתדרות, הנפתחת מחרתיים, תופיע לצידה של השפה העברית אחותה הערבית על הסיסמאות והשלטים שיוצבו בבנייני האומה. מעשה זה יהווה ביטוי נוסף לכלליותה של ההסתדרות והסולידריות בין חבריה היהודים והערבים".

דברים אלה כלולים במברק ששיגר לטיף דורי רכז העניינים הערביים במפ"ם אל מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

צעירה מעזה נרצחה בגלל חילול כבוד המשפחה

צעיר מעזה רצח את בת דודתו, והסגיר עצמו למשטרה ביום שישי.

איברהים אל דבג'שי בן 21 ממחנה הפליטים ג'בליה בעזה, הגיע בצהרי יום ו' לתחנת המשטרה והודיע לימנאי: „הרגתי את בת דודתי [illegible]".

חוקרי המשטרה שיצאו לבית הצעיר מצאו את הנערה בת ה־17 ללא רוח חיים. (עתים)

חילופי מפקדים בצנחנים

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

על־פי מסורת חילופי הפיקוד בצנחנים התקיימה ביום ו' בבוקר — בחוף פלמחים — צניחה חגיגית.

בדבוקה הראשונה צנחו תא"ל מרדכי, מחליפו תא"ל שמואל ארד, האלוף עמוס ירון. לצידם צנחו עוד סלונים, מי שייצג את תא"ל מרדכי בפרשת „קו 300", ואת אלוף עמוס ירון מימי ועדת כהן. בצונחים היה גם מגנדה, בעל מסעדה מפורסמת מת"א, צנחן וידיד אישי של תא"ל מרדכי, והקצונה הבכירה של מערך הצנחנים וחיל־הרגלים.

על הקרקע המתינו בני המשפחה, הפקידות ואנשי התקשורת. כשעה לאחר־מכן בבסיס צנחנים במרכז הארץ התקיים טקס החלפת הפיקוד.

ראש מפח"ש אלוף אמיר דרורי אורי עמית ראש עירית ר"ג העיר המאמצת, שמחה הולצברג אבי הפצועים ונציג הצנחנים אמרו דברים מרגשים על איציק מרדכי הלוחם הארם והידיד.

בדברי פרידה מהחיל אמר תא"ל מרדכי: „עלה בידי למלא את כל היעדים שהטילו עלי ושהטלתי אני. כל מה שדרשתי מאחרים דרשתי קודם שבעתיים מעצמי. מערך הצניחה והחי"ר מוכן עתה למלחמה הבאה לאחר איסוף לקחי שלום הגליל ויום־כיפורים. אני משאיר חיל טוב עם תורת לחימה, אמצעים וכוח אדם מעולים".

למרות שהכל ביקשו להצניע את פרשת „קו 300", שהביאה את תא"ל מרדכי אל הכותרות, אמר הקצח"ר היוצא: „אני שמח שעמד לי הכוח, שפיקודי ומפקדי נתנו בי אימון ותמכו בי, אני שמח שהוברר מעל לכל ספק, כי מוסר הלחימה וטוהר הנשק והמידות בצה"ל יציבים ביותר".

מפקד יוצא ומפקד נכנס תא"ל שמואל ארד (מימין) הקצח"ר החדש ולצדו תא"ל איציק מרדכי (צלום: י.פ.פ.א)

פירושים סותרים

(המשך מעמוד ראשון)

כי דברי חוסיין הם סטירת־לחי לנאומו של רה"מ שמעון פרס.

חרדות מכל סימן שלילי

שרים במערך מיהרו להגיב על תגובת משרד החוץ, שאותה יחסו לשר החוץ יצחק שמיר. „הליכוד מגיב בחרדות בכל פעם שנראה לו סימן שלילי בתהליך השלום, ובהסטריה — בכל פעם שישנו סימן חיובי. לדעתנו, על מדינת ישראל לנקוט במדיניות שלום יזומה, ללא פחד וללא בהלה", נאמר בתגובת שרי המערך.

פגישת פרס־שמיר

בעקבות פגישת פרס עם שמיר ביום ו' נמסר מלשכת רה"מ, כי היו בפגישה חילופי דיעות בנושאים המדיניים.

„שמיר לא תבע כלום ולא היו כל הכרזות". עוד נימסר, כי פרס ושמיר באחד הביעו תרעומת על „הכרזות המופצות בעניין קיומו של מסמך סודי" לגבי הגדה המערבית.

מחוגי יצחק שמיר נמסר לגבי אותה פגישה, כי רה"מ שמעון פרס הכחיש בכל תוקף ש„תוכנית הקונדומיניום" שיוחסה למשרדו ע"י עתון „הארץ", הועלתה על ידו. פרס הבטיח לבדוק אם תוכנית כזו נעשתה במשרד רה"מ, או הוצצה על ידיו. רה"מ אמר, שאם יתברר כי כך הדבר — ינקוט באמצעים להפסיק זאת.

קונדומיניום — השלכות למדינה פלשתינית

כתבתנו מציינת, כי בשנים 1974 — 78' הוכנו באגף התיכנון של משרד הבטחון והמטכ"ל תוכניות לשלום עם מדינות ערב, שבמסגרתן נבדקה גם האפשרות להסדר פונקציונאלי בגדה המערבית, שלפיו השליטה בגדה תתחלק בין ישראל וירדן. התוכניות להסדר פונקציונאלי, שרה"מ שמעון פרס תומך בו, מעולם לא נקראו „קונדומיניום", בשל החשש להקבלה עם הדוגמא הסודאנית.

התקדים הסודאני

סודאן אורגנה בשנת 1898 כקונדומיניום אנגלי־מצרי. ב־1953 איפשרו לה בריטניה ומצרים לכונן אוטונומיה, שהפכה כעבור 3 שנים למדינה עצמאית. מאחר שלא רק הליכוד אלא גם המערך מתנגד למדינה פלשתינית, לא היה מעולם מסמך, שעודד קונדומיניום על הגדה המערבית.

שליח ירדני לקהיר

מאת עוזי מחנאימי, כתבנו לענייני המזה"ת

שליח ירדני יגיע היום לקאהיר כדי להעביר לנשיא מובארק שדר מהמלך חוסיין היוצא היום ללוכסמבורג. יתכן כי השליח הירדני ישתתף בשיחות בין משלחת אש"ף לצמרת המצרית, אשר יחלו ביום ג' השבוע.

שולץ — למוסקבה להכנת ועידת הפיסגה

וושינגטון. — שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ, יצא אתמול למוסקווה לשיחות עם מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב, כדי להמשיך בהכנות האינטנסיביות לפגישה בין שני ראשי מעצמות העל בעוד 17 ימים.

במסיבת עתונאים שקיים בוושינגטון לקראת צאתו למוסקווה, הזכיר שולץ, שארה"ב מעוניינת במיוחד בכך „שמדינות יפסיקו לנסות ולהרחיב את השפעתן על־ידי התערבות מזויינת וחתרנות".

שני חיילים נפצעו קל מרימון בעזה

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

שני חיילי צה"ל נפצעו פצעים קלים ברגליהם, כאשר הושלך לעברם רימון ברחוב עומאר אל מוכתר, הרחוב הראשי של עזה, ביום ו' בשעה 8 בערב, כאשר השניים היו בסיור רגלי שגרתי ברחוב.

הם הובלו לביה"ח ברזילי באשקלון ואתמול בבוקר הוצאו הרסיסים מרגליהם. מנהל בית־החולים במקום, ד"ר שמעון שרף, אמר לכתבנו, כי הם נפצעו פצעים קלים וישוחררו קרוב להוראי אחרי יום או יומיים. באיזור הוטל עוצר. וזרועות הבטחון עצרו חשודים אחרים, הנחקרים עתה.

בשבת לפני שבועיים (19.10) נדקר ונפצע, כזכור, נהג מונית כאשר [illegible] מצבר חדש [illegible] אותו קנה בחנות סמוכה.

ציטוט חם

בורג: לא יודע על המסמכים אולמרט: להתייחס ברצינות לכל אזהרות השר שרון

שר הדתות יוסף בורג אינו יודע דבר על מסמכים סודיים, שהוכנו לקראת שלום עם ירדן.

בתכנית „מה השאלה" שנערכה באשקלון מטעם הטלוויזיה הוא אמר בענין זה: „נוהגים לומר נחיה ונראה הפעם הלוואי ונחיה, ונראה ולא נראה".

בורג יצא נגד כל ויתור ביהודה ושומרון וחבל עזה. הוא סיפר למאזינים, שכשעתו היתנתה המפד"ל הסכם קואליציוני עם המערך בראשות גולדה מאיר בכך, שאם הממשלה תגיע לשלב של הכרעה, יש לפזר את הממשלה ולגשת לבחירות.

באותה תכנית אמר ח"כ אהוד אולמרט מהליכוד, בתשובה לשאלה על הודעות השר אריאל שרון בדבר עתיד היישובים ביו"ש: „אני מייעץ להתייחס ברצינות רבה לכל אזהרותיו של השר אריאל שרון".

הוא הגן על הביקורת שמתחו שרי הליכוד על נאומו של ראש הממשלה בעצרת האו"ם, והביע סיפוקו על כך שפרס השיב מעל במת הכנסת על מספר דרישות של הליכוד. (עתים)

לשכת ראש הממשלה": אין תוכנית, אין מגעים

יועץ ראש הממשלה לתקשורת אורי סביר פירסם ביום ו' הודעה רישמית שבה מוכחשות שוב, מכל־וכל, הידיעות על תוכנית, כביכול, שהוצגה כביכול, לירדן.

לא קויימו שום מגעים עם מקורות ירדניים, ואף תוכנית לא הוצגה לירדן. כל הידיעות בנושא משוללות כל יסוד ומטרתן ליצור רושם מוטעה בציבור. (עתים)

השר פרץ לשבועון מזרח־ירושלמי: מוכנים להחזיר שטחים תמורת שלום אמת

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

שר הפנים יצחק פרץ אמר בראיון לשבועון המזרח ירושלמי „אל־ביאדר אסיאסי", כי תמורת שלום אמת הוא מוכן להחזיר שטחים, במידה שאנשי בטחון יקבעו שהנסיגה לא תפגע בבטחון.

הוא הדגיש את חשיבות השלום, ואמר שאף־על־פי שהוא חבר־רעים עם „גוש אמונים" לגבי ההתנחלות בארץ־ישראל, הרי בשביל השלום צריך להחזיר שטחים. עם זאת הדגיש, כי אינו מוכן לוותר על ירושלים משום שירושלים היא הלב. במקרה הצורך מוכנים למען הבריאות לוותר על יד או רגל, אמר השר פרץ, אבל אי־אפשר לוותר על הלב.

לגבי האפשרות של ממשלה צרה עם המערך אמר השר פרץ, כי הוא נאמן לממשלת האחדות הלאומית, אבל הלב אומר דבר אחד, והשכל אומר דבר אחר.

כתבנו מעיר, כי לפני כחצי שנה העניק ראש הממשלה שמעון פרס ראיון לעתון מזרח ירושלמי אחר — היומן „אל־קודס".

ח"כ אלוני: הצעת החוק של כהנא שאישר בימ"ש העליון להגשה מקבילות ל„חוקי נירנברג"

ח"כ שולמית אלוני, ראש תנועת ר"צ, ביקרה היום בחריפות את החלטת בית המשפט העליון שאישר לאחרונה הגשת שלושה חוקים, נאציים באופיים, שהגיש ח"כ כהנא, ונפסלו ע"י יו"ר הכנסת.

לדבריה, בית־המשפט העליון היה זה שקבע את המונח „דמוקרטיה מתגוננת", למרות זאת בהתגוששות בין הכנסת לבין כהנא פסק לטובתו.

לדברי ח"כ אלוני הצעות החוק שאישר בית־המשפט העליון להגשה מקבילות ל„חוקי נירנברג", ועמדת בית־המשפט העליון על רקע תופעות הגזענות בעולם, לאחרונה, מחייבת בדיקה עצמית. הליברליות של בית המשפט העליון כלפי כהנא עלולה לפרוץ פה סכרים, המזכירים אירועים מאירופה שבין שתי מלחמות עולם, אמרה ח"כ. (עתים)

ח"כ נאמן: ארה"ב אינה יכולה להיות יותר ציונית מפרס

„במובן שארה"ב אינה יכולה להיות יותר ציונית מראש הממשלה, שמעון פרס שוויתוריו משמיטים את הקרקע מתחת לכל תומכי ישראל בחו"ל, והורסים עמדות פרו־ישראליות חקיקות שהם פרי של עבודת הסברה, שנעשו במשך שנים רבות". אמר יו"ר „התחיה" פרופ' יובל נאמן בתגובה על הידיעה, כי ארה"ב מבינה ועוזרת ביוזמה בינלאומית [illegible].

ח"כ שריד: מסמך „התחיה" לא היה ולא נברא

ח"כ יוסי שריד מסיעת ר"צ תובע מחברי הכנסת של „התחיה" להציג עוד השבוע במליאת הכנסת, או בוועדת החוץ והבטחון את מסמך ההבנה, שנחתם כביכול בין פרס לחוסיין ואשר לטענת „התחיה" נמצא בידיהם.

ח"כ שריד הסביר, כי לפי כל הסימנים והידיעות שבידו מסמך כזה לא היה ולא נברא, ורק „התחיה" בראה אותו. יתכן מאוד, אמר שריד, כי לפנינו מקרה ישראלי מובהק, של מכתב [illegible] מתוצרת נאמן, שטס, וכהן. (עתים)

התק"ם מכריזה היום על מצב חירום כלכלי

חילוקי־דעות בין התק"ם והמושבים על פתרון המשבר

חשש שבממשלה ינצלו את הפירוד בין ארגוני החקלאים כדי לקדם הצעות שאינן לרוחם – כמו מתן סיוע ישירות ליישובים ● התק"ם תבקש לפרוס חובות בסך 150 מיליון דולר על פני 5 שנים ● ל־30 קיבוצים נסגר צינור האשראי בארגוני הקניות

מאת עודד ליפשיץ,
כתב "על המשמר"

מזכירות התק"ם, שתתכנס היום לישיבה, תכריז על מצב חירום כלכלי, לאחר שהתנועה הקיבוצית נפגעה קשות ממדי־ניות הכלכלית של הממשלה. פגיעה חמורה במיוחד נגרמה כתוצאה ממדיניות האשראי של בנק ישראל והאוצר.

לדעת ראשי התק"ם, ריבית של 8 אחוזים לחודש חורצת את דינו של הסקטור היצרני ומבטאת התנ־ערות של הממשלה מאחריותה למשק.

דובר התק"ם מסר, שנציגי התנו־עה פנו בשם התנועה הקיבוצית כולה לרה"מ, שר האוצר ושר החקל־אות, וביקשו מהם לפרוס חוב בסך כ־150 מיליון דולר, לטווח קצר שמעיק במיוחד על המערכת הכל־כלית של התנועה הקיבוצית, על פני חמש שנים ובריבית סבירה.

הצעות מרחיקות־לכת

בישיבת הממשלה, שתתכנס היום, תעלה ככל הנראה הצעה לתת ערבות ממשלתית להלוואות בנקאיות בחקלאות בסך 35 מיליון דולר בלבד, סכום שאינו עונה על הצרכים.

חברים במזכירות התק"ם אינם מסתפקים בהכרזת החרום וייתכן שיעלו הצעות מרחיקות־לכת ותקי־פות יותר. אין עדיין סיכום בין תנו־עת המושבים לתנועה הקיבוצית על דרכי מאבק משותפות לנוכח המשב־ר בחקלאות, בשל חילוקי־דעות בקשר לצעדים שעל הממשלה לנקוט.

ינצלו את הפירוד

יש חשש, שגורמים בממשלה ינצלו את הפירוד בין ארגוני החקלאים כדי לקדם הצעות שאינן לרוחם. בין השאר, עלתה הצעה לתת סיוע ממשלתי בכל יישוב בנפרד ובאופן ישיר, ולא באמצעות הארגונים התנועתיים.

הצעה כזו עלתה מספר פעמים בתקופה שבה היה שרון שר החקלאות, ונידחתה על הסף ע"י התנועות.

ארגוני קניות "יסגרו קיבוצים"

ל־30 קיבוצים של התק"ם, שמ־צבם חמור במיוחד, ניסגר האשראי בארגוני הקניות הארציים והאזו־ריים. הסגירה נעשית בשלבים: בחודשים הראשונים מאפשרים לקיבוצים לרכוש לארגונים חומרי גלם, מזון ומזון לבעלי־חיים. לאחר מכן, יצטרכו הקיבוצים לשלם במזומן עבור כל מה שיזמינו.

למזכירות התק"ם הוגשו נתונים, שמהם מתברר, שבתנועה חיתה צמיחה כלכלית מהירה בחקלאות ובתעשייה, ואף־על־פי־כן נתדרדר מצבה הכלכלי לשפל המדרגה.

בחמש השנים האחרונות גדל הייצור בחקלאות בקצב שנתי של 3.7 אחוזים, והייצור התעשייתי ב־7.3 אחוזים לשנה, וזאת בתקופה שהצמיחה במשק הישראלי בכללו כמעט ונעצרה. סך הכל התפוקה השנתית של התק"ם מגיעה ל־1.2 מיליארד דולר בשנה.

קוצצו השקעות

בשל החובות הכבדים והריבית הגבוהה, קוצצו השנה ההשקעות בקיבוצי התק"ם ב־70 אחוזים לעומת אשתקד, ואילו הוצאות הצריכה קוצצו ב־20 אחוזים.

דו"ח על המצב הכלכלי יימסר ע"י המזכירות למרכז התק"ם, שיתכנס בקרוב, על מנת לאשר את צעדי החירום עליהם החליטה הנהגת התנועה.

כנס הקבה"א ידון במשבר

מאת חיים מהגליה,
כתב "על המשמר"

מחר יתקיים באולם צוותא בתל־אביב הכנס הכלכלי השנתי של הקיבוץ הארצי, שמקיימת המחלקה לכלכלה ומשק. זהו כנס המתקיים כל שנה בראשית נובמבר ובו דנים בהנחיות לתכנון הפעילות המשקית.

בכנס יוצגו ויוסברו הנחיות המחלקה לכלכלה בנושאי משק, מימון, מיסים וכן יידונו בו בבעיות הצריכה והוצאות הקיום.

בגלל המצב הכלכלי והבעיות שהתעוררו בקיבוצים מצפים שבכנס ישתתפו כל רכזי המשק, הגזברים ומזכירי הקיבוצים וכן כל הפעילים הכלכליים של הקיבוץ הארצי.

מזכיר חברת העובדים, רוזוליו, מזהיר:

הקפאת האשראי תמוטט גופים כלכליים גדולים

רוזוליו פנה לרה"מ להורות על ביטול הוראת המפקחת על הבנקים, להקפיא מסגרות האשראי

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, חושש שאם לא יבוטלו ההוראות של המפקחת על הבנקים, האוסרות להגדיל את מסגרות האשראי, צפויים קשיים רבים למערכות הכלכליות הגדולות במדינה.

בשיחה עם כתבנו הזהיר רוזוליו, כי התמוטטות המערכות הכלכליות המרכזיות במשק עלולה לסכן גם את כל התוכנית הכלכלית של הממשלה.

מפעלי תעשייה גדולים

כזכור, הוציאה ביום חמישי המ־פקחת על הבנקים, הוראה המקפיאה מסגרות אשראי של גופים כלכליים גדולים. מדובר בקופת־חולים, כור, ורוב מפעלי חברת העובדים והמפ־עלים הגדולים בתעשייה בארץ.

לדברי רוזוליו, המפקחת על הבנ־קים אמנם רוצה שהלווים הגדולים לא יכבידו על הבנקים, אולם ההו־ראה בתנאים הקיימים במשק ובמפעלים הגדולים תגרום למעשה לסתימת מקורות האשראי ועל־ידי כך יגרום שיבוש בפעולה התקינה של המפעלים.

לדברי רוזוליו, אפשר אמנם להו־ציא הוראה כזאת, אם תקויים פריסת חובות והלוואות לטווח ארוך, דבר שאינו קיים עתה.

פגיעה בתעסוקה

עוד אמר מזכיר חברת העובדים, שהאבסורד הוא, שבכספי קרנות הפנסיה מממנים את הפעולות הרגילות של הממשלה, ועם כספי בנקאי, שהריבית עליו למעלה ממאה אחוזים, נאלצים לממן את התעשייה בארץ.

דני רוזוליו מזהיר, שהוראות אלה של המפקחת על הבנקים פוגעות באפשרות של המפעלים להימנע מפיטורים.

לדבריו, לפני כמה חודשים התחייבו שר האוצר ונגיד בנק ישראל להימנע ממתן הוראות אלה, ללא ציון קודם עם מערכות התעשייה הגדולות, לרבות משק העובדים, וכלי לבנות קודם מערכת פיננסית מתאימה. אך הדיון לא התקיים כלל.

דני רוזוליו מסר, שפנה לראש־הממשלה, כיו"ר ועדה מייעצת של בנק ישראל, להורות על ביטול ההוראה וביקש גם פגישה דחופה עם שר האוצר.

4 שייחים דרוזים גורשו לצפון לבנון

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

צבא דרום־לבנון גירש בסוף השבוע לאיזור שמחוץ לרצועת־הביטחון ארבעה שייחים דרוזים בני משפחת ברקאת, תושבי חצביה החשודים בשיתוף־פעולה עם גורמים עויינים.

הארבעה — סעיד ברקאת בן 80, נג'יב ופואד ברקאת, בני 60, ומחמוד ברקאת, בן 75, הובלו למעבר הגבול מצפון לחצביה ומשם גורשו ברכבם אל מחוץ לרצועת הביטחון.

גורמים בצד"ל מסרו אתמול לכתבנו, שהארבעה חשודים בכך, כי שיתפו פעולה עם יוסוף ברקאת, בן 35, הפעיל בחזית ההתנגדות הלבנונית וקשור עם המפלגה הלאומית הסורית.

יוסוף ברקאת חשוד בכך שירה בחיילי צד"ל, ביצע פיגועים וידע על פיגועים אחרים. בני־משפחתו חשודים בכך, כי שיתפו פעולה עימו, ידעו על מעשיו ולא דיווחו עליהם לשלטונות צד"ל.

יש לציין, שמשפחת ברקאת נחשבת למשפחה המתנגדת למפלגה הסוציאליסטית של ואליד ג'ונבלאט.

שגריר ארה"ב ב"חאפלת" שגרירים:

ארה"ב מחפשת ליווי בינ"ל לחוסיין — לקידום השלום

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

ארה"ב איננה מצדדת בקיו־מה של ועידה בינלאומית, אולם המלך חוסיין זקוק לליווי בינ־לאומי כדי להגיע לתהליך השלום והעת מחפשים את הדרך כדי לאפשר זאת למלך הירדני, אמר אתמול שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיק־רינג, במהלך "חאפלה" בביתו של השייח אמין טריף בג'וליס. בה נכחו שגרירי מספר מדינות באירופה־המערבית, ואישים ישראלים.

עוד הוסיף השגריר, שארה"ב מבינה את רצונו של המלך חוסיין להביא עימו פלשתינים לשיחות, לדברי פיקרינג, חוסיין משתייך למחנה הרוצים בשיחות שלום באיזור.

"אני לא נביא"

אנו נמצאים בתהליך שבסופו של־דבר מוליך למו"מ ישיר בין ישראל לירדן, אמר השגריר האמ־ריקני. אבל אני לא יודע אם כל התהליך הזה יתקיים כי אני לא נביא, הדגיש תומס פיקרינג.

בסעודה החגיגית, שנועדה לפתוח דף חדש ביחסי הדרוזים בישראל עם ארה"ב, אשר נפגמו בעבר במהלך מלחמת לבנון בגלל התקפות הצי השישי על כוחות ג'ונבלאט, שיבח השגריר את הדרוזים והעלה על נס את תרומתה של ארה"ב לישראל.

שגריר ארה"ב העניק מתנה לשייח, דגל ארה"ב עשוי נחושת. השייח טריף ביקש מאורחו לפעול למען שחרורו של סמיר אסער, מבית־ג'ן השבוי בידי ארגונו של חוואתמה.

ברח ללבנון ורוצה לחזור

השייח טריף פנה לשגריר גרמניה, להשתדל לסייע לשובו לארץ של אמין שאויה בן 49 משפרעם אב ל־9 ילדים הנמצא עתה בגרמניה. האיש, ששירת בצה"ל, ברח ב־1960 ללבנון עקב סכסוך משפחתי שם הקים משפחה ענפה, וב־1975, בעת שהחלה מלחמת אזרחים בלבנון, ברח שוב לגרמניה. עתה הוא מבקש לחזור לארץ, אולם שלטונות ישראל לא מאפשרים לו זאת.

שגריר גרמניה השיב, כי יעשה כל שביכולתו לעשות על־מנת לסייע.

תושב קדימה נדקר בקלקיליה

מאת ניצה רימון,
כתבת "על המשמר"

יחזקאל אברהם, תושב קדימה בן 30, שערך אתמול קניות בקלקיליה, נדקר על־ידי תושב מקומי ונפצע קל.

הוא הגיע בכוחות עצמו לבית־החולים "מאיר" בכפר־סבא ולאחר טיפול שוחרר לביתו.

המשטרה חוקרת את נסיבות המקרה וכנראה שמדובר בתקיפה על רקע פלילי.

אנשים ואירועים

כומר הולנדי שהגן על יהודים — יוכרז כקדוש

קריית הוותיקן. — כומר קתולי הולנדי, שניהל עיתון כנסייתי, האב טיטו בראנדסמה, שמת ב־1942 בגרמניה במחנה הריכוז דכאו, יוכרז היום כקדוש על־ידי האפיפיור יוחנן פאולוס בכנסיית פטרוס הקדוש.

הכומר בראנדסמה, שהיה בעבר רקטור של האוניברסיטה הקתולית של ניימיכן בהולנד, ניהל את העיתון "חלדרלאנדר" והיה ממונה על העיתונות הקתולית בימי הכיבוש הנאצי.

לאחר שסירב לפרסם את ההודעות של המפלגה הפרו־נאצית ההולנדית והגן על היהודים במאמריו, הואשם כ"חבלה" ונעצר ב־19 בינואר 1941 במינזרו בניימיכן.

מאוחר יותר נשלח למחנה הריכוז דכאו. ניצולי מחנה זה זוכרים אותו כאדם שתמיד חייך, והיה "חלוץ" של דרשיה בין קתולים, יהודים ופרוטסטנטים במחנה. הוא היה אז בן 60. הכומר בראנדסמה מת בסוף יולי 1942, לאחר שאחות שריחמה עליו, שמה קץ לסבלותיו על־ידי זריקה של חומצה פנית.

לאחר שיוכרז היום כקדוש על־ידי האפיפיור, ייתכן שהכומר בראנדסמה יהיה ל"פטרון" של העיתונאים הקתוליים.

(ע"נ)

רעיית סאחארוב: אצא למערב בסוף נובמבר

מוסקווה. — יילנה בונר, רעייתו של המדען אנדריי סאחארוב, אישרה כי השלטונות העניקו לה אשרה לצורך יציאה למערב, בהתאם לתביעותיה זה שנה וחצי.

במברק ששלחה לידידים במוסקווה מבהירה הגב' בונר עם זאת, כי אין בדעתה לצאת מגורקי, העיר שאליה הוגלו סאחארוב ורעייתו, אלא בסוף חודש נובמבר.

דחיית המסע למערב נובעת מן הצורך לעשות הכנות, שיאפשרו לאנדריי סאחארוב להישאר לבד בגורקי, עיר המרוחקת כ־400 ק"מ ממוסקווה. כזכור, אסרו השלטונות הסובייטיים על סאחארוב לעזוב את גבולות בריה"מ בחודש ינואר 1980.

(ע"נ, ע"ז)

עוד לוויתן עזב את האוקינוס השקט ו"היגר" לסאן־פרנציסקו

סאן־פרנציסקו. — [illegible]

(ע"נ־רויטר)

לקאספארוב דרושה נקודה אחת — לזכות באליפות

מוסקווה. — לגארי קאספארוב דרושה רק נקודה אחת כדי לזכות בתואר אלוף העולם בשחמט. אם אכן ינצח פעם אחת במהלך שלושת המשחקים הבאים או יסיים שניים מבין משחקים אלה בתיקו הוא יהיה, בגיל 22, הצעיר מבין השחמטאים שזכו אי פעם בתואר אלוף העולם.

אלוף העולם, אנאטולי קארפוב, בן ה־34, המחזיק בתואר זה כבר 10 שנים דחה את המשחק ה־22, כשהוא משתמש בפעם השלישית והאחרונה בזכותו לבקש פסק זמן. המשחק הבא ייערך ב־5 בנובמבר.

המשחק ה־21 מבין 24 משחקים על אליפות־העולם הסתיים בתיקו, על אף העובדה שמומחים ציפו שקאספארוב ינצח.

(ע"ר — ע"נ)

מעצב הנעליים האיטלקי ג'אנפרנקו ג'ירוטי, המבקר בארץ, התארח אצל ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, שרכש את זוג נעלי הגברים הראשון שיצא מפס הייצור של "מגה ג'ירוטי". מפעל הנעליים הירושלמי "מגה" ותרום את התשלום של טדי – 35 אלף שקל ויוסיף תרומה משלו – 50 זוגות נעלי־בית חמות לקשישים בעיר, במסגרת מבצע "חום לקשיש". (צילום: ישראל מלובני)

מגעים מאחורי הקלעים

מדינות שונות נוהגות מאז ומתמיד – במקביל למערכת היחסים הגלויה והפורמלית ששוררת ביניהן – לנהל מגעים מאחורי הקלעים, בצינור נוסף ליבון בעיות שונות. השיחות בדרך זו מתקיימות בלי לחצים וללא הכרח להגיע לידי הסכם מחייב וחתום, מעבר להבנה שהושגה בין הצדדים לגבי הנושא המשותף ולגבי הסכם המדיניות. אומר פרופ' שלמה אבינרי, לשעבר מנכ"ל משרד החוץ: "לעיתים אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מהעין".

לדברי פרופ' אהרון קליינמן, מאוניברסיטת תל־אביב, חשאיות המגעים נובעת למעשה מרגישות הנושא הנדון במו"מ ומתנאי הצד שכנגד, השותף לשיחות החשאיות. כל מגע חשאי מתנהל לגופו של עניין, לצורך מטרות מסויימות המתעוררות בתקופות שונות ובמקומות שונים. מה גם שיש תחומים מן הרגישים ביותר שלגביהם מתנהל מגע חשאי שוטף, כמו למשל, כשמנהלים מגעים בנושאים כמו ההתנגדות לטרור, ריגול, החלפת מידע מודיעיני, פדיון שבויים. דיונים כאלה מחייבים דיסקרטיות כדי לא לטרפד את המטרה אשר לשמה הם מתקיימים. כאשר מתנהלות שיחות בין מדינות שאינן מקיימות ביניהן יחסים דיפלומטיים פורמליים, הרי השותפים השונים למו"מ הם הקובעים את כללי המשחק. יתכן שכל שותף חפץ בחשאיות מסיבות השונות מסיבותיו של בן שיחו, אך כדי לנהל את המו"מ תידרש התחייבות לסודיות מוחלטת. כדוגמא לכך מביא פרופ' קליינמן את ארצות הגוש השלישי, אשר יחששו לפגוע ביחסיהן עם מדינות ערב וידרשו לשמור על מגעים אפשריים המתנהלים עמן בסודיות מוחלטת.

במשך כל זמן השיחות והמגעים קיים חשש להדלפות ולפרסום המגעים, כאשר כל צד משחק את המשחק בהתאם לאינטרסים השונים שלו, מה גם כאשר לשם קיום המגע החשאי יש צורך בגורם שלישי, שהוא המתווך, המועדף על־ידי הצדדים כאיש דיסקרטי. כשיש הדלפות או פרסומים שונים בנושא המגעים, השיחות עלולות לעלות על שרטון, במקרים אחרים, אחד הצדדים מעוניין בהמשך קיום הפגישה כדי לשרת את ענייניו כשהצד השני אינו ניזוק מכך ומוכן להמשיך בניהול המו"מ. תיאורטית, אומר פרופ' קליינמן, ההדלפות יכולות לנבוע מכל אחד משלושת הגורמים השונים השותפים למגע, אך בדרך כלל לא יהיה זה המתווך, כיוון שהוא מעדיף לשמור על אמינותו כמתווך.

מגעים חשאיים שונים שניהלה ישראל [illegible] הבינלאומיים היו מקיים [illegible] הישראלים, שהיו בסוד חדרים, חשפו את עצם קיום המגע כאשר כל הדלפה כזאת באה לשרת אינטרס שונה. זכור, כי משה דיין, כהיותו שר החוץ, ראה לנכון לספר בפומבי על מגעים סודיים המתקיימים עם המשטר הסוציאליסטי באתיופיה. המידע עורר סערה גדולה במדינה וכתוצאה מכך ניתק השלטון האתיופי את המגעים עם ישראל. בדיעבד הסתבר לדברי פרופ' קליינמן, שלא היתה זו פליטת פה של שר החוץ דאז, שהעתונות במדינה דמוקרטית ששה לפרסמה, אלא פרסום מכוון ע"י דיין, שהשתמש באמצעי התקשורת כדי לתת פומבי למגעים אשר להם התנגד משום שלא רצה לנהל מו"מ עם אתיופיה על חשבון המגעים עם ארה"ב.

דוגמא נוספת להדלפת קיומם של מגעים חשאיים היתה בראשית השנה, שוב לגבי אותה מדינה – הפעם בקשר למבצע העלאת יהודי אתיופיה לארץ. הדברים פורסמו בכלי התקשורת ברחבי העולם וסיכלו את תוכנית הבאת שארית יהדות אתיופיה לישראל.

לפעמים משתמשת מדינה בטקטיקת ההדלפה כדי לחזק את עמדת המיקוח שלה עם גורמים שונים וכדי לשפר את תדמיתה בפני אומות העולם.

זהבה מוזס

מתלווה לשיחות המתקיימות בין ישראל לירדן והתפרסמות הרשות לבקרים, דומה כי לשתי המדינות, בעלות הגבול המשותף ולעיתים אף בעלות אינטרסים דומים, יש שתי מערכות יחסים המתנהלות במקביל: האחת במישור הגלוי, בו אין שתי המדינות מקיימות יחסים דיפלומטיים פורמליים, והשניה במישור הסמוי, המאפשר לנטולים כי חלק ליצור מציאות שונה. בה קיימת אף אפשרות להענקת מתנות אישיות ואף לעריכת טיולים בחוצות עיר המצויה במדינה ומוכרזת רשמית במדינת אויב.

משה זק, מבכירי העתונאים ב"מעריב", עקב במשך שנים רבות אחר הפגישות החשאיות שהתקיימו בין ישראל לירדן. לדבריו, הפגישה הראשונה התקיימה ביוזמת חוסיין בספטמבר 1963 בלונדון. מטעם ממשלת ישראל השתתף בשיחות ד"ר יעקב הרצוג. באותה פגישה ביקש חוסיין, כי ישראל תסייע לו בארה"ב. כשנתיים לאחר־מכן קויימו שיחות נוספות בפאריס, כשהנציגה הישראלית לשיחות היתה גולדה מאיר. מאז ועד למלחמת ששת הימים התקיימו שיחות תקופתיות בין ישראל לבין ירדן. מיד לאחר סיום המלחמה, ויתכן כי לפני־כן, חודשו השיחות כשהפעם נילווה אל ד"ר הרצוג גם אבא אבן.

פגישות נוספות בין ירדן לישראל התקיימו בשנים 1968־1969, עד אשר פורסמה תוכנית רוג'רס, שעיכבה במקצת את רצף הפגישות, אך בסוף 1969 קויימה פגישה נוספת. בנוסף לשיחות שהתנהלו בדרגים המיניסטריאליים התקיימו גם מגעים בדרג נמוך יותר, כמו פגישה של חיים בר־לב, בעת היותו רמטכ"ל צה"ל, עם רמטכ"ל צבא ירדן.

אלון מציג את תוכניתו

בספטמבר 1969 הביא יגאל אלון ז"ל את תוכניתו לפני המלך חוסיין כשבפגישה ביניהם נכח גם זאייד אל־ריפאעי, ראש הלישכה דאז של חוסיין וראש ממשלת ירדן לאחר־מכן. בראשית שנות ה־70, כאשר ישראל החזיקה בחלק משטחה של ירדן מדרום לים־המלח, נפגש משה דיין עם המלך חוסיין. כאשר בשנות ה־70 הועברו המגעים החשאיים מלונדון למפרץ אילת, ואחר־כך לערבה ואחרי־כן לתל־אביב.

הפגישה האחרונה בין נציגי ממשלת המערך לבין נציגי ירדן היתה בראשית 1977, זמן קצר לאחר המהפך בישראל. לאחר־מכן, כאשר הוקמה ממשלת הליכוד, נפגש משה דיין עוד פעמיים עם חוסיין בלונדון: ב־22־23 באוגוסט 1977, בפגישה שנערכה בלונדון, נמסר לדיין, שחוסיין כועס על ישראל מכיוון שנטלה ממנו את תוכנית "לדבר בשם הפלשתינים" — כעס שהמלך הביע כבר קודם־לכן גם לממשלת המערך [illegible]. לאחר קיום הראשון של השיחות הגיע משה דיין למסקנה [illegible] [illegible] סוכר, שיתכן כי דיין, שהיה כבר מרור עם המצרים, לא שם ליבו לכך, שחוסיין בעצם מבקש לאותה להמשכיות הדרישות, אף־על־פי שלא חלה שום התקדמות בכיוון של השגת הסכם. דיין חזר ודיווח בארץ למנחם בגין, כי נסתם הגולל על שיחות עם ירדן. מסתבר אם כן, שהיה זה מעגל קבוע של שיחות חשאיות שזומנו בהתאם ליוזמות שני הצדדים ושעל חלקם הגדול אף דווח לאמריקנים.

משקל־נגד ללחצי אש"ף

לדעת זק, השיחות הללו הן שהקנו למלך ירדן את היציבות לה הוא נזקק כל כך והן שחיזקו את הצד שכנגד ללחצי אש"ף. חוסיין מנסה בכל יכולתו לשחק בכחות השונים כדי לשמור על איזון. המגעים החשאיים הם למעשה גם טקטיקה פסיכולוגית וגם כורח המציאות. מכורח המציאות התחילו המגעים עם ארה"ב עוד לפני הקמת המדינה וגם בזמן מלחמת השחרור, כשכל המגעים עם הערבים התנהלו בחשאיות. לאחר שמדינות ערב ניסו והצליחו ליצור את הרימוי שהסחורות הכחות להמשך קיומן ואילו ישראל שמרה על הסודיות של מגעיה עם חוסיין כירושה של ימי טרום המדינה.

כן ברור היה לשני הצדדים, כי המגע הסודי מאפשר בירור שקט יותר של נושאים. הסכם מחייב להיות גלוי ואינו יכול להשאר בגדר סוד, בעוד שמו"מ יכול להיות חשאי.

על שיחות ומגעים שונים רבים ניתן לומר, שמבחינה טכנית נשמרו לא חובה פרי. אך עצם המפגש והמשכיותו חשובים הן לישראל והן למדינות השכנות, שהרי ככלות הכל מתעוררות בעיות של שכנות.

יוזמה מדינית שלא נענתה

וכידוע יוזמה מדינית, אשר ישראל לא נענתה לה, לפגישה בין חוסני זעים לבין בן־גוריון. בן־גוריון העמיד תנאי לקיום הפגישה שסודיות תהיה קודם־לכן על הסכם שביתת הנשק ולא הסכים לפגישה בלא החתימה.

בשנות ה־50 נוהלו פגישות עם המצרים בפאריס וכן היו פגישות נוספות, לדברי זק, עם שליטי מדינות אחרות וגם עם מנהיגי מדינה ערבית, שאינה נמצאת בעימות ישיר עימנו ושעדיין לא פורסמה. כן זכורים המפגשים עם ראשי לבנון ומגעים סודיים שנוהלו עם בריה"מ. ב־1967 ביקרו בארץ שני שליחים סובייטיים — עובדה שהקפידו לשמור עליה בסודיות גמורה ואף גרמה לראש הממשלה דאז לנסות ולהרחיב את הצנזורה כדי למנוע כל אפשרות של פירסום — ניסיון שנכשל ביוזמת נשיאות ועדת העורכים.

מסתבר איפוא, כי חוסיין זקוק, עד למאוד לאיזון העדין שבין כל הגורמים באיזור, שכן איזון זה הבטיח את השרדותו ומנע את השתעבדותו לאחד הגורמים ומכאן חיוניותו ואף יוזמתו לניהול המגעים הסודיים עם ישראל.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הקבים: [illegible]

שמונה בעקבות המלך

מאת ג'ונתן עמנואל

אם נכונות הידיעות אשר לפיהן נפגש ראש הממשלה שמעון פרס בחודש החשאי עם חוסיין [illegible]

[illegible]

הכדורגל כמשל לאומי

חברה חדשה

מאת גדי יציב

היום, חברים, אנחנו מדברים על הכדורגל הישראלי, ולכן אני מבקש להקדים לכך שתי הערות.

ראשית — מוטב למחוק את החיוך הזה, אצל חלק מן הקוראים. אני מתכוון לחיוך שנועד להביע עמדה של יהירות וזילזול כלפי הכדורגל בארץ. אין שום טעם לחיוכים בהקשר זה, וגם אין בהם שום תבונה. הכדורגל, כמו הספורט הייצוגי כולו, הוא לא רק עסק רציני מאוד בכלכלת ישראל, אלא הוא גם תופעה חשובה ומעניינת מאוד בחברה הישראלית. החוכמה הזאת, שהרבה כדרנים מתפרנסים ממנה כבר שנים רבות, ואשר פרופסור ישעיהו לייבוביץ כל-כך אוהב לחזור עליה — ש"אחד-עשר חוליגנים רצים אחרי כדור אחד" — היא בסדר גמור כבדיחה חד-פעמית — אבל איוולת גמורה בהבנת התופעה. הרי אנחנו יודעים שכל עניין וכל עיסוק ניתנים לגיחוך דומה, וכידוע יש הרבה בדיחות אוויליות גם על עיסוקים כגון עיסוקיו של לייבוביץ. בכלל, כאשר מיליוני בני-אדם ברחבי תבל מקדישים לכדורגל כל-כך הרבה משאבים נפשיים וחומריים — אי-אפשר לפטור את כל העניין בבדיחות או בחיוכים של זילזול יהיר.

שנית — הכדורגל, כמו מרבית ענפי הספורט הייצוגי, הוא מקצוע. לא מדובר כאן ב"תרבות הגוף" בלבד. הכדורגל הוא אחד הענפים שהתפתחו בתחום-התיווך שבין הספורט לבין עולם הבידור — והוא נוגע למיליוני בני-אדם, שאינם נוקפים אצבע, ולא כל שכן אינם מזיזים את גופם-שלהם, וכאשר את כל הנאתם הם שואבים מן הביצועים על המגרש וממצבה של קבוצתם בטבלת הליגה. זה המצב. היה יפה מאוד, כמובן, אם יותר אנשים היו גם מנגנים ושרים, ולא רק מאזינים לתזמורות ולמקהלות, והיה ודאי גם נחמד יותר אילו היו יותר להקות של תיאטרון חובבים, ביחס למספר צופי התיאטרון, אבל זה מה שיש: הרבה יותר צופים מאשר כדרנים ואמנים מקצועיים. כשמדובר בכדורגל, בכך בדיוק מדובר: מדובר כאן בהתמקצעות, מדובר בשיווק וביחסי-ציבור, ומדובר בכסף, בהרבה מאוד כסף.

אין מחסומים חברתיים

את שבחי הכדורגל צריך להגיד בקול-גדול, והחשוב בשבחים הוא זה שאין מחסומים חברתיים בשורת הכדורגל. בחברה השסועה והפעורה שלנו זהו אכן שבח-של-ממש.

על הרוב, אם כי כמובן לא בכל המקרים, שחקני הכדורגל הם בחורים אינטליגנטים, אבל חסרי השכלה, שנולדו וגדלו במשפחות עניות. אלה מביניהם שהגיעו לתהילה — זכו לה בעיקר בגלל כושר ההתמדה שלהם, בגלל המאמץ הרב שהם משקיעים, וכנראה גם בגלל אהבתם הרבה למשחק. הספורט בכלל הקודם את מרבית תחומי החיים האחרים אצלנו בגישור על פני הפער העדתי — והכדורגל הקודם בכך את מרבית ענפי הספורט האחרים. גם הגבולות הלאומיים אינם יכולים לכדורגל. היום משחקים בהרכב הראשון של נבחרת ישראל שני ערבים. לא יכול להיות שום ספק בכך שכל העובדות הללו מצביעות על תוקפם של קני-מידה הישגיים, חסרי פניות, במיון השחקנים ובהקצאת היוקרה ביניהם.

התקווה הגדולה של ישראל

יותר על כן! כאשר עלי עותמן, תושב בית-צפפה ושחקן הפועל ירושלים, היה לשחקן הערבי הראשון בנבחרת ישראל — היה זה בעצם יום חג לכל המאבקים למען שוויון זכויות מלא לערביי ישראל, והכל מאוד שמרבית המאבקים הללו לא ידעו על כך דבר. גם היום, חשוב שנדע זאת, מהווה זאהי ארמלי לא רק חלוץ מוכשר וכוכב בקבוצתו, מכבי חיפה — אלא הוא גם חלק מחיל החלוץ של המאבק נגד הגזענות. הישגיו על המגרש הם שמעניקים לו את הכוח הרב שיש לו, ואת ההשפעה הרבה במאבק האנטי-גזעני שהוא מנהל, אולי בלי-דעת, במודרגליו, מדי שבוע. תארו לי עוד תמונת-חיים אחת בחברה שלנו, שמאות אוהדים יהודים משולהבים שואגים בו ומעריצים בו ערבי ישראלי, כשהם מאחלים לו כל-כך הרבה איחולים טובים-באמת, ותולים בו כל כך הרבה תקוות גדולות.

זה בדיוק מה שהיה כתוב, באותיות גדולות מאוד, מתחת לתמונתו של זאהי ארמלי באחד מעתוני-הערב: "התקווה הגדולה של ישראל". כמה זמן יעבור עד שנקרא כותרת כזאת במדורי הספרות או הכלכלה — ומתי נזכה לשמוע דברים כאלה בקשר לפוליטיקה? או מדוע? התבונה הזאת של הכדורגל הישראלי לבדה, וכשלעצמה, מהווה סיבה מספקת למחיקת החיוכים, או שרידי החיוכים, אצל מי שעדיין מחייך בבוז, או בסלחנות, כאשר מדברים איתו על כדורגל.

אין טעם להזכיר גם מן הסיבה הפשוטה שבדברינו לעיל גמרנו את כל החשיבות והזכות, מכאן ואילך העניינים ינגעו לגמרי...

הכדורגל הישראלי עדיין תקוע בתקופת ארידור. הכל מרמים את הכל, והכל יודעים זאת, ומחכים ביחד שהבלון יתפוצץ. בדיוק תקופת-ארידור: אין גידול בתוצר — אבל כל אחד מקבל נתח גדול יותר מן ההכנסה שאיננה. לעת-עתה רואים עדיין בשטח את אלבין-של-הכדורגל מריץ מניות בבורסה, ואת פרוסמן-של-הכדורגל משווק מוצרי חשמל — אבל קרוב מאוד היום שבו נראה את פועלי-"אתא"-של-הכדורגל כשהם נזרקים אל הרחוב מוכים ושבורים ונזוחים.

הכדורגל הישראלי עדיין תקוע בתקופת ארידור: הכל מרמים את הכל, והכל יודעים זאת ומחכים ביחד שהבלון יתפוצץ — אין צמיחה בכדורגל הישראלי, אין התקדמות

זאהי ארמלי — "התקוות הגדולה של ישראל"

אין צמיחה בכדורגל הישראלי, אין התקדמות. לפני למעלה מעשר שנים ניצחנו את ניו-זילנד בהליכה. לפני שבוע, לעומת זה, ראינו על מסך הטלוויזיה את שחקני ישראל בניו-זילנד כחבורת תמהונים מבולבלת ואובדת-עשתונות. בבורסת השחקנים בארץ עדיין מוכרים וקונים שחקנים במהירות-מחזור מסחררת וברמת-מחירים שמעל לעננים, כמו בתקופה של לפני מפולת-המניות — אבל הכל כבר יודעים שגם כאן הערכים הנומינאליים אינם מייצגים ערך ריאלי של הנכס. ההכנסות הכספיות של שחקני נבחרת ישראל (משכורות פלוס בונוסים בקבוצות ובנבחרת) דוחקות את שחקני נבחרות אוסטרליה וניו-זילנד אל מתחת לקו-העוני — אבל כאילו לפתע פתאום התברר לעם ישראל שעל המגרש לא מנצחים העשירים-יותר, אלא מי שמבקיעים יותר שערים. הנה כאן הגענו, כמו שאומרים, לשורש בעיותיו של הכדורגל שלנו, שאותו ניתן לנסח בלשון מדעית ומדוייקת כלהלן: הבודרים שלנו חוטפים הרבה גולים ומבקיעים מעט.

כדורגל לא-ישראלי

המומחים המקצועיים הם שצריכים לייעץ לנו מה נעשה לשיפור היחס האומלל הזה בין מספר הכדורים ברשת השער שלנו לבין מספר הכדורים ברשת השער שלהם. הגורמים המקצועיים לכשלונות הנבחרת הם מעבר להשגתי, ומעבר ליומרותיי, וגם אין הם עניינם של הדברים כאן. יש, לעומת זה, גם כמה תופעות חברתיות תמוהות בתחום זה ששוות עיון. התופעה הטעונה הסבר יותר מכל, והמדאיגה מאוד היא זו: על אף העובדה שעדיין אין בכדורגל שלנו שכירי-חרב זרים, כמו בכדורסל, בכל זאת הכדורגל איננו משקף תכונות-אופי שהיינו רוצים מאוד לכנות אותן בשם התואר "ישראליות". אחרי הכל, כך אנחנו מבקשים להאמין, הנוער הישראלי מסור מאוד לידידיו, פטריוטי ברוחו, שולט על עצביו בשעת-מבחן, התקפי מאוד בביצועיו ולומד מילדות לשתף פעולה עם הזולת. באמת? באוסטרליה ובניו-זילנד לא יאמינו לנו. הכדורגל הישראלי, ראשית לכל, הוא דפנסיבי-עד-גיחוך. בעולם כולו נקבעת טקטיקת המשחק על פי נסיבותיו המיוחדות: רמת היריב, השחקנים הכשירים בכל שעה, מצב הקבוצה או הנבחרת בליגה וכיו"ב. אצלנו מערך-הגנתי הוא נקודת המוצא. רק בשעת דחק, למשל במחצית המשחק האחרונה בניו-זילנד, כשכלו כבר כל הקיצים, עוברים בחורינו למערך-התקפי. בכל העולם 2:4:4 זו טקטיקת-משחק — אצלנו זו השקפת עולם.

אפילו נגד טייוואן החלשה שיחקה נבחרת ישראל במערך-הגנתי. הכדורגלנים שלנו גם אינם משתפים פעולה ביניהם. כל ממזר מלך. אתה מביט עליהם ולא מאמין למראה עיניך: שחקן תופס כדור ומתחיל לרוץ. לכדרר ולרוץ, בצד עומדים חבריו, במצבי-הבקעה טובים או במצבי בעיטה אידיאליים, מחכים למסירה, והוא עוד רץ. מה קרה? אנחנו צועקים ממרומי הטריבונה במגרש או ממעמקי הכורסה לנוכח פני הטלוויזיה: לאן אתה רץ? אבל במעמקי ליבנו אנחנו יודעים היטב, שהבחור רץ אל הכבוד האישי שלו. אל התהילה הפרטית, משחק אותה פלה. או ג'רג'יניו, מה שהוא בהחלט לא. עד שהוא מאבד כמובן את הכדור. נוסף לכך, השחקנים שלנו, כך מתברר עכשיו, הם פטריוטים בהבליגה בלבד, וכשהם נשלחים בשליחות לאומית הם בעיקר שומרים על הרגליים ומרביתם גם מאבדים את הראש. מה באמת קורה כאן? האם הצעירים הללו מהווים מידגם מייצג של דור חדש שצומח כאן? האם מתגלות תכונות-אופי אלה גם בבסיסי הטירונים של צה"ל? האם באמת אין מקום לדאגה?

זו אכן השאלה: האם הכדורגל הוא תשקיף וראי של החברה הישראלית כולה? אולי, אבל לגמרי לא בטוח. לאחר מהומות הכדורגל בבלגיה ובאנגליה התנהל ויכוח מעניין בין הסוציולוגים האירופים. היו שגרסו שהאלימות בכדורגל היא ביטוי לאלימות השוררת בחברה כולה, היו ביניהם שהרחיקו לכת וטענו כי מוטב ל"בקר" ו"לתעל" את האלימות לאיצטדיונים הגדולים — שמא תפרוץ ותפיל חללים ברחובות ובככרות העיר. לעומתם היתה אסכולה שגרסה כמעט היפוכו של דבר: על פי דעתם הכדורגל איננו מבטא אלימות אלא הוא יוצר אותה, והיא הזיה בהתנהגות-אופי אחרות, אישית וחברתית, שאינן משתקפות במגרשי הכדורגל אלא הן נולדות שם. כדאי לנו להיתלות באסכולה שניה זו, ולקוות שבאותו אופן, גם האופי הדפנסיבי, האגואיסטי, ועל אחת כמה וכמה היעדר רוח לחימה ואיבוד העשתונות — אינם אלא מאפיינים ספציפיים של תחום חיים זה, והם התהוו בתוך תחום הכדורגל, ולפיכך הם אינם ביטויי לשינויים שעלולים היו להדאיג אותנו מאוד בהלך-הנפש של שכבות רחבות-יותר בקרב צעירי ישראל. אפשר לקוות, כמובן, אבל אסור לשקוע בשאננות.

הפתרון היעיל ביותר: הזניה

מעבר לשיקולים המקצועיים, שכאמור אני נזהר שלא להתייחס אליהם, יש מקום גם לכמה הרהורים על המשמעות החברתית של הפתרונות האפשריים. הפתרון הראשון, המתקבל על דעת רוב המומחים הוא כמובן ההתמקצעות הגמורה. זהו הפתרון הקלסי של כל מדינות המערב והמזרח גם יחד. לשחקנים אסור, על פי חוק או על פי תקנות ההתאחדות או על פי הנוהג המחייב, לעסוק בעיסוקים אחרים. הם חיים לא רק במשטר אימונים חמור, אלא הם גם מוגבלים מאוד בכל אורחות חייהם. הקבוצות מנוהלות על-ידי אנשי מקצוע בלבד, והקשר בין הקבוצות לבין המרכזים הארציים מנותק ומתבטל.

השינויים העיקריים שיחולו במערכת שלנו במקרה זה לא יהיו עקרוניים, אבל תחול תאוצה משמעותית בתהליכים שאנחנו כבר מצויים בעיצומם, והסדרים שנים יגיעו לידי מיצוים ההגיוני: אני יודע שאני לא אוהב את זה — אבל זה בהחלט פתרון יעיל. אני לא אוהב את זה, משום שתחום הכדורגל המקצועני בעולם המערבי הוא המזוהה הברוטלי, והמכוער ביותר, של הסדר הקפיטליסטי. הכדורגל המקצועני בנוי כמעט כמו קריקטורה גסה המצויירת בבריזה של תעמולה סוציאליסטית. בחורים צעירים מתמסרים, בעיקר למען בצע כסף, למערכת יעילה מאוד המתייחסת אליהם אך ורק על פי התשוקה הסחירה שניתן להפיק מהם. זהו שוק עבדים אמיתי: בחור מתחיל את מסלול העבדים בערך בגיל שמונה-עשרה — ומכאן ועד סוף הקריירה המקצוענית שלו הוא נקנה ונמכר, שלא בטובתו, ובלי כל קשר למאווייו, חלומותיו ונטיות-ליבו האנושיות שמחוץ למגרש, על פי הערך המדויד של הישגיו.

בדרך כלל לאחר ארבע-חמש שנים במסלול מבקש השחקן לממש רצונות אישיים כלשהם, אם עדיין לא התנוון. אולי לשנות את סדר יומו, אולי ללמוד משהו, אולי להתחיל תפקיד, ואז הוא מעלה בדעתו את האפשרות לעבור לקבוצה אחרת, או לעיר אחרת, או לארץ אחרת. אם הוא עדיין בריא וטוני, אוכל טוב וישן היטב — הוא צריך לשכוח מהר את כל שאיפותיו האישיות, אלא אם כן מישהו בחוץ מוכן לקנות אותו במחיר העולה על עלות ההשקעה שהשקיעה בו קבוצתו, פלוס ערך הרווחים שניתן להפיק מביצועיו בעונה הקרובה. במקרה זה פתוחות בפניו שתי דרכים שנועדו לבטא את מותר האדם על בהמת העבודה. דרך אחת — להכנס ל"הסגר" ולהיות לא לשחק במשך שנה תמימה. זהו הימור מסוכן מאוד. לאחר שנת בטלה הוא עלול להיות בלתי-מבוקש ונטוש לאנחות. השחקן הממוצע לא מעלה אפשרות כזאת על הדעת. האפשרות השנייה היא כמובן לפרוש כליל מהמקצוע. עבור אדם שהכדורגל הוא עיסוקו היחיד, כשמאחוריו כמה שנים טובות של לימוד והתנסות, זוהי אפשרות כואבת מאוד.

במשך כל תקופת המקצוענות שלו, עולה ויורדת רמת חייו על פי המחירה שבה הוא ניתן-לניצול על-ידי בעלי הקבוצות. כיוון שעל פי חוקי אין הוא רשאי לעסוק בעיסוקים אחרים — הוא שבוי לחלוטין בידי מנצליו. עשרים-שלושים שחקנים בכל ארץ גורפים במסלול זה גם הרבה תהילה וכבוד, בצד הכסף הרב, אבל רוב השחקנים הם עבדים אלמונים. היחסים הבינאישיים בתוך הקבוצה הם פונקציה של המחירה שבה ניתן כל שחקן ביכולת האישית להיות מנוצל. מי שעדיין ניתן לניצול גדול זוכה ליותר כסף, יותר כבוד, יותר יחס טוב מן הבעלים. כאשר תש כוחם של השחקנים, מסיבה זו או אחרת, הם מועמדים למכירה. כאשר אין להם קונה — מסתיימת הקריירה שלהם. זה יכול לקרות בגיל שלושים-וחמש, אבל גם בגיל עשרים-וחמש או עשרים-ושתיים. אין סנטימנטים בכדורגל המקצועני. השחקנים הם גורמי ייצור, ומה זה ניהול טוב אם לא הקצאה אופטימלית של גורמי הייצור?

השאלה איננה מתייחסת כמובן לרמת חייו של השחקן, אלא לאיכות חייו ולאופי המוסחר של ניצול כשרונותיו. אני זוכר, למשל, מורה בכיר מאוד באוניברסיטה העברית, שניסה להסביר לנו את תמצית הביקורת המרקסיסטית על איכות החיים בסדר החברתי הקפיטליסטי בעזרת הדוגמה הבאה: "מה ההבדל ומה הזהות בין זונות-רחוב עניות ומסכנות לבין נערות-טלפון עשירות?", הוא שאל והשיב: "ההבדל קשור, כמובן, לרמת החיים, אבל הזהות נוגעת לעקרון המארגן את חייהן של אלו גם אלה, ולכן לאיכות החיים שלהן נודעת אותה משמעות". כאן מדובר איפוא בעקרון המארגן את חייהם של הכדורגלנים המקצוענים. המערכת המארגנת את הכדורגל המקצועני היא אכן יעילה מאוד — אבל על פי עצם מהותה היא הפרוסטיטוציה של הספורט.

מה עושים עכשיו?

מה שעתיד כנראה לקרות בכדורגל הוא בעצם מה שקורה בחברה הישראלית הסובבת אותו. יש בעיות, מפני שעדיין אין אנחנו מתפקדים כחברה קפיטליסטית יעילה. את הבעיות פותרים על-ידי ייעול המערכת, ואגב כך עושים אותנו לחברה מכוערת יותר. זה התהליך בכל התחומים, וכך כנראה יהיה גם בתחום הכדורגל. אין מה לעשות. בהחלט אין מה לעשות, זה מה שאתם חושבים, וכיוון שכך אתם חושבים — באמת לא ייעשה שום דבר בעל ערך. אפשר היה כמובן לחשוב על פתרון אחר שיהיה גם יעיל יותר — כלומר במקרה זה פתרון שיגרום לכך שיהיה לנו סוף-סוף כדורגל מוצלח יותר — וגם יפה יותר, וביחוד ישראלי-מקורי יותר — אבל וכי לא יעלה בדעתנו להצליח להיות דברים דווקא בתחום זה, לאחר שלא הצלחנו להיות אותם בתחומים רבים אחרים.

יש לנו, כמובן, את מרכז "הפועל". ובשום מקום לא כתוב שאסור לפתוח שם חשיבה מקורית, עתירת-דמיון וחכמה, שתנסה להתאים לרוח הזמן ולבעיותיו את העקרונות שבגללם הקימו את "הפועל". לא כתוב — ובכל זאת מתנהגים כאילו שכתוב. למה שאנחנו נהיה הראשונים, חושבים בוודאי במרכז "הפועל". למה שלא יחדשו משהו קודם ב"בנק הפועלים" למשל, או ב"תנובה", או ב"משביר"? הם צודקים כמובן, ולכן לסיכום הדברים, צריך כנראה באמת להתייאש מכל מחשבה על חידוש ותיקון, ועלינו לתת יד, כולנו ביחד, לייעול הכדורגל על-ידי התמקצעות, כלומר על-ידי הזניית המערכת.

נ.ב.

בעצם — למה לא לעשות משהו אחר? תארו לעצמכם שמישהו במרכז "הפועל" מחליט שהזנות אינה גזירת-גורל. הרי מלכתחילה לא יצרו את "הפועל", ואת שאר מוסדות ההסתדרות, כדי שייגררו אחרי מרכבות הזמן — אלא כדי שירתמו סוסים אבירים למרכבות הללו וידהרו אותם לכיוונים חדשים שאנחנו מעוניינים בהם. למה בעצם שלא יהיה מישהו במרכז "הפועל" שינסה להטביע חותם מקורי על שינויי הזמן והנסיבות?

תארו לעצמכם-באמת, שמישהו במרכז "הפועל" מחליט שדווקא כאן, בתחום הספורט, מתחילים לעשות משהו שעדיין לא עשו אותו בתחום החינוך והתרבות, ועדיין לא עשו אותו בתחום התעשייה, ובתחום האיגוד המקצועי — אבל מזמן כבר היו צריכים לעשות אותו בכל התחומים הללו: נניח שמקימים צוות חשיבה מורכב מאנשי ספורט, סוציולוגים, כלכלנים ואחרים, שמתבקש להגיש הצעה למבנה חדש לחלוטין של הספורט המקצועני בישראל, משהו שעוד אין באנגליה, באמריקה ובאוסטרליה. אחרי הכל, בעולם כולו כבר הגיעו מזמן למסקנה שיצירת מסגרות חברתיות המבוססות על מערכת יחסים בלתי-נצלנית מעלה את נכונות האנשים לתרום, ולא מפחיתה אותה. הרי פיתוח כבר מערכות תיגמול והקצאת טובות הנאה קולקטיבית ומעורבות, ומסתמנות שותפויות-פעולה, ולא מרבאות אותו. והרי יום אחד יגיע היום הזה גם לאנשי הכדורגל בעולם — אז למה שלא נהיה הראשונים בנסיון לחשוב על משהו שמבוסס על היום הזה?

והרי יום אחד יתמרדו גם הכדורגלנים עצמם, ויסירו מעליהם את עול העבדות — למה שאנחנו לא נצא כאן דווקא, כבר היום, שגם בתחום זה אפשר אחרת? למה שלא ננסה להקים דווקא בתחום זה משהו מקורי ויפה שבגלל מקוריותו, ובגלל חדשנותו, יהיה מסוגל להתמודד בהצלחה בספורטימים הבינל-אומיים? למה, לעזאזל, בעצם לא?

...את הקווים אל בעלי היכולת וההון והפקירה את ההסתדרות לנפשה.

בין היתר אמר קיסר, אם כי לא מפורשות, שאם בעצם אין עם מי לדבר — רק שינויים בתוך ההסתדרות, אשר יהפכו אותה לקומפקטית ודינאמית, יוכלו לתת לה את הקלפים הנחוצים להמשך המשחק לחיים או למוות של ההסתדרות. אחד המפתחות לאותו שינוי מונח באגף לאיגוד המקצועי. זהו האיבר המרכזי של ההסתדרות, אשר במהלך השנים

כמובן שהגרפס נופח מעורכן המיישר את החורים ותוחלת לסר שעת, רוממת הרוטאציה.

פנימית. מפעלים כמו 'אלביט' ו'אלסינט' אינם מוחשים כל קשר להסתדרות" — אומר מזכ"ל הסתדרות המהנדסים, יצחק רז, רק אימוץ סולם שכר חדש, לא אוטומטי, ישנה את התמונה. לדעתי, ניתן לסחוב את העניין עוד ארבע שנים, עד הוועידה הבאה, אך אם התיצוץ בסופו של דבר יגיע הוא יכריח את

זהו ורק עשרים אחוזים נשאר... גמישות וחופש-פעולה. ניתן יהיה לעקוף בצורה אלגנטית את בעיית החוזים האישיים ולהשאיר בידי ההנהלה את גמישות הפעולה לצורך יצירת מוטיבציה אצל העובדים ולפתח במקום קהיליית עובדים המעוניינת בשמירת מקום עבודתה".

השליחות המכה לנהלה

קיסר חזר והודיע מספר פעמים, כי הוא רואה עצמו מועמד לתפקידו כמזכ"ל רק שתי קדנציות, הוא רואה בצעד זה, אותו אין הוא לצאת ידי חובה. המבחן הראשון לשינויים פרסונאליים בוועדה המרכזת יתקיים ב-14 בנובמבר: מרכז מפלגת העבודה יתכנס כדי להצביע עבור שמונה חברי ועדה מרכזת הזוקקים לעבור את מחסום שישים האחוזים. אולי ישיבה זאת תירשם בהיסטוריה של תנועת העבודה כמי שהביאה את המיפנה. הוועידה הינה רק מצוות חכמים מלומדה, ואיש לא מצפה שמכאן תיפתח הטובה.

(רשימה שנייה בסידרה)

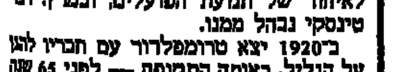

לאיחור של תנועת הפועלים, ובמרץ. ו'בו טינסקי נבהל ממנו.

ב-1920 יצא טרומפלדור עם חבריו להגן על הגליל. באותה התקופה — לפני 65 שנה — החליטו ראשי היישוב להגיש עזרה לחלוצים שהיו במצור. ז'בוטינסקי התנגד לכך. הוא טען, כי ההגנה על נקודות הצפון אינה אפשרית בתנאים הקיימים, וצריך לקרוא לחברים לשוב הביתה.

בעת התקפת הערבים על תל-חי נפצע טרומפלדור פצעי-מוות וברגעים האחרונים, כאשר הוא מובל על אלונקה לכפר גלעדי, אמר לד"ר גרי: "טוב למות בעד ארצנו". כל יתר דבריו נשאה הרוח.

וקצרה בינתי להבין, לשם מה רוצים להרוס את המלה — האמירה הזאת שלו — שהיתה נחלת כולם, ולכתוב ספרים על מה אמר ומה לא אמר טרומפלדור ברגעים האחרונים לפני מותו.

ישראל קוגמן, תל-אביב

תרבות נרמסת

"מתרדמת התבונה נולדו מפלצות" — בשם זה הכתיר הצייר הספרדי הגדול גויה את אחת מעבודותיו. במשפט זה אפשר גם להכליל את מצבה האומלל של החברה הישראלית, שותפה אני ליגאל תומרקין במלחמתו להשבת כבודה הרמוס של התרבות ("על המשמר", גיליון ערב יוה"כ). אני יכולה לשמש עד חי לחוסר תרבות כשעל כשל נרמסה התרבות, בהציבי פסל בפארק. זה הפלאו וכמו שבני אמר לי: תראי לי, אמא, תחנת אוטובוס אחת בארץ הזאת שלא תוכלה?

גם אני חרדה מפני האטימות והמגונות כדברי תומרקין. כשהיה עניין של קילו כדורגל ברמת-גן בשבת, עסקו בזה כל כלי התקשורת, שבוע שלם, אבל עוון הוונדליזם בתערוכת הפיסול בפארק ברמת-גן עבר בקול דממה דקה.

אזכיר כאן את דברי הסופר פנחס שדה, כשנשאל בעניין זריקת האבנים בכביש רמות בשבת: "בשביל שיהיה חופש לרוח, לנפש ולאמנות, יש צורך גם באיזשהו לחץ, קשה בלי הצער, אי-אפשר לאור להיראות", הוא צודק. רק שהלחץ, הקושי והחושך מאלי קיימים, גם בלי אטימות של מגנון וגם בלי קהל חסר תרבות. ועוד אמר שדה: "אותו מוסף לפיקניק בשבת, מצידי הוא יכול לשבת וללמוד גמרא, אבל אם גמרא זה משעמם לאידיוט ההוא, או הוא יכול לקרוא את גתה ואם הוא לא יודע גרמנית, הוא יכול לקרוא אותי."

גם מצידי, אותם צופי כדורגל, או אותם צולי שיפודים בפארק, יכולים לשבת בבית לקרוא, ללמוד, או לפתוח לדפדף באיזה אמנות. זו הדרך היחידה לאמת את הנאמר על "עם הספר". אבל אני גם יודעת שגן אוסישקין אשליה, ולנו, האמנים, היוצרים בארץ הזאת אומרו: ביצירה נתנחם, כי ברוחנו בגופנו ובדמנו היא.

נירה מבורר, לוד

אייבי נתן נלחם באפרטהייד

מאת חנה קים

לעכשיו יש לאייבי נתן פרוייקט חדש. לאחר ששב מביקורו השמיני השנה באתיופיה, החליט להתמקד בפעולות כנגד האפרטהייד. מול עיניו – שיש בהן תמיד את השילוב הזה של אמביציה ומעשיות מול דולמנות ונאיביות – עומדות שתי מטרות: לגייס לובי בכנסת להעברת החלטה שבה מגנת ישראל את משטר האפרטהייד, ומניעת שליחתו בימים הקרובים של שגריר ישראל לדרום-אפריקה.

ההפגנות שהתקיימו בשבועות האחרונים מול שגרירות דרום-אפריקה לא היו לרוחו מן הסיבה הפשוטה: מעט מאוד אנשים השתתפו בהן והשפעתן הציבורית היתה דלה. אייבי מעוניין בהפגנת-ענק מול השגרירות, וכבר אתמול חזר לאיש הפרסום, עמו הוא עובד, להכין מסיכות שחורות, אותן יחבשו המפגינים. הוא משוחח בשעת פגישתי עמו עם כתב הא.בי.סי בארץ, כדי שיוכל למסור לו את כתובתו של דסמונד טוטו ומספר הטלפון שלו ("אני אגיד לטוטו שישנם יהודים בישראל שמתנגדים לאפרטהייד"). הוא משוחח עם יו"ר צעירי חירות, מיקי רצון, וקובע עמו פגישה, כדי לשכנע אותו להצטרף להפגנה שהוא מתכנן. אחר-כך ידבר עם אפרים זינגר, יו"ר החטיבה הצעירה של מפלגת העבודה. גם ח"כ גאולה כהן על הקו. השר משה קצב, מספר אייבי, הבטיח שיתמוך בו. גם ח"כ אהוד אולמרט, והוא ידבר גם עם ח"כ ויקטור שם-טוב וח"כ יוסי שריד. "ואני אגרום לכך שיתקיים דיון בממשלה בנושא האפרטהייד".

הבסיס לאופטימיות של אייבי כי דווקא הוא יצליח היכן שאנשי שמאל רבים בארץ נכשלו, נובע, כך הוא אומר, מפגישות שקיים עם אישים בכירים במימשל האתיופי, שביקשו ממנו למסור מסר לאנשי הממשל הישראלי, לפיו אם תודיע ישראל על גינוי למשטר האפרטהייד – יחודשו היחסים בין אתיופיה לישראל, ותפתחנה גם דלתות אורות של ארצות אפריקה.

"לא הייתי יוצא דווקא היום בקריאתי לגנות את האפרטהייד ולמנוע את שליחת השגריר לדרום-אפריקה, אם לא הייתי מרגיש בעיתוי המוצלח לפתיחת הדלתות מצד ארצות אפריקה ואסיה", אומר אייבי. "בפגשתי באתיופיה עם שר החוץ האתיופי, שר המשפטים, שר העבודה וגם הנשיא היה מעוניין להפגש איתי, והפגישה היתה מתקיימת אלמלא קורקע המטוס שבו נסעתי לאדיס-אבבה. האנשים הבכירים האלה אינם מסתירים את רצונם לחדש את היחסים עם ישראל. משרד החוץ הישראלי הרי מנסה לקרב אליו את מדינות אפריקה, כך שאינני מעלה רק טיעון מוסרי בגינוי ישראלי של משטר האפרטהייד, אלא גם ובמיוחד ברווח פוליטי. אני חושב שברגע שהגינוי יגיע, יפנה מנגיסטו, הנשיא האתיופי, לכמה ממדינות אפריקה ויצליח לשכנע אותן לכונן יחסים עם ישראל, משום שאז תהיה להם סיבה לפתוח את הדלתות, שהם באמת רוצים לפתוח. כיום, הלחץ הערבי על מדינות אפריקה הוא קטן, ובעקבות השלום עם מצרים, אין שום סיבה שהדלתות האלו ימשיכו להיות סגורות. אני גם חושב שאם מנגיסטו יצליח לעשות את זה, הוא יצטייר כגיבור-אפריקה. צריך גם לזכור שאתיופיה היא מרכז אפריקה ובה יושב ארגון ארצות אפריקה".

אייבי אומר שאנשים שואלים אותו כיצד הצליח לקשור קשרים כל-כך טובים עם שליטי אתיופיה? "שואלים אותי איך הופעתי בפתיחת חדשות הטלוויזיה האתיופית בשפה האמהרית ואנגלית, וכיצד דיווחו עלי עיתוני אתיופיה בכותרות הראשיות, שהעבירו גם את הודעות-התודה של הממשל למיבצעי ההצלה שלי. הסיבה לכך היא, שאני באתי לשם ובאמת עשיתי מה שנקרא: תכלס. באתי כאדם פרטי, גייסתי 1.5 מיליון דולר של ציוד ומבלי לבקש דבר – תרמתי ועשיתי. אבל אנשים שם ידעו שבאתי גם עם צוות של 15 ישראלים ועם מספורט ישראלי. הם נתנו לי חופש מיוחד לעשות כל מה שאני רוצה. ואני עשיתי. בניתי להם מחנות שאין כדוגמתם בכל אתיופיה. בפעם האחרונה שהייתי שם, לפני שבועיים, הקמתי מחנה ל-5,000 ילדים יתומים. היום הבעיה הקשה ביותר באתיופיה היא מה לעשות עם 200 אלף יתומים. אני ממשיך בנושא הזה ומקווה שאגייס כסף מחו"ל ומארגונים וולונטריים אחרים להקמת מחנות נוספים. האדריכל אלדר שרון עומד להגיש תוכנית לכפר ילדים אתיופי אותו אציג לתורמים. אז זו התשובה לשאלה ששואלים אותי – אני הייתי שם, לא רק דיברתי. ועכשיו הגיע הזמן להתפנות לדרום-אפריקה".

"אני לא מבין מה עושים בדרום-אפריקה 90,000 יהודים, שחלקם אף עברו את השואה ואת הנאצים" שואל אייבי. "האם הבסיס של המוסר אצלנו הוא רק כסף? אני אומר שאם היהודים שם לוחמים נגד האפרטהייד, אז שיישארו שם. אבל אם לא – שיעזבו מהר, כי בקרוב תהיה שם שפיכות-דמים איומה, והיהודים יהיו הקורבנות הראשונים. 30,000 יהודים כבר עלו מדרום-אפריקה, וממשלת ישראל והציבור בארץ צריך להחזיר את הנשארים שם, כי אם לא יצאו היום – גורלם בידם בלבד, כי אני בספק אם ממשלת ישראל תשלח לדרום-אפריקה את מטוסיה".

והאופטימיות של אייבי לגבי שינוי העמדה המסורתית של ממשלת ישראל בנוגע לדרום-אפריקה נובעת גם משינוי תמונת הזוועה של מהומות השחורים והלבנים המגיע בחודשים האחרונים לסלונו של כל איש במערב, כולל ישראל. "היום רוב ארצות העולם מודיעות על גינוי משטר האפרטהייד בעקבות תמונות הזוועה. אין שום סיבה שאנו נהיה יוצא-דופן. את שמה של ישראל קושרים כל הזמן עם דרום-אפריקה, כאילו אנו שותפים לכל החיים. נכון הוא שאנו שותפים איתם בעסקים, אבל עסקים יש לנו גם עם איראן. אפשר לספק נשק גם אם מגנים את המשטר, וצריך לזכור שכיום יש לדרום-אפריקה תעשיית נשק משגשגת ולא בטוח שהם כל-כך זקוקים לנו. אם נשים בצד את העניין המוסרי ונדבר רק על רווח עסקי ופוליטי, אז מתברר שאנו נשארים בדרום אפריקה רק בגלל כמה סוחרי נשק וקרקעות בסיסקאי, שאינם מייצגים את המדינה, כי משרד החוץ כבר הודיע שאין יחסים בין ישראל לסיסקאי. אני לא מבין את ההגיון הזה – בגלל רווח אישי של כמה אנשי-עסקים, אנו מפסידים רווח פוליטי ולאומי אדיר".

אייבי לא יודע אם העולים האתיופים יעזרו לו במאבקו זה, למרות שהוא עזר להם. "אני עזרתי להם מבלי לעשות חשבונות. אני לא מתכונן לפנות לאף עדה בארץ, אבל אני מצפה שדווקא הדרום-אפריקנים כאן יעזרו לי. אני חושב שאם נכין את דעת הקהל בארץ לניתוק הקשרים עם דרום-אפריקה, אז גם למשרד החוץ לא תהיה ברירה, ואני אומר את זה על סמך שיחות שהיו לי עם אנשים בכירים במשרד החוץ. לאישים מכל הקשת הפוליטית בארץ, כולל שרים בממשלה, שהבטיחו לי לפעול בנושא. האם אני אופטימי? אני אהיה אופטימי אם מנהיגי השחורים בדרום-אפריקה ידעו שיש בארץ יהודים המתנגדים לאפרטהייד, ואני אהיה מסופק אם ממשלת ישראל תודיע על גינוי למשטר".

ההפגנה אותה מארגן אייבי תערך בקרוב, אולי כבר בשבוע הבא. בינתיים הוא יפרסם מודעות בעיתונים, ויחתים עצומות ברחוב. הציבור הישראלי העייף, האדיש, שבע קדחת-הטוטו, איננו מפחיד אותו. אחרי דסמונד טוטו, אולי יקום מישהו ויציע את מועמדותו של אייבי לפרס נובל לשלום?

בעריכת עלינא תורי

מחול

רוברט נורת וג'נט סמית

מלחין ארץ הבוקרים

להקת „בת שבע" מכינה שלוש עבודות חדשות על־פי יצירות אהרון קופלאנד ● התזמורת הפילהרמונית תופיע איתה בערב המוקדש למלחין

מאת גיורא מנור

שעה שנכנסתי בשערי אולם „אהל שם" התל־אביבי, המוזנח והמאובק – מקום שם מצאה מקלט להקת המחול „בת־שבע" ובו נערכות חזרותיה בתנאים־לא־אתנאים, עלו מתוך האולם צלילי יצירתו של אהרון קופלאנד. קול חצוצרת רועד העלה בי מייד אסוציאציה עם מרחבי המערב האמריקני, עם ארץ הבוקרים והערבה ועגלות־דהרות לסוסים בשיירה. בקיצור, הבאלטים „בילי הנער", „רודיאו", או „אביב בהרי האפאלאצ'ים". וזאת על אף שהיצירה, ששימשה אותה שעה את רוברט נורת לחזרה על מחול חדש משלו, היתה דווקא „שלושה רישומים לאטינו־אמריקניים".

איך היה המוסיקאי היהודי קופלאנד, שנולד בניו־יורק ב־1900, וגדל בברוקלין המודרני והיהודי בליבך, למלחין המרחבים הריקים ורבי־ההוד של היבשת?

מכל מקום שמור מקומו של קופלאנד בכותל־המזרח של מוסיקת תיאטרון המחול האמריקני, לקראת סדרה מיוחדת, המוקדשת לו, בביצוע התזמורת הפילהרמונית, באמצע חודש נובמבר, מכינה להקת „בת־שבע", שלוש עבודות טריות. האחת של רוברט נורת, מנהלו האמנותי של „באלט ראמבר" הלונדוני; השנייה מאת ג'נט סמית, העומדת בראש להקה משלה בבריטניה, שהיא בחיים הפרטיים אישתו של בוב נורת, ולבסוף יגיע ארצה באחת מגיחותיו התכופות יועצה האמנותי של „בת־שבע", רוברט כהן, שאף הוא ייצור מחול חדש לפי לחני קופלאנד.

יש צורך רב בשילוב מחול ומוסיקה כמחווה לכבוד המלחין שעבודותיו שימשו כוריאוגרפים רבים.

שלושת הבאלטים האמריקניים ביותר, שנוצרו אי־פעם הם משלו. „רודיאו" מאת אגנס דה־מיל, „בילי הנער" מאת יוג'ין לורינג, וכמובן „אביב בהרי האפאלאצ'ים", יצירתה הידועה ביותר של מרתה גראהאם.

דרך אגב, היה בדעת אנשי „בת־שבע" לבצע את באלט־הבוקרים „רודיאו" לכבוד המאורע, אבל הדבר לא נסתייע, משום מה.

המעולה שבמבקרי המחול בארצות־הברית שנפטר לפני שנתיים, אדווין דנבי, כתב: „רודיאו" מתאר את המערב, כפי שחיים בו; „בילי הנער" עניינו מערב המיתוס, כפי שמתארים אותו לעצמם הנערים המשחקים והחולמים במגרשים הריקים של פרברי הערים הגדולות שלנו."

ב„רודיאו" מנסה נערה להיות כאחד הבחורים, הרוכבים על סוסים ומסוגלים להכניע פרה סוררת בלאסו, והוא קומדיה. „בילי" הוא סיפורו של שודד אגדי, ידיד נפשו, שהוא דווקא השריף, שתפקידו לאסור אותו, והנער מוצא בסיום הבאלט את מותו.

„אביב בהרי האפאלאצ'ים" של מרתה גראהאם, אינו קומדיה, המשלבת בריקוד הבימתי גם קטע אותנטי של SQUARE DANCE אמריקני, כפי שעושה אגנס דה־מיל ב„רודיאו", ולא טרגדיה אגדית תמימה כמו „בילי הנער". אם לסווג סיווג דרמטי יצירה זו, הרי שזו אידיליה, ז'אנר, שרק לעתים רחוקות ניצל מגלישה אל המתיקות היתרה. ב„אביב בהרי האפאלאצ'ים" ניצבים במרכז זוג צעיר, שזה עתה נישא ועומד להיכנס לגור בביתם שבחווה, ולידם דמות אשת־חלוצים שורשית, הניצבת על הקרקע בביטחה, ומולם, כניגוד משלים, מטיף מיסטי, קצת אימתני ופאנאטי וארבע נערות, ממעריציו. זהו מחול של איכרים, קרוב לאדמה, שקווי המכנה שלו אופקיים ורק המטיף מרבה להתרומם לגובה. אומר דנבי: „ב„אביב בהרי האפאלאצ'ים" מצויה רעננות ויש בו קרירות מיסטית מסוימת. זה אינו באלט של תושבי־עיר, המביטים מלמעלה על הכפריים... המוסיקה של מר קופלאנד היא פלא של ליריות, רעננות וכוח; שלוש־עשרה הכלים המבצעים את היצירה נשמעו כתזמורת מליאה."

יצירת־מופת נוספת, שנתחברה לצלילי מוסיקה מאת קופלאנד (סונטה לפסנתר), היא „יום על־פני האדמה", מאת דוריס האמפרי. יוצרת שלא נפלה במקוריותה מגראהאם, אבל נפטרה בגיל צעיר, יחסית, ומשום כך אולי אינה ידועה כמוה. ושוב משמשת המוסיקה של קופלאנד, היהודי יליד הכרך הסואן ניו־יורק, בסיס לסיפור כמעט כמו מספר בראשית. אישה יושבת על דרגש נמוך, לידה נערה וילד קטן. אליהם מצטרף גבר — אולי משפחה אלמנית, נצחית, התא האנושי הראשוני. הנושא הוא, בעצם, ההמשכיות והמחזוריות של חיי אנוש.

עד כמה שידוע לי, חיבר קופלאנד רק יצירה אחת, שלה נושא יהודי. בשנת 1929 כתב שיר סימפוני בשם „ויטבסק", הלא היא העיירה ממנה בא הצייר שאגאל, שהיתה לסמל תחום־המושב היהודי ברוסיה. האמריקניות של המלחין חורגת מתחומי המתיישבים והחוואים במערב. רבות מיצירותיו הן בעלות גוון לאטינו־אמריקני. למשל, המוסיקה שמשמשת את רוברט כהן היא „מחול קובאני" ורוברט נורת עובד על „שלושה רישומים לאטינו־אמריקניים". אם כי מחולות אלה יהיו מופשטים, ובכלל קשורים לסגנון מחול דרום־אמריקני. „EL SALON MEXICO" של קופלאנד שימש את דוריס האמפרי ויוצרים אחרים, ואילו יצירותיו הסימפוניות המופשטות את ג'ון נוימאייר, למשל, בבאלט שלו „האמלט".

התזמורת הפילהרמונית תלווה את רקדני „בת־שבע", ובכך תימשך מסורת של שיתוף עם אמני־מחול, שהחלה בשנות ה־30 וימי מלחמת העולם השנייה, שעה שלהקתה של גרטרוד קראוס הולכה בליווי נגני התזמורת, בימים שלא היו עדיין אמצעים טכניים של הקלטה והשמעה משוכללים, וזו היתה כמעט הזדמנות יחידה לרקוד בליווי יותר מפסנתר או שלישייה קאמרית.

יש לקוות שאנשי התזמורת, האוהבים להיות במרכז העניינים, יסכימו לפנות את הבימה לרקדנים, בכך אין פחיתות־כבוד, חלילה, אלא רק מתן ההזדמנות הנאותה לאמנות־אחות. כי היו מקרים, בהם סירבו הנגנים לרדת מן הבימה ונוכחותם מאחורי הרקדנים הפריעה ביותר להתבונן במחול, ובכך נפגמת גם ההנאה מהמוסיקה.

קולנוע

צעיר קתולי ואירי

על רקע אירלנד שסועת הפלגים הפוליטיים מתרחש סיפור אהבה בין מרסלה האלמנה לבין ראל בן ה־19 שהיה שותף לרצח בעלה

מאת יעל ישראל

קאל: שבויים בנסיבות היסטוריות בתמונה: ג'ון לינץ

מה פירוש להיות צעיר וקתולי בצפון אירלנד הפרוטסטנטית? האם אהבה עשויה לפרוח בין החורבות של עיר שסועת מלחמות ורוויית אלימות? האם יש תקווה לארץ המרירה והעצובה ולתושביה?

הסרט האירי „קאל", המבוסס על ספרו של הסופר הסקוטי ברנרד מקלברטי, מנסה לענות על השאלות הללו בחשיפת סיפור אהבה רגיש בין קאל למרסלה, המבוגרת ממנו. על רקע אירלנד שסועת הפלגים הפוליטיים.

לקאל בן ה־19, נער קתולי (את דמותו מגלם ג'ון לינץ', אף הוא אירי־קתולי, שחקן במה מתחיל בן 24) אין הרבה אפשרויות לשנות את עתידו העלוב. הוא יכול להיות קצב בבית־המטבחיים מסריח כאביו שיימי או לגרוף לידיו את דמי האבטלה מבלי לעבוד. קאל המובטל מתיידד עם חבורת אירים קתולים קנאים, השייכים למחתרת האירית, ובאי רצון הוא נגרר אחריהם לפעילות חבלנית נגד הפרוטסטנטים יריביהם.

הנער שולח עינו במרסלה היפה, ספרנית קתולית ואלמנתו של שוטר פרוטסטנטי, שנרצח בידי המחתרת האירית (את דמותה מגלמת הלן מירן הבריטית, שחקנית במה מהוללת, שהשתתפה בסרטים „קליגולה", „אקסקליבר" ו„2010". מירן זכתה בפרס השחקנית המצטיינת של פסטיוואל קאן על תפקידה ב„קאל"). במהרה מתיידדים השניים, ולאחר שפרוטסטנטים אלימים שורפים את ביתו של קאל, הוא עובר להיות שותף בביתה ובמיטתה של מרסלה, אף שזכרון הרצח של בעלה — בו היה שותף סביל — אינו מרפה ממנו.

את „קאל" הפיק הבמאי הבריטי דיוויד פטנאם („גיבור מקומי", „מרכבות האש") האוהב לעודד במאים צעירים, וכשם שנתן לרונלד ג'ופה את ההזדמנות לביים סרט קולנוע ראשון: „רמעות של שתיקה", כך נתן לפט אוקונור האירי, במאי טלוויזיה מצליח, שלמד ביו־סי־אל־איי — הזדמנות לביים את הסרט. העוסק באירלנד, מולדתו הקרועה.

אוקונור העניק לסרט צביון ריאליסטי, ואף שזה סרט פעולה הוא מתנהל באיטיות ומזכיר במעט סרטי מתח בריטיים לטלוויזיה — ייתכן שזהו הד לעברו כבמאי טלוויזיה. אוקונור השתדל להעביר בנאמנות את הפחד המתמיד — של מי שחי בצל האלימות הבלתי פוסקת בארץ, שבה שרפת ביתך הפכה דבר שגרתי ואת סבלם של הקתולים והפרוטסטנטים כאחד, ששבויים במלחמה העקובה מדם הנטושה ביניהם, והסוף לא נראה לעין.

ככל דרמה גם ב„קאל" מגיע רגע האמת, בו ניצבת מרסלה מול העובדה החותכת, שקאל אהובה הוא שהיה שותף לרצח בעלה, אך כשעוצרים אותו בכוח לאחר ליל אהבה, גם היא מביטה בו בעצב של מי ששייכת לגורלם של האירים־קתולים הנרדפים, או כשם שפירשה השחקנית הלן מירן את דמותה של מרסלה: „מרסלה היא כמו אירלנד, אף שהיא איננה מתערבת בפוליטיקה, היא שבויה בנסיבות ההיסטוריות החזקות ממנה, היא נקרעת בקונפליקט, בו אין לה התחייבות ממשית לאחד הצדדים. זוהי מטאפורה לאירלנד, בה האנשים אינם יכולים להתחמק מהסיטואציה בין אם הם משקיפים או משתתפים".

מוסיקה

זרקור על יוסי מר־חיים

בשביל „הנצח" ובשביל התיאטרון

במוסיקה החדישה לא חסרה ההזמנה, חסרה המסגרת וההתייחסות השוטפת, שבלעדיה אין מעשה אמנות. שיהיו מכות, שיהיו ויכוחים — העיקר שיהיה פיד־בק

מאת דוד אור

יוסי מר־חיים — החזמנות נותנות את הדחף

יוסי מר־חיים, מלחין ישראלי צעיר למראה אבל שייך בעצם לדור הביניים של המוסיקה הישראלית. בן 46 ומאחוריו כבר למעלה ממאה יצירות לתיאטרון, נגינה בהרכבי ג'אז ומספר רב של יצירות מוסיקה מודרנית.

יוסי מר־חיים הגיע למוסיקה מודרנית מרקע של נגינת ג'אז והאזנה ל„קול אמריקה" ותקליטי ג'אז בשגרירות האמריקנית. הוא בוגר האקדמיה למוסיקה בירושלים ורואה ביצחק סדאי את אביו הרוחני. את הרקע הקלאסי השלים אחרי האקדמיה אצל דוד דיימונד, במאנהאטן סקול אוף מיוזיק. בארה"ב למד גם אצל לוציאנו בריו. בתקופה ההיא כתב בצורה פראית למדי, ודווקא לבריו היתה השפעה ממתנת על סגנונו המוסיקאלי. יצירתו המנוגנת הראשונה היתה שריו לחליל, ויולה וגיטארה, שנכתבה ב־1964 — יצירה שנוגנה הרבה גם באירופה ובאמריקה. עם חזרתו לארץ כתב, בשיתוף פעולה עם יונה וולך, את „מסעות", יצירה שנחשבה אז למאד „משוגעת". היא התחילה ביריית אקדח ואמרו עליה שהיא „מזעזעת את הבורגנים".

יוסי מדבר בשטף, עם שמץ של חולמנות. הוא מדבר ומסביר מוסיקה הרבה וגם כותב עליה בעיתון „העיר", אך לגבי המוסיקה שלו עצמו הוא משדר צניעות וחוסר־בטחון מסויים. „אני לא מרגיש הרגשת שליחות, יש לי הרבה לבטים וספקות והיצירה לא באה לי בקלות", הוא אומר. אולי זוהי הסיבה לחיותו בראש ובראשונה מלחין של מוסיקה לתיאטרון. הוא כותב הרבה מאוד לתיאטרון ומתפרנס מזה. עבודותיו החשובות תבשטח זה הן „סיפור פשוט" של עגנון בבימויו של יוסי יזרעאלי, „הלילה ה־12" עם חנן שניר, „האביב המתעורר" של פרנק וודקינד וצ'ארלי וצ'ארלי — עם דני הורביץ, שם שורטט הפורטרט של הצבר הישראלי ויוסי כתב מוסיקה מבוססת על הסמלים המוסיקאליים של תנועות הנוער, כמו „חולצה כחולה" ו„הצופים והצופות", אותם שיבץ לקולאז' אישי משלו.

„במוסיקה לתיאטרון אני משתדל לקחת משהו אותנטי, ששייך לעולם של המחזה, ולבנות ממנו משהו אישי", הוא אומר.

מוסיקה לתיאטרון מטבעה נידונה להישכח, ויוסי רואה כה רק אפיק אחד לפעילותו המוסיקאלית. יש לו גם הרכב ג'אז משלו בשם „סוף העונה", ובשביל „הנצח" הוא כותב יצירות שעליהן הוא אומר: „לפעמים אני כותב יצירות לפי הזמנות, זה נותן לי את הדחף הראשוני, את הפורמאט, ומבטיח לי שהיצירה תבוצע. מרכיב שני זה היצירות שאני כותב לנגנים מסוימים ולהרכבים מסויימים. אני מעדיף לכתוב להרכבים שקיימים, כי כך אני שולט בתוצאות ובטוח שהיצירה לא תיגנז במגירה".

היחס למוסיקה הישראלית בארץ הוא כאל בן חורג ויוסי לא מרוצה מן המספר המועט של חזרות שמוכנים להשקיע בביצוע יצירה. דוגמא להתייחסות אחרת ראה בהולנד. לכנס של ידידי „שלום עכשיו" שם כתב יצירה בשם „מות התרנגולת". „בהולנד ניתנה לי הזדמנות לעבוד עם קבוצת נגנים ושחקנים — שמונה חזרות והתוצאות היו יוצאות מן הכלל. במוסיקה החדישה לא חסרה ההזמנה, מה שחסר זה המסגרת וההתייחסות השוטפת, שבלעדיה אין מעשה אמנות. שיהיו מכות, שיהיו ויכוחים— העיקר שיהיה פיד־בק. וזה מה שקיבלתי בקונצרט בהולנד. בארץ יש לפעמים הרגשה שאנשים לא יודעים על הקונצרטים. המוסיקה הישראלית מאד שמיעה לאוזן לעומת מוסיקות אחרות. והקהל לא בא..."

על הקומוניקאציה בין המוסיקה המודרנית למאזין אומר יוסי: „לפני 25 שנה אמר סדאי שיבוא יום והאנשים יוכלו לשרוק את הקונצרטו לכינור של ברג — היום הזה עדיין לא הגיע, סדאי עיכל את ברג כמו שאנחנו עיכלנו את הכלוז, אבל אפשר לאמר את זה על מעט מאד אנשים. המלחינים המודרניים שהצליחו הם מלחינים שהתוכן הדראמאטי החווייתי שלהם היה חזק יותר מן האלמנטים הטכניים הטהורים. ביצירות שלי ברובן יש דראמה, יש סיפור. כמאזין לא צריך לדעת מאין אני לוקח את האקורד המסויים."

יצירות חשובות נוספות של מר־חיים שבהן יש יסודות של דראמה: האופרה „איוב", אותה כתב ב־1976 לפי טקסט של עודד בארי; זוהי גירסה מודרנית קומית של סיפור איוב, בה חבריו של איוב הם שוטרים שמענים אותו בחגורות... היצירה מבוצעת על־ידי עדי עציון ואלי הפרנס. באחרונה כתב מוסיקה לריקוד של להקת המחול הבינקיבוצית, בשם „סוס העץ מיכאל", לפי שירו של נתן זך. כעת הוא משלים יצירה לכבוד שנת העשור של מקהלת קאמרן — יצירה ג'אזית למקהלה וקבוצת נגנים. נאחל לו שלא יצטרך לחכות הרבה שנים עד שיוכלו לשרוק את יצירותיו ברחוב...

ילדים

פסטיבל הילדים ה־16

נבחר צוות המשתתפים

ירדנה ארזי, גידי גוב, יהודית רביץ, נורית גלרון, חיים משה, אריאל זילבר, שרי צוריאל, דורי בן זאב, חנה לסלאו ואייל גפן הם עשרת המשתתפים בפסטיבאל הילדים ה־16, שיתקיים בחנוכה.

השנה יעמוד הפסטיבאל בסימן שני חידושים — בנוסף לעשרת השירים המתחרים יגישו הזמרים המשתתפים מחרוזות מלהיטי הפסטיבאלים הקודמים. והחידוש נוסף להופעות בתל־אביב ובירושלים תתוסף הופעה בבאר שבע. את אמני הפסטיבל תלווה להקה קולית ולהקת ריקודים בהנהלתו של יהודי שוויצר. המופע מבויים על־ידי צדי צרפתי, מפיק מוסיקאלי צביקה כגן, מנהל מוסיקאלי ומנה רוני וייס, מפיק אלכס גרנע.

במסגרת הפסטיבאל יועלו כ־27 מופעים מה־6 בדצמבר ועד ה־24 בו.

מאת צביה בן־שלום

מקצוע הוא פונקציה של מין

נשים בארץ מתפשרות יותר בהחלטה על בחירת מקצוען מאשר גברים. גברים בוחרים במקצועם תוך התחשבות רבה יותר בנטיותיהם מאשר נשים. מסקנות אלו כלולות במחקר מעקב חדש שבוצע במכון הדסה לייעוץ בבחירת מקצוע, מוסר אלי הכהן, דובר מועצת הדסה ומפעלי החינוך.

בשנת 1966 נשאלו למעלה מ־500 תלמידי כתות י"ב מהן נטיותיהם המקצועיות. השנה אותרו 60% מן הנשאלים, במבצע שנערך בכל הארץ.

עורכת המחקר, מירי קרת, (בהנחיית הפרופ' אלחנן מאיר, רמ"ח מחקר במכון הדסה לייעוץ) שאלה את אוכלוסיית המחקר אם הם שבעי־רצון מן הבחירה המקצועית שלהם. 34 אחוזים השיבו שאינם מרוצים כלל, 16 אחוזים השיבו במידה בינונית, 811 אחוזים השיבו שהם שבעי־רצון במידה רבה ורבה מאוד. מעניין לציין כי 88 אחוזים מן הגברים הביעו מידת שביעות רצון גבוהה מול 76 אחוזים מן הנשים.

מנתונים אלו עולה, כאמור, כי אפשרויותיהן של נשים לבחור מקצוע על פי נטייתם מוגבלת יותר — בשל מחוייבות משפחתית — מאלו של הגברים. חיזוק למסקנה זו ניתן למצוא בהשוואה ברמת השאיפות בין גברים לנשים. המחקר בדק עד כמה יש לנבדקים העדפה למקצועות אקדמיים או הדורשים מיומנות מעולה (רופא, עו"ד, וכיו"ב) על פני המשיכה למקצועות ברמה פחות גבוהה.

בקרב תלמידי י"ב היו השאיפות המקצועיות בעיקר כלפי הרמה הגבוהה (49 אחוז מן התגובות) 19 שנה מאוחר יותר השיבו אותם נשאלים בהעדפה חזקה יותר (59 אחוז מן התגובות), לעומת זאת אצל בנות י"ב 44 אחוז מן התגובות שהיו אז כלפי הרמה הגבוהה, עלו 19 שנה מאוחר יותר ב־2 אחוזים בלבד.

מסקנה אחרת העולה מן המחקר מתייחסת לסדרי העדיפויות בתחומי המקצועות השונים. בשנת 66 העדיפו כשליש מן הגברים הנשאלים את השדה הטכנולוגי. השנה העדיפו שדה זה רק כרבע, ובכל זאת נשאר התחום הטכנולוגי ראשון בהיררכיה של המקצועות המועדפים, בתחום המקצועות המדעים המדוייקים חל כרסום בהעדפה — מ־19 אחוז ב־1966 ל־7 אחוזים בלבד — השנה.

אשר לנשים — ב־66 העדיפו כרבע מן הנשאלות את שטחי האמנות והבידור כמקצוע. השנה — עליה ל־35 אחוז אצל אותן נשאלות. מעניין לציין כי תחומים אלה נחשבים ראשונים בסולם העדיפות המקצועי אצל נשים. לעומת זאת מקצועות הקרובים למדעי הרוח, שאותם ראו בעדיפות ראשונה, רבע מתלמידות י"ב ב־66, נתמכות עתה על ידי 18 אחוז בלבד. ייתכן וההסבר לירידה זו נעוץ בעובדה שרבות מגיעות למסקנה שהכשרה מקצועית בתחומים אלו אינה מובילה לשום תכלית.

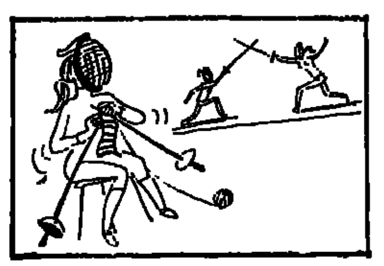

פוליטיקאי צריך לדעת לתת לעם זריקה מבלי שיחושו את הדקירה.

יש לה שש רגליים והולכת על הראש

ושוב חזרנו לדבר על הכינים. לפעמים נדמה לי, שלעולם לא נשתחרר מן הקללה הזאת. פעם חשבו שהכינמת היא פונקציה של ניקיון, ומי שמקפיד על ניקיון גופו פטור ממנה. לא נכון: אפשר למצוא אותן בשכונות יוקרתיות בדיוק כמו בשכונות עוני. הן פשוט עוברות מראש לראש, אלא אם כן אלה כיני גוף או כיני בושת, אי־אפשר להישמר מכינים פשוט צריכים לשים לב כשהן מופיעות ואז לסלק אותן. לא צריך לגלח את הראש כדי להיפטר מהן — יש תכשירים לכך. כינים עוברות רק מאדם לאדם ולא מועברות על־ידי חיות. הן מתקיימות במים, במיוחד במי בריכות־שחייה, לכן רצוי לחבוש כובע שחייה. ילדים נפגעים מכינים יותר מאשר מבוגרים. ויש אומרים שלכושים כמעט אין כינמת. הכינמת מופיעה במשך כל השנה, גם בקיץ וגם בחורף. כיני חיות אינן עוברות לבני אדם, עד כאן — העובדות.

עוד לפני שנים מעטות טיפלו בכינמת בנפט ושמן. זה עזר, כלומר, הכינים נעלמו. אך הביצים נשארו ועור הראש נפגע קשות. בשנות הארבעים התחילו לטפל בכינמת ב־די.די.טי. הסתבר שהכינים התרגלו לחומר הזה וחיו יפה גם אחרי הטיפול. הכינה הבוגרת חיה כ־40 יום. היא נצמדת לעור הקרקפת החם ובכלל — היא מחפשת לה תמיד מקום חם בגוף. הכינה שואבת דם לשם הזנתה. מדי יום היא מטילה 8־6 ביצים. הבוקעות כעבור שבוע. במשך השנים ניסו למצוא תרופה בדוקה לחיסול הכינים והביצים גם יחד. לאחרונה יצאה חברת „אביק" לשוק עם תכשיר חדש, „חפיף", שנוסה במשך כשבע שנים ונמצא כי הוא משמיד גם את הכינים וגם את הביצים. אין זה תכשיר מונע — אלא מחסל. „חפיף" משווק בשתי צורות: תמיסה ושמפו. הטיפול בשמפו כולל חפיפה יסודית של השיער, שאחריה משאירים את השמפו כ־5 דקות על הראש ושוטפים במים חמים. חוזרים על התהליך פעם שנייה. יש לסרק את השיער עוד כשהוא רטוב במסרק צפוף מיוחד, נגד כינים.

הטיפול בתמיסה נחשב לעדיף, כולל מריחת החומר על השיער היבש למשך 12 שעות (עדיף ללילה) אחרי זה צריך לחפוף בשמפו רגיל.

„חפיף" אפשר לרכוש בכל בית־מרקחת ללא מירשם של רופא. המחיר: 7,200 ש'. (כולל מע"מ) והמידע על התכשיר החדש והמלחמה נגד הכינמת נמסר, על־ידי ד"ר אריה מצקר, מנהל היחידה לדרמטולוגיה בבית־החולים בילינסון.

חיה יוסף

צעצועים לקידום החינוך

ראשוני המתנדבים למען הקהילה מקרב תלמידי בית־הספר בכפר־סבא, בתחילת שנת־הלימודים החדשה, היו הפעם תלמידי חטיבת־הביניים ע"ש שרת, אשר עסקו במבצע איסוף משחקים, צעצועים, ספרי קריאה לילדים וכן ספרי לימוד משומשים, אשר התקבלו בברכה על־ידי היחידה להתנדבות במחלקה לשירותים חברתיים של עיריית כפר־סבא. כל הציוד שנאסף מוקדש לקידום חינוך הילדים במשפחות מצוקה. (חנה גרל).

זה מה שיש

עשור ל„תוכנית שוורץ"

השנה חוגגים בית־הספר לעבודה סוציאלית ע"ש ברוואלד ובית־הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית בירושלים עשור להפעלת „התוכנית להכשרת מנהלים וסגל בכיר למרכזים קהילתיים", המכונה בקיצור „תוכנית שוורץ". בוגרי תוכנית שוורץ יזמו וביצעו שורה של פרוייקטים במסגרת המתנ"סים, כגון פרוייקט המשפחתונים, שיתוף ההורים בחינוך הפעוטות וכו'. החודש (18/11) ייערך בבנייני טרומן על הר־הצופים יום עיון של המסלול לגיל הרך של „תוכנית שוורץ", שיוקדש בעיקר לעבודת המטפלות.

המדריך היהודי של באזל

הכל יודעים שבבאזל ייסד הרצל את מדינת היהודים, אבל על תולדות הקהילה היהודית בעיר זו, שתחילתה במאה ה־14, ניתן ללמוד מהמדריך היהודי של באזל, שהופק על־ידי משרד התיירות השווייצי, בעברית. ובו מצויינים, בנוסף לאתרים הקשורים בהרצל ובקונגרסים הציוניים, גם מוסדות הקהילה (המונה היום 1500 איש) כגון גן־ילדים, בית ועד, בית ספר עממי, ספריה, בית אבות, מוסדות סטודנטיאליים, ויצ"ו, שבועון וכו'.

את העותקים הראשונים של המדריך הביא ארצה ד"ר קורט ייני, חבר מועצת העיר באזל, שבא במשלחת נכבדים לכבוד שבועות שווייציים המתקיימים במלונות מוריה בארץ. בתמונה: אלכס אקרמן, נציג משרד התיירות השווייצי לצד ליצנים בתלבושת קרנבל, ב„מוריה" הירושלמי. משמאל: סיימון דרייפוס, נשיא הקהילה היהודית של באזל.

פעולות במועדון הפמיניסטי

ואלה פעולות חודש נובמבר במועדון התנועה הפמיניסטית בישראל, רח' בן יהודה 82, ת"א:

10 בנובמבר, — תדווח אליסון בלומן מהכנס הפמיניסטי הבינלאומי על טכניקות רבייה חדשות (טיפול הדשני בעקרות) — טוב לאשה או רע לאשה. פלוס דיון.

ה־17 בנובמבר, ישיבת ועדת התנועה. פתוח לחברות ולאוהדות.

24 בנובמבר: שיחות מבוא לחוג „תקופת המעבר".

30 בנובמבר: דיון במחזה „בתוכר" מנקודת מבט פמיניסטית.

כל הפעולות במועדון מתחילות בשעה 8 בערב. במקביל נמשכים החוגים להעלאת תודעה, מודעות עצמית ואסרטיביות; אימהות יחידות, בריאות האשה. פרטים בטל. 234314.

עצה טובה

לפעמים נאלצים לשמור קמח, אורז או קיטניות באריזתם המקורית ולא בכלי סגור הרמטית. במקרה כזה יש להכניס את שקית הנייר או הניילון לשקית אחרת, (מניילון) ובה כמה עלי דפנה (ער) מיובשים. סגולה נגד חרקים.

האביזר עושה את הבגד

אילו אביזרים אופנתיים הודרן? מה להציע ללקוחה שרכשה מערכת סרוגה ורוצה חגורה? ציפי ברגר, קניינית הלבשת נשים של רשת שק"ם, זימנה את מנהלי מחלקות האופנה מכל בתי הכלבו של הרשת ל„תצוגת עבודה" ובעזרת דוגמנית תמי בן עמי הדגימה איך האביזר עושה את הבגד ואילו אביזרים יימכרו החורף בשק"ם, במיוחד הרגשה הקולקציה הבלעדית של רשת „הנקודה הכחולה" שהתחילה את העונה בהנחות המגיעות עד 20 אחוז.

— בבקשה. אל תעשה גלים...

„Grasia"

פאטנט

איך מסלקים את האבן שהצטברה בקומקום? סיפור שלם. ממלאים את הקומקום (לא צפוף) בקליפות של תפוחי אדמה (שרוחצו קודם היטב במים זורמים) ובמים ומבשלים על אש קטנה מאד, במשך שעה. זורקים את הקליפות, שוטפים היטב את הקומקום ומרתיחים בו מים נקיים עם כפית סודה לשתייה. שוטפים היטב.

שירות אדיב בבתי־עסק

מבצע „שירות אדיב" בבתי־עסק התחיל ברחבי הארץ. המבצע, שנערך ביוזמת תנועת „עם יפה עם אחר", יימשך חודשיים. במהלכו יציבו מאות מתנדבי התנועה תיבות קלפי בחנויות ובתי־עסק ברחבי הארץ. קהל הלקוחות יכניס גלויות לתיבות ובהן יעניק ציונים לבתי־העסק בהתאם ליחס שיקבל מבעלי החנויות. בתום המיבצע תיאספנה תיבות הקלפי למטה המבצע ושם ייקבעו בתי העסק הזוכים בתעודת האדיבות מטעם התנועה.

קו חדש באימונית

מה אפשר לחדש באימונית, הלא היא הטרנינג הישן והטוב? אל תשאלו כל שנה מחדשים בה. בימים אלה יצאה אופנת „יפית מודל" בסדרת אימוניות חדשה לגברים, נשים וטף, המאופיינת בקו אסימטרי (המראה המרושל) ושילובי צבעים וגוונים. החידוש תיאוטרי הן אימוניות מבד לייקרה כפול ומגורר, שעד כה היו מיועדות ליצוא בלבד. המחירים — אם זה מעניין אתכם — 48 עד 80 אלף שקל לגברים, 60־80 אלף שקל לילדים, כ־60, לנשים והסוודרים בין 25 ל־40 אלף שקל. עוד מעט נציין הכל בשקלים חדשים וזה יישמע טוב יותר.

סטודנטים עובדים לומדים

בפיקוחה האקדמי של אוניברסיטת ת"א מופעלת בימים אלה, במועצה האזורית חוף השרון, מכינה קדם־אקדמאית במסגרת פרוייקט סטודנטים לומדים־עובדים. הפרוייקט משותף לקיבוצי המועצה האזורית חוף השרון, אוניברסיטת ת"א, המחלקה להכנת חיילים משוחררים במשרד־הביטחון והאגודה לקידום החינוך. הקיבוצים המשתתפים בפרוייקט הם: רמת־הכובש, געש, שפיים, חל־יצחק וקיבוץ יקום. הסטודנטים גרים בקיבוצים אלה עובדים שלושה ימים בשבוע ושלושה ימים לומדים במכינה קדם־אקדמאית, שהוקמה במרכז האזורי ליד קיבוץ שפיים. מנוגי המועצה האזורית נמסר עוד כי בפרוייקט שתפקידו הכנה ללימודי אוניברסיטה, משתתפים כמאה תלמידים משוחררי צה"ל. ממקומות שונים בארץ (ח. גרל).

40 שנים לבית־הספר לסיעוד של קופת־חולים בעפולה

כ־1000 אחים ואחיות, רובם מוסמכים, סיימו את בית־הספר לסיעוד ע"ש שרמן של קופת־חולים בעפולה, מאז הוקם לפני 40 שנה, בשנת 1945. כ־600 מהם, נציגי 40 המחזורים התכנסו בשבוע שעבר בקאמפוס בית־הספר בעפולה למפגש החגיגי הגיעו בוגרים מכל רחבי הארץ וגם מחו"ל. בית־הספר לסיעוד בעפולה היה מראשוני בתי־הספר לסיעוד בארץ ויורש באווירתו היהודית. רבות מן הבוגרות המשיכו דרכן במסגרת בית־החולים בעמק, כמו מנהלת בית־הספר כיום, נטע מוזר, (יוכי באואר, ע. רוכר קופת־חולים).

המזון והלב: הכר את האויב

קדרה של בריאות

אימרה ישנה אומרת שהדרך ללב האדם עוברת בקיבתו. יש משמעות נוספת לאימרה זו: המזון שהאדם אוכל משפיע על לבו, לטוב ולרע.

הדיאטה הרגילה שלנו מכילה מרכיבי מזון, שעלולים להזיק לבריאותנו, ביניהם: ביצים, בשר בקר, חמאה, חלב, שמנת, מזונות מעובדים וממתקים (המכילים סוכר).

כל אלה מוסיפים גם למשקלנו ופוגעים בבריאותנו.

עודף משקל, דיאטה עשירה בכולסטרול, שומנים רוויים ודיאטה חסרת סיבים טבעיים, גורמים להתפתחות של הסתיידות־עורקים ולהתקף־לב. גורם נוסף למחלות אלה הוא צריכה מוגברת של מלח במזון, העלול להביא לעלייה בלחץ־הדם.

כדי להוריד את רמת הסיכון להתקף־לב, ממליצים מדענים העוסקים בתזונה, לשנות את הרגלי האכילה ולהוריד את רמות הכולסטרול, השומנים הרוויים, הסוכרים והמלח — מבלי לפגוע באספקת אבות המזון, הוויטמינים, המינרלים ונוזלים, הדרושים לגוף בכמות נכונה ומאוזנת.

התוכנית המוצעת כאן נועדה לקבוצה הבאה:

אנשים שעברו את גיל העשרים והם בעלי „היסטוריה משפחתית" של מחלות־לב;

אנשים שאוכלים הרבה שומנים רוויים ומזונות המכילים כולסטרול;

אנשים המשתמשים בעודף מלח במזונם, כאשר במשפחה יש היסטוריה של לחץ דם גבוה;

אנשים בעלי עודף משקל וגם אלה שאינם פעילים מבחינה גופנית.

ילדים ונערים שמנים, שמשפחות עם היסטוריה של התקף־לב ולחץ־דם גבוה צריכים ללמוד עקרונות תזונה נכונה כדי למנוע התפתחות תופעות אלה בעתיד.

מן הראוי לציין שקבוצה זו תפנה לדיאטנית כדי לקבוע דיאטה אינדיווידואלית. ואולם, כאן נביא את עיקריה בקווים כלליים בלבד.

בואו נכיר את האויב:

● כולסטרול — זה חומר דמוי שעווה הנחוץ לגוף לתהליכים שונים וכל אדם זקוק לו בכמויות מסויימות. כמויות גדולות מדי של כולסטרול עלולות לשקוע על דפנות כלי הדם ולהביא להצרתם ולהסתיידות. כולסטרול מגיע לתוך הדם משני מקורות: על ידי יצור עצמי של הגוף והמזון שאנו צורכים, בעיקר ממקור של בעלי חיים.

כולסטרול מצוי בכמויות גדולות בחלמון של ביצה, באברים הפנימיים של החי ובבשר בקר. רצוי להגביל צריכת מזונות אלה במידה רבה.

מזונות שאינם מכילים כולסטרול הם: פירות, ירקות, דגנים ואגוזים, כלומר כל הבא מהצומח.

● שומנים רוויים — לחילופין, שומנים מהחי, מעלים את רמת הכולסטרול בדם ולכן יש להגביל אותם בדיאטה. עוף — (במיוחד חזה), הודו ודגים, מכילים רק מעט שומנים רוויים.

● שומנים בלתי־רוויים, או שומנים מהצומח נמצאים ברוב השמנים הצמחיים כמו: סויה, חמניות, חריע, תירס ושומשום. הם נוטים להוריד את כמות הכולסטרול בדם ומומלצים בכמויות קטנות (אינדיווידואלי לכל אחד) בדיאטה.

שמן זית ושמן קוטנים, אף־על־פי שגם הם שמנים צמחיים — אינם מומלצים בדיאטה, כי הם מכילים מעט שומנים בלתי רוויים. מרגרינה קשה מיוצרת משמן צמחי, אבל היא מאבדת מהתכונות החיוביות של שמן צמחי עקב תהליך העיבוד שהיא עוברת (הקשחה). מסיבה זו המרגרינה אינה מומלצת.

● מלח — הגבלתו בדיאטה נעשית בצורה אינדיבידואלית. באופן כללי רצוי לא להוסיף לבישול ולא לאכול מזונות המכילים נתרן. בעצם — לא מלח מזון, אלא הנתרן שבו, והוא מסתתר בחומרים שונים, שמוסיפים למזון, כמו, למשל, מונוסודיום־גלוטמט שהוא מרכיב עיקרי באבקות מרק, במזונות מוקפאים או מעובדים המוכנים לאכילה, או אבקת אפייה וסודה לשתייה בדברי מאפה, נקניקיות ונקניקים, גבינות־צהובות, גלידה אמריקנית, שוקו, רטבים מוכנים, מזון משומר ומוקפא, בשר מוכשר ופירות מיובשים.

בכל אלה — יש לנהוג איפוק וזהירות.

● לעומת זאת מומלצים לאכילה מזונות המכילים סיבים: ירקות ופירות לא מקולפים יש להעדיף על מזונות מלאים, כמו: אורז מלא, כוסמת, גריסים. רצוי להגביל אכילת מזונות מנוקים, כמו אורז לבן, תפוח־אדמה, קמח־לבן.

● חשוב מאוד לשמור על כמות מים תקינה בגוף ולשתות מספיק מים במשך היום. עצה זו מקבלת חשיבות רבה בישראל בגלל האקלים החם.

● פעילות גופנית היא תנאי חשוב להורדת משקל ולהקדים גם יחד. אסור לזלזל בה.

כמה עצות שימושיות:

● לאכול לא יותר משלושה חלמונים לשבוע (כולל בישול ואפייה).

● להגביל אכילת אברים פנימיים.

● להעדיף עוף (בלי עור), הודו ודגים ברוב ארוחות השבוע; לאכול בשר בקר פעם בשבוע בלבד.

● לבחור בבשר רזה, עד כמה שאפשר, ולהסיר ממנו כל שומן הנראה לעין.

● להימנע מטיגון עמוק, לבשל מזון במים או להכינו בתנור או בגריל.

● להגביל אכילת נקניקיות ונקניקים מכל הסוגים.

● להעדיף שימוש בשמנים צמחיים נוזלים (פרט לשמן זית) על מרגרינה וחמאה.

● להגביל שתיית חלב מלא. להשתמש בחלב רזה או בדברי חלב (גבינות לבנות עד 5 אחוז; בדברי חלב אחרים עד 3 אחוז שומן).

וחשוב מכל — לפנות לייעוץ אינדיווידואלי.

אולגה רז, MSC
דיאטנית קלינית

רוב הכדורגלנים לא היו ראויים ללבוש המדים הלאומיים

רק אחרי שנרגעו הסכימו כמה שחקנים להגיב ● קירט: „ראשי המשלחת לא עשו מאומה כדי להעלות לנו את המוטיבציה" ● ארמלי: „שהמאמן וההנהלה יסבירו מה קרה" ● מרילי: „היתה אוירה עכורה" ● אוחנה: „אין לי מה לומר"

מאת יצחק ויסהוף

„שמונים אחוז משחקני הנבחרת נתנו 50 אחוז מיכולתם, ובתוספת חוסר מוטיבציה לא היה כל סיכוי נגד אוסטרליה וניו־זילנד — דברים אלו אמר ביום שישי אחר הצהריים ראש משלחת ישראל בכדורגל, מנחם אריאב, עם שוב הנבחרת ממסעה במזרח הרחוק.

„רוח סוליבאריות" למופת ו„רבקות במטרה" איפיינו את כל שחקני הנבחרת כירתם ממטוס סא"ס, שהגיע מקופנהאגן ללוד. הדבר בא לידי ביטוי בהוראה שקיבלו השחקנים מראשי המשלחת שלא לדבר עם כלי־התקשורת. כמעט כולם מלטו אותו משפטו „החלטנו, או שהחליטו בשבילנו, שאנחנו לא מדברים עכשיו. ביום שני, לאחר שיימסר הדו"ח להתאחדות, נגיד את מה שיש לנו".

צבי וייצנר, סגן ראש המשלחת, אמר: „איש לא אסר על השחקנים לדבר עם העתונאים. השחקנים, מיוזמתם, באו אלינו וביקשו שאת כל ההודעות תמסור הנהלת המשלחת. אני אישית עייף ומאוכזב, לפחות כמו כולם בארץ. אני אוהב את הכדורגל שלנו ואת הגורמים לכשלון נמסור להתאחדות".

המנהל עוסק בכביסה

נמל־התעופה בן־גוריון המה ביום שישי אחר־הצהריים מעשרות אנשי כדורגל, נציגי כלי־התקשורת וקרובי משפחה של הכדורגלנים. כמעט כל מאמני הליגה הלאומית, להם שחקנים בנבחרת, היו בלוד. שלמה שרף, צבי רוזן, דרור קשטן, נחום סטלמך, יצחק שום ומאמנים נוספים היו לצידם של ראשי ההתאחדות לכדורגל, שבאו כמעט בהרכב מלא, כולל היו"ר החדש, שאול סוירי, שהעדיף לקבל את פני שחקני הנבחרת, על שותת באילת.

קיבל את פני השחקנים בברכת ברוכים הבאים. לאחר־מכן אמר היו"ר: „אני תקווה כי ניערך מהר לקראת המשחק נגד ניו־זילנד בשבוע הבא. לא נראה לי כי יהיו שינויים מיוחדים לקראת משחק זה בכל הקשור לצוות השחקנים והמאמנים".

על הודעתו של המאמן יוסף מירמוביץ, שרצונו לסיים את תפקידו בנבחרת, הגיב ראש המשלחת, מנחם אריאב: „רצונו של אדם כבודו, הוא אמר את שאמר בלי שהיתה לנו סמכות למנוע זאת ממנו. בהנהלת ההתאחדות ירונו בגורלו".

מנחם אריאב אמר על מנהל הנבחרת אברהם בנרורי: „בנרורי אדם מצויין, אך מי שעוסק בכביסה של שחקנים ובכל מיני שטויות אחרות, לא יכול להיות מנהל נבחרת".

אברהם בנרורי נראה כמי שחרב עליו עולמו: „אין לי הסבר לכשלון. אנו אחרי 30 שעות טיסה, ועדיין לא התאוששנו. כרגע אין לי מה לומר. על צעדיו של מירמוביץ לא ידוע לי כלום. הגיעו אלינו שמועות על הלינץ' שנעשה לנו בארץ, ובשלב זה אין לי תגובה. גם על דבריו של מנחם אריאב עלי אני לא רוצה להגיב עד אשר אשמע זאת ישירות ממנו".

התקשורת אשמה...

לרגע התקבל הרושם בנמל־התעופה כי מי שגרם לכשלונה של הנבחרת היו העתונאים בארץ. אוירת־הלינץ', כביכול, שנעשתה כאן, גרמה לחלק מהשחקנים לראות בכלי־התקשורת אשמים כמעט בלעדיים להפסדים.

אחד האנשים האומללים בנמל התעופה בן־גוריון היה המאמן הלאומי יוסף מירמוביץ. יוסל'ה ניסה להתחמק מכלי־התקשורת, ורק לאחר הפצרות רבות נעתר לאנשי הטלוויזיה לבוא לירושלים להתראיין לתוכנית אמש. מירמוביץ הודיע לכולם כי הוא נוטל חופשה קצרה, ומי שירצה למצוא אותו שיבוא לקיבוץ כברי שם מתגוררת בתו. לאחר שנרגע מעט אמר המאמן: „אתם, כאן בארץ, תוקפים אותי חודש ימים. היו לי עתונאים צמודים במשך כל המסע והם כתבו כבר הכל. אפשר לחשוב כי כל בעיות הכלכלה בארץ נפתרו; אין יותר בעיות בטחוניות וכל הצרות האחרות נשכחו. יש לנו כדורגל וזה מה שמפריע לכולם".

שלמה קירט, שחקן מכבי שעריים, שקיבל זר־פרחים ענק מקפטן שעריים, מוטי חיימוביץ, ומנהל הקבוצה, מרדכי שוקרי, היה נרגש. כששני ילדיו בזרועותיו אמר: „לא מקובל עלי האיסור שלא להתראיין. זה שלא היו ויכוחים ומריבות בין השחקנים לא אומר שהכל היה בסדר. לא רק בוני אשם בהפסד לניו־זילנד. היו שמועות כאילו שחקנים שמרו על הרגלים שלהם, וזה דבר חמור ביותר; היו שמועות על דברים חריגים אחרים אבל עכשיו אני עדיין מטושטש ומהר הביתה כדי לעשות קידוש. מה שצריך לדאוג עכשיו זה להחזיר את אמון הקהל בכדורגל. זו לא תהיה עבודה קלה, אך אני מקווה כי במשך הזמן האמון יחזור".

לקירט היו טענות נגד ראשי המשלחת, שלא עשו מאומה לשפר את המוטיבציה של השחקנים. „הרגשתי את עצמי כאחד הבודדים שמסוגל לתת את שהוא יודע. הייתי בעבר בכמה משימות לאומיות, ואני לא חושב שמאז נעשתה פעולה לשפר את נושא המוטיבציה" — אמר קירט.

סירבו להגיב

זאהי ארמלי, אחד הבודדים שמילאו אחר הציפיות אמר: „עכשיו אני הולך לנוח ולהשקיע את כולי במכבי חיפה. על שהיה באוסטרליה ובניו־זילנד אני יכול להגיד כי הגיעו אלינו שמועות כי הראש שלנו שקוע בכסף. זה לא נכון, עשינו מאמץ ונכשלנו. אני אישית חושב שהייתי בסדר. כשלא מבקיעים מפסידים, וזה מה שקרה. הגולים שקיבלנו מהזו שהמאמן וההנהלה יסבירו מה קרה".

אורי מלמיליאן ואוחנה, צמד המאוכזבים, סירב להגיב. „העובדה שלא עלינו — מדברת בעד עצמה. יהיה מספיק זמן לדבר. למה לא עלינו, עזוב את זה" — כך מלמיליאן. ואוחנה הוסיף: „אני הולך לנוח, ורק לנוח. אין לי מה להגיד ולהגיב".

ציון מרילי, מגינה של האלופה, מכבי חיפה, ציין: „היתה אווירה עכורה, לא יותר מזה. את התשובה מה היה ומה יהיה יתנו ראשי ההתאחדות".

אוסטרליה — ניו־זילנד, בקרב מכריע הבוקר

נבחרות הכדורגל של אוסטרליה וניו־זילנד ינהלו הבוקר במלבורן קרב מכריע על המקום הראשון בבית האוקיאני במוקדמות הגביע העולמי. נצחון אוסטרליה יזניק אותה למאבק עם סקוטלנד על הכרטיס למקסיקו.

ניו־זילנד, שניצחה בשבת שעברה את ישראל (1:3), תעשה מאמץ לא למעוד. נצחון יעלה אותה לפיסגה, בעוד שתיקו יעביר את ההכרעה למשחק האחרון, ביום ראשון, בשבוע הבא, ברמת־גן, בין ניו־זילנד וישראל.

הטבלה

.1	אוסטרליה	5	2:18	8
.2	ניו־זילנד	4	2:13	7
.3	ישראל	5	6:14	5
.4	טייוואן	6	36:1	0

אריה חביב – המכס „חיפש" אותי...

כדורגלנים הופנו מהמסלול הירוק לאדום בלוד

מאת יצחק ויסהוף

לא מספיק להם, לשחקני הנבחרת הלאומית, מה שעבר עליהם ביבשת החמישית; ביום שישי עברו כמה כדורגלנים „חוויות" מסוג אחר, במכס של נמל־התעופה בלוד. חמישה כדורגלנים שעברו במסלול הירוק נתפסו ומזוודותיהם פורקו.

אחר שהתעכב שעה ארוכה במכס היה השוער אריה חביב. חביב, שעבר במסלול הירוק, עמד לצאת מחוץ לבניין; לפתע נעצר ע"י המוכסים, שהחזירוהו לבדיקה. הסתבר שמי שגרם לשובו של חביב היה שופט הכדורגל, ניסים רזבין, העובד במכס.

ואכן, „רכוש רב" נשפך ממזוודותיו: מכשירי חשמל, מצלמה, נעלי ספורט, סיגריות, קסטות וידיאו, חולצות וכדומה.

חביב נאלץ לשלם קנס, ואת המכס על פריטים אלו. חלק מרכושו אף הוחרם.

שחקנים נוספים שנעצרו במכס היו אפרים דוידי, משה סלקטר, ואילו ניסים ברדה עבר במסלול הארום, ושילם על מוצריו השונים שגלשו מעל המותר.

הכדורגלנים לא ידעו שגם מס ההכנסה מחכה להם...

שלוש קבוצות ישראליות בגביעי־אירופה אמש:

המעפיל ונעמן ניצחו קרית־אתא הפסידה

כדורעף

שלוש קבוצות ישראליות התמודדו אמש בגביעי־אירופה בכדורעף. שתיים — הפועל המעפיל (גברים) והפועל נעמן (נשים) — ניצחו, ואחרת — הפועל קרית־אתא — נוצחה.

כדורעפני הפועל המעפיל לא התאמצו להביס במדרשת־רופין את אפועל ניקוסיה 3:0, בגביע־האלופות.

כדורעפניות הפועל נעמן זכו באולמן בנצחון נאה על ברצלונה — 3:2, בגביע־אירופה לאלופות נשים.

לעומת זאת נוצחה קבוצת הפועל קרית־אתא, בגביע ההתאחדות האירופית, ע"י ו.ה.ס. ברלין — 3:2.

נצחון קל להמעפיל

כדורעפני הפועל המעפיל הביסו אמש בקלות במדרשת־רופין את אפועל ניקוסיה — 3:0 (8:15, 8:15, 6:15), בסיבוב הראשון בגביע־אירופה לאלופות.

הקפריסאים נכנעו תוך 60 דקות. הם לא אילצו את האלופה הישראלית לגלות את מלוא יכולתה. המשחק בכללו היה חלש וחד־צדדי. בהמעפיל התעלו שמאי גלזר וארנון עמיר.

שפט הבולגרי תיאודור תיאודרוב, לעיני 200 צופים.

משחק־הגומלין בין שתי הקבוצות ייערך כבר הערב ב־7 במדרשת־רופין. המשחק שנקבע להיערך מוקדם לפי בקשתו של השופט הבולגרי, הנאלץ לשוב לארצו.

קרית־אתא הוליכה 1:2 אך נוצחה 3:2

3000 צופים חזו אמש בקרית־מוצקין במשחק מלהיב בגביע ההתאחדות האירופית בכדורעף בו גברה קבוצת ו.ה.ס. ברלין על הפועל קרית־אתא — 3:2 (8:15, 15:12, 15:11, 6:15, 15:8).

קרית־אתא, בשורותיה הצטיינו עופר שפאק וארז תאצ'ר, היוותה יריב שקול ואף הוליכה 1:2. אך הגרמנים המנוסים יותר היטו את הכף לזכותם — 2:3.

שפט דרוגמיר אלכסנדרו מרומניה.

נעמן גברה על ברצלונה

אלופת הנשים של ישראל בכדורעף, הפועל נעמן, זכתה אתמול בנצחון מהמיא על אלופת ספרד, ר.ס.ד. ברצלונה — 3:2, במשחק הראשון בגביע־אירופה לאלופות נשים.

אבנר מלמן מוסר שהמאבק היה מרתק ושתי הקבוצות ניהלו קרב ללא פשרות.

הספרדיות זכו במערכה הראשונה 15:17. הישראליות גמלו בשנייה — 2:15. הספרדיות חיקו את יריבותיהן וניצחו במערכה השלישית 2:15. במערכה הרביעית הצליחו כדורעפניות נעמן לנצח 13:15, ולהשוות ל־2:2.

הספרדיות כבר הוליכו במערכה החמישית והמכריעה 3:8, סיום מערכה זו היה דרמטי — 10:10, 13:13, 14:14, ואז זכו כדורעפניות נעמן — 14:16.

המשחק ארך 109 דקות.

בנעמן היתה השחקנית הטובה ביותר אורית פיקליס. נוסף לה הצטיינו רונית כרמלי והילה שפיר. בברצלונה הצטיינה סיסיליה דה רסקו, קפטן נבחרת פרו במשחקים האולימפיים בלוס־אנג'לס.

שפט הקפריסאי אריס כריסטו, בסיועו של הישראלי עוזי בן־צבי.

[illegible]

● אריה רוזנטל מאגודת גלגלי העץ בגבעתיים, ניצח ביום שישי במירוץ אופניים שהיה סביב המדינה בתל־אביב. לאחר שעבר 12 ק"מ בזמן של 14.02 דקות.

ספורטאים בלי רוח־קרב ועסקנים עם רוח־לחימה

נוצר לעתים מצב מוזר. ועדות חקירה נקבעות בפזיזות, ללא מחשבה. בשבוע שעבר נבחרה מטעם ההתאחדות לכדורגל ועדה שתבחן את הסיבות שגרמו לכשלון נבחרת הכדורגל במוקדמות הגביע העולמי. חודש היה שחמשת חברי הוועדה לא היו נציגים בהנהלה הקודמת. כלומר, לא היתה להם מעורבות בנוגע להחלטות שנתקבלו על צורת ההכנה.

נשאלת השאלה, האם זו ועדה המסוגלת להגיע למסקנות יעילות; האם היא יכולה להציע פתרונות לגבי העתיד; האם בוועדה חברים הבקיאים די בנושא והמכירים תהליכי הכנת הנבחרת בשנים עברו; האם נציגי קבוצות הם המתאימים לבחון את הדברים מכל הצדדים האובייקטיבים; האם טוב שחברי ההנהלה הנוכחית הם שיבקרו את קודמיהם.

חוששני שבחירת הוועדה היתה פזיזה ונועדה לשחרר את הלחץ הציבורי מההתאחדות לכדורגל. גם הנסיון להעביר את הנושא לכנסת חשפיע. הייתי אומר, שזו ועדת־ניטרול, שכן עד להגשת המסקנות לא ידברו בנושא בהתאחדות, לבד אולי משמיעת דו"ח של ראשי המשלחת.

לדעתי, היה צריך — וזה היה הרבה יותר יעיל — לבחור ועדה מסוג אחר. ועדה שתוכל להגיש מסקנות אופרטיביות, מתוך נסיון והסקת פעולות־העבר, ולא ועדה מורכבת מחברים בהנהלת ההתאחדות. המעורבים בהחלטותיה וכמה מהם באו לכדורגל רק בשנים האחרונות. את הוועדה היה צריך להרכיב מאישי כדורגל מובהקים, שפעלו בעבר והכואבים את כאב־הכשלון גם היום, על־אף היותם רשמית בחוץ. ישנם כאלה — ורק הם מסוגלים להביא למסקנות מקצועיות וציבוריות גם יחד. בלי לפגוע אישית בחבר זה או אחר בוועדה נראה לי שלא הם יביאו את הישועה לכדורגל ויקדמו את הנבחרת בעתיד.

מי שחושב שיש צורך לבחון רק מה שנעשה בכדורגל — טועה טעות מרה. הכדורגל ראוי להוות עילה לבחינת כל מה שקורה בספורט הישראלי המדרדר. המצב אינו שפיר כמעט בכל הענפים. המציאות מוכיחה שלא תמיד מסוגלים העומדים בראש הספורט להתמודד עם הבעיות שצצות, כוודאי שלא עם בעיות מקצועיות. אותה התקוות היא היחידה לספורט הישגי, המנסה להעלות את הספורט הישראלי על פסי־עבודה תקינים. אבל לכך צריך סבלנות־ברזל. אני מקווה שתהיה לנו.

טוענים שהכדורגלנים שלנו חסרי רוח־לחימה. הן ברמת־גן והן במלבורן ובאוקלנד. ואכן כל מי שחזה במשחקים במגרש ובטלוויזיה נדהם מחוסר התעוזה של הכדורגלנים. הדבר נובע מנקודת־מבט נוספת. השחקנים לא הוכנו מנטלית. כל אחד חושב שהוא כוכב, יודע את כל רזי הכדורגל, אולם מסתבר שכוכבים ישנם רק בשמיים...

מנטליות, מוטיבציה וכיוצא־באלה — מילים שאנו אוהבים להתגדר בהם. נובעות מנקודת מוצא אחת: חינוך. לדבר על כדורגל וחינוך זה אולי אצל רבים אבסורד. לדעתי דווקא בספורט, ובמיוחד בספורט הזיגוגי, אי־אפשר להתעלם מחינוך שחקנים. אם החינוך הוא טוב תהיה מוטיבציה ורוח־קרב.

מנהיגי הספורט בארץ אינם מהווים תמיד דוגמא טובה לחינוך. המריבות, שגברו בחודשים האחרונים: הסכסוכים בין המרכזים; התבטאויות של ראשי הספורט — כל אלה גורמים לכך שגם ספורטאים מאבדים את הכבוד, שהם חייבים „לנותני לחמם". ואין המדובר בראשי אגודות. מדובר באלה העומדים בראש הספורט הישראלי: העסוקים בהתכתשויות במקום בטיפוח ספורטאים. דוגמאות? בבקשה.

לפני כשנה החל קרב על ראשות איגוד הטניס. המאבק המילולי היה אלים ממש, מי שהיה לו יותר שרירים ניצח. ההתרוצצות סביב הנושא הבליטה לא רק חילוקי־דעות אלא יחסים אישיים עכורים. גם אחרי הבחירות לא חוסל המשבר. הוא עדיין נמצא בדיון משפטי במרכז הפועל, שומרים עליו על אש קטנה. ישנם הטוענים כי אותו דיון משפטי לא יסתיים לפני תום הקדנציה הנוכחית של איגוד הטניס...

לפני פתיחת עונת הכדורסל, באמצע ספטמבר, פרץ סכסוך־עסקני שנמשך כל הקייץ. ראשי שני המחנות החליפו „מחמאות", הגיעו לטונים גבוהים של ויכוחים חריג. במקום לחסל את הנושא — והדבר היה בהחלט אפשרי — בתוך איגוד הכדורסל העבירו את כדור־ההכרעה לבורר, שקבע מצב־ביניים. אותה התרוצצות ממושכת, מסיבות העתונאים מלוות השמצות הדדיות — כל אלה לא נעלמו מעיני הספורטאים.

בשבוע שעבר שוב משבר. הפעם בתור — ההתאחדות לספורט. באסיפה הכללית לא נבחרו יו"ר והנהלה. אינטרסים מנוגדים בין ראשי מרכזי הספורט. התבטאויות חריפות, לעתים חמורות, שאין מקומם ביחסי־אנוש וכוודאי לא בחינוך נוער.

כל זה קורה תוך זמן קצר. בכל אותה מערכת יחסים עכורה טמון זרע־הפורענות. בכדורגל צריך רק להצית את הפתיל, והכל בוער. מסתבר שגם בשאר הענפים שולט הבאלגן.

לעסקנים יש רוח־קרב. לספורטאים אין רוח־לחימה. בכך טמון אסונו של הספורט הישראלי ואולי היה צריך לבדוק את המתרחש מאחורי הקלעים, במרכזים ובאגודות, כדי להבין את ההשפעה הקטלנית שיש על הספורטאים. אם הבטחה — אינה הבטחה; אם מילה — אינה מילה, ואם העסקנים מגלגלים את הכדור לכיוונים נוחים להם — יוצר הדבר את אותו סיחרור מסוכן. אליו נקלע הספורט הישראלי. עובדות אלה, אם רוצים ואם לא, הן המקרינות על כל הדברים השליליים שקורים לאחרונה אצלנו.

הצלחה למשחקי גביע־הטוטו בדימונה, קרית־גת ועפולה

אחרי 10 שנים נצחון להפועל בדרבי בחיפה — 0:2

בית א'

ארמלי וסלקטור לא עזרו בדרבי

הפועל חיפה — מכבי חיפה 0:2 (0:0)

לראשונה מזה עשר שנים זכו כדורגלני הפועל חיפה בנצחון בדרבי רשמי של עיר־הכרמל כשגברו אתמול בקרית־חיים, לעיני 4000 צופים, על האלופה, מכבי חיפה — 0:2.

נצחונם של שחקני הפועל חיפה היה צודק, לאור יכולתם הטובה במחצית השנייה. בה היתה שליטתם מוחלטת והם אף היו קרובים לכיבושים נוספים.

יוסי עמר, חלוצה של הפועל חיפה, היה השחקן המצטיין במגרש, ואף כבש שער בכורה לאומי. היה זה בדקה ה־60; עמר ניצל יציאה של אבי רן, שוערה של מכבי חיפה ומ־16 מטר בעט מעליו לרשת — 0:1.

הפועל חיפה המשיכה לתקוף ובדקה ה־75 חילץ מגינה של מכבי חיפה, ניר קלינגר, כדור שבעט עמי אלחויד, מקו השער. בדקה ה־83 הצליח המחליף רונן רוקמן לבסס את נצחון הפועל חיפה. רוקמן שנכנס כמה דקות קודם־לכן, במקום אחויד ואנה, בעט מ־16 מטר מול אבי רן וקבע — 0:2.

שפט יצחק אורגד. ששלף כרטיסים צהובים לאוסמו הגדול ולברוך ממן ממכבי חיפה.

● הפועל חיפה: אנטמן, חרר, בלוש, ליטשיץ, בזורני, גבאי, בן־נון (שטיבלמן), שטויקר, ואנה (רוקמן), אלחויד (שיטורית), עמר.

● מכבי חיפה: רן, ליאור רוזנטל, אוסמו הגדול, קלינגר, אתרוני, אבו־קרט (שלום לוי), אוסמו הקטן, ממן (גבעול), צדוק מלכה (מזרחי), ארמלי, סלקטר.

יוסף גלזר

דוידי חזר מאוקיאניה והבקיע

הפועל באר־שבע — הפועל ת"א 0:1 (0:1)

אפרים דוידי, שחקן הפועל באר־שבע וסגל נבחרת ישראל, שלא קיבל הזדמנות לשחק במוקדמות הגביע העולמי, היה אתמול גיבור הנצחון במשחק קבוצתו בבלומפילד כשכבש את שער־הנצחון לרשתה של הפועל תל־אביב — 0:1.

באר־שבע הציגה משחק שאפתני ויעיל, שחקניה הכתיבו את הקצב מהדקה הראשונה, הם הירבו לסכן את שערו של אריה אלטר אך החמיאו רבות.

הפועל תל־אביב איכזבה. היא חסרה את יעקב אקהוין, גיל לנראו, אלי יאני ומשה סיני, ששותף רק במחצית השנייה והיה חלש מאוד.

באר־שבע עלתה ליתרון בדקה ה־28. אלי וייצמן שיגר כדור שנראה אבוד, מימין לשמאל, אפרים דוידי לא ויתר, רדף לעברו, השיגו, ביצע מסירה כפולה עם יוסי שושני ברחבה, ומול אלטר בעט פנימה — 0:1 לבאר־שבע.

בדקה ה־35 התקפה מסוכנת ראשונה של הפועל ת"א, שבתאי לוי הגביה כדור מסובב המגן אילן לרחבון; ליאור כרנס ניסה לבעוט אך זינק והדף.

באר־שבע הכתיבה את הקצב במחצית השנייה. גם שיתופו של משה סיני לא הועיל להפועל ת"א. בדקה ה־65 הרחיק כדורו של שלום אבינון מקו השער של באר־שבע.

שפט מנחם אשכנזי, לעיני 500 צופים, בבלומפילד.

● הפועל באר־שבע: וזכוביצקי, גונן, רחמן, אילוז, בן־חמו, עזרן (אוחנה), שושני (אוקרון), דוידי (אוחיון), ארון, אוחנה, וייצמן.

● הפועל תל־אביב: אלטר, לביה (סיני), יעקב כהן, זאנה, עמר, אלי בוגה, דאנו, שוקרון (הו־שייליקוביץ'), בוגה, שבתאי לוי, אביטן.

נפתלי כהן

טבלת בית א'

.1	הפועל ב"ש	5	6:8	9
.2	הפועל חיפה	5	4:6	7
.3	הפועל ת"א	5	4:5	7
.4	מכבי חיפה	5	8:5	6

בית ב'

אוחנה נזכר להבקיע בפ"ת

בית"ר ירושלים — הפועל פתח־תקוה 1:2 (0:1)

אלי אוחנה, חלוץ־השעשועים במסע הנבחרת ליבשת החמישית, נזכר אתמול להבקיע. בדקה ה־88 הצעיד את בית"ר ירושלים לנצחון חוץ על הפועל פ"ת — 1:2.

יעקב שוורץ שיגר כדור־עומק לאלי אוחנה; כדורגלני הפועל פ"ת ציפו לשריקה לנבדל; השופט יאיר טילינגר לא שרק והחלוץ הירושלמי קבע מול השוער רוני ג'רבי — 1:2.

דקה קודם־לכן (85) השיגו הפתח־תקוואים שער־שוויון 1:1; ניר לוין הוכשל ע"י דוד אוזלאי; השופט פסק כדור־11 וניר עצמו הבקיע.

הפתח־תקוואים גילו עדיפות במחצית הראשונה אולם הירבו להחטיא מרגלי ניר לוין ועופר נהרי. בדקה ה־44 עלתה בית"ר ירושלים ליתרון. אוחנה, שבלט רק בדקות הפתיחה, הריץ את אבי גולדר לרחבה; זה הוכשל על־ידי ניר אלון; השופט פסק כדור 11, וסמי מלכה קבע בבעיטה מדוייקת — 0:1.

לפני שני השערים בסיום המחצית השנייה בעטו אבי גולדר מבית"ר ירושלים (60) וציון יוסף מהפועל פ"ת (70), לקורות.

300 צופים חזו במשחק בפ"ת.

● בית"ר ירושלים: מיכה, קדוש, חנן אוזלאי, אשש (בני כהן), דוד אוזלאי, בן־הרוש, יוסי מזרחי, שוירדי (שוורץ), סמי מלכה (ששון), אוחנה, גולדר.

● הפועל פ"ת: רוני ג'רבי, ציון יוסף, אלון, בורנזוק, דוד לוי, מאבו (קייסי), אליה (מחפוד), בן־שאנן, הלל, לוין, נהרי (בסון).

משה רוזנברג

שערים בפתיחה ואחר־כך בצורת

מכבי יבנה — בני־יהודה ת"א 1:1 (1:1)

במשחק מאכזב נפרדו אתמול קבוצות מכבי יבנה ובני־יהודה תל־אביב בתיקו 1:1. שני השערים הובקעו בפתיחה.

כבר בדקה ה־7 הוליכו שחקני מכבי יבנה ביתרון שער: חלפון בעט מ־18 מטר כדור עונשין לרשת — 0:1. בדקות אלו התנהל משחק מהיר. שתי הקבוצות שיחקו במערכים התקפיים. שחקני בני־יהודה הצליחו להשוות בדקה ה־12: דוד גורדנה הגביה לרחבה ומשה אייזנברג נגח לרשת — 1:1.

עד לסיום המחצית הראשונה גילו שחקני מכבי יבנה יתרון, אך החמיצו.

שפט יהושע לוית, לעיני 500 צופים, ביבנה.

● מכבי יבנה: יצחק לוי, בוארון, דוד לוי, סלומון, אוזלאי, עלוואה, ציון יעקב, בן־שמעון, חלפון, שמעון פרץ, ועקנין (אבגנים).

● בני־יהודה: אפוי, חזקיה, חזואל, מגל, עלו (סילקי), א. חיים, גורדנה, מאור, קרן, בדבוטים (קסטוקיס), איזנברג.

טבלת בית ב'

.1	הפועל פ"ת	5	4:8	8
.2	בית"ר י-ם	5	5:4	7
—	מכבי יבנה	5	5:4	7
.4	בני־יהודה	5	4:4	5

בית ג'

השופט אישר שער ביד

מכבי ת"א — שמשון ת"א 0:1 (0:0)

שער מעורר־מחלוקת, שבעט קשרה של מכבי ת"א, משה אירוני, הכריע אתמול בדימונה את גורל הדו־קרב בין מכבי ת"א ושמשון ת"א — 0:1.

2500 צופים מאוכזבים חזו במשחק חלש. השער היחידי נכבש בדקה ה־55; כדור הוגבה לעבר שער שמשון; אירוני זינק כדי לנגוח אך לא הגיע לכדור והחדירו בידו לרשת... השופט יצחק יחבס אישר במפתיע את השער המפוקפק.

לאחר כיבוש השער התעורר המשחק, ומכבי ת"א שיחקה היטב. ירון גולזי הנמרץ, שתופקד בקישור, רחף את חבריו לעבר שער שמשון, אך עמידה איתנה של השוער אבנר חרר מנעה כיבושים נוספים.

שמשון ת"א, שהתבססה על התקפות מתפרצות, כמעט שהצליחה להבקיע את שערו של גינצבורג (78), אך אבינועם עובדיה בעט לגופו של השוער המונק.

שיפוטו של יצחק יחבס שהניף שלושה כרטיסים צהובים היה חלש ובלתי מדוייק. המשחק נערך בדימונה.

● מכבי תל־אביב: גינצבורג, איתן לוי, אבי בחן (פרץ), מנשה שמעונוב, קרייס, מיקי בחן, גולדברג, גרולי, אירוני, דריקס, בריאני (בלחסן).

● שמשון ת"א: חרר, עובדיה, אלי בחן, אפרים שמעונוב, דהרי (אורי בחן), הלל (שושנה), חלוי, מזרחי, גדעון רמתי, פרץ, שוקרון (אומדי).

מתניה זילברמן

כל השערים ב־35 הדקות הראשונות

הפועל כפר־סבא — מכבי שעריים 2:2 (2:2)

ארבעה שערים שהובקעו תוך 35 דקות הפתיחה חילקו את הנקודות במשחק בעפולה, בין קבוצות הפועל כפר־סבא ומכבי שעריים — 2:2.

חינגת השערים במשחק העשיר באירועים, בו היו ההגנות חרירות, נפתחה כבר בדקה ה־7: איתן רביבו חלוצה הפעלתן של הפועל כפר־סבא, שלח כדור־רוחב: הגנת שעריים קפאה על מקומה ויצחק מימוני, חלוץ הפועל כפר־סבא, דחק מקרוב לרשת — 0:1.

חלפו 120 שניות ותמיר צומן קשר מכבי שעריים, הצליח להכניע את עופר נוסובסקי בכדור־עונשין שנבעט ממרחק של 20 מטר — 1:1.

חלוצי שתי הקבוצות המשיכו להטריד את השוערים, ובדקה ה־15 כבשה הפועל כפר־סבא שוב: חיים מסיקה, הטוב במגרש, ניצל עירבוביה ליד שער חריב ומעשרה מטר בעט לרשת — 1:2.

שחקני כפר־סבא האיטו את הקצב. שעריים החלה לתקוף ובדקה ה־35 נקבעה תוצאת המשחק: אבי כהן, קשר מכבי שעריים, הגביה כדור קרן מימין, ומשה זיתון נגח במדוייק לרשת — 2:2.

במחצית השנייה ירד הקצב כליל ולבד משתי החטאות של איתן רביבו (61) ויצחק מימוני (69), לא ראו 1000 הצופים מאומה.

שפט יוסף גרוסמן בעפולה.

● הפועל כפר־סבא: נוסובסקי, אייזנבר, סימון, אינשטיין, אוסיר, בן־חיים, יפה (אוקנין), בוארון, מימון, מסיקה, מימוני, רביבו.

● מכבי שעריים: לוינגר, מרציאנו, חיימוביץ', נחמני, עידן (קירש), אבי כהן, צומן, זיתון, שמריה, גה, צבי.

טבלת בית ג'

.1	מכבי ת"א	5	6:10	11
.2	הפ. כפר־סבא	5	8:9	8
.3	שמשון ת"א	5	5:6	6
.4	מכבי שעריים	5	12:6	2

בית ד'

הרחקה ראשונה בגביע־הטוטו

מכבי נתניה — מכבי פ"ת 0:0

הכל היה לבוא למשחק־המוקדם בבלומפילד, בין מכבי פתח־תקוה ומכבי נתניה, שהסתיים בתיקו ללא שערים.

אם היה מותר להחליף ארבעה שחקנים, במקום שלושה שהתקנון מרשה בגביע־הטוטו, היה גם בלם מכבי נתניה, ניסים ברדה, בחוץ, כמו שני חבריו לנבחרת, השוער אריה חביב והמגן גדי מכנס, שהוחלפו במהלך המשחק.

בדקה ה־35 התקפה מתפרצת של מכבי נתניה; יגאל מנחם מצא את עצמו לבדו מול משה מרכוס, שוער מכבי פ"ת, אך בעט חלש לידי השוער.

הדקה ה־61 היתה הסוערת במשחק; טל בניה ממכבי פ"ת, תיקל את הנתנייתי יגאל מנחם, שהגיב בסטירת־לחי. השופט עובדיה צבי שלף כרטיס אדום, ונתניה נשארה עם עשרה שחקנים. היתה זו הרחקה ראשונה העונה בגביע־הטוטו.

רק בדקה ה־85 הזכירה מכבי נתניה את ימיה הטובים, כשהרגיל מרחיקו רונן גבאי הגביה לרחבה, בני לם המשיך לעודד מכנס, וזה שיגר כדור־עף אך מרכוס, בזינוק מרשים, הדף.

שפט עובדיה צבי, לעיני 150 צופים, באיצטדיון בלומפילד ביפו.

● מכבי נתניה: אריה חביב (בלום), חסן (גבאי), חיים בר, ברדה, שמעון מנחם, עציוני, לם, גדי מכנס (גואטה), לביא, מכנס, יגאל מנחם.

● מכבי פ"ת: מרכוס, ישראל כהן (אליעזרי), אזובל, פרסלני, חיים יחיאל, אלי אסטרה, נוריאל, רבינזון (ששעוע), בניה, בן־שושן, רפי כהן.

נפתלי כהן

דגמי וצ'יפרוט עוררו את יפו

מכבי יפו — הפועל ירושלים 0:2 (0:1)

צמד דגמי ואלישע צ'יפרוט, חלוצי מכבי יפו, עשו את המצב הרווה להגנתה של הפועל ירושלים. השניים אף כבשו את שני השערים — 0:2.

הפועל ירושלים הופיעה למשחק בהרכב מורכב, החלוצים הקבועים, יעקב בתוגלו ושלומי מלכה, תופקדו ב...הגנה, בה לא מצאו את מקומם.

היפואים הכתיבו את הקצב ובדקה ה־41 הוליכו 0:1. אלישע צ'יפרוט בעט כדור לא חזק לעבר שער ירושלים. השוער בן־הרוש הניח לעבור של עופר דגמי, שהכניעו מקרוב.

במחצית השנייה לא ניסו חלוצי ירושלים, אברהם בן־דרור, ומחליפו אבי גני, וכן יואב בסון, לסכן את שערו של היפואי לביא קוזניצקי. היפואים שקצב משחקם הואט והתבסס על התקפות מתפרצות, שעיבו את השער השני. דיגמי, השחקן הטוב במגרש תיעתע בשלושה שחקני הגנה, חדר לרחבה, מסר כדור־רוחב לצ'יפרוט, וזה קבע מקרוב את תוצאת המשחק בדקה ה־65 — 0:2 למכבי יפו.

שפט עובדיה בן־יצחק, לעיני 1000 צופים, בקרית־גת.

● מכבי יפו: קוזניצקי, סלימן, דניאל, בוטפיקה, בן־צדק, לניאדו, יוסי לוי, אלקלומבורה, אמיגה, צ'יפרוט, דיגמי.

● הפועל ירושלים: בן־הרוש, בתוגלו, שלומי מלכה, נחמיאס, חלמון (אהרונה), שטירא, תא־שמע, ועקנין, שכטר, בן־דרור (גני), בסון.

אברהם בין

טבלת בית ד'

.1	מכבי נתניה	5	2:9	8
.2	מכבי פ"ת	5	3:5	6
.3	מכבי יפו	5	8:4	6
.4	הפועל י-ם	5	9:4	3

דימונה ועליה כפ"ס בראש

ליגה א'

דרום

● דימונה: הפועל דימונה — הפועל ירוחם 0:1 (0:0). שער־הנצחון הובקע מרגלי אורה (63). שפט יעקב שיינר, לעיני 2500 צופים.

● קרית־אונו: הפועל אשקלון — הפועל קרית־אונו 0:1 (0:0). יחזקאל עטיה כבש את שער־הנצחון לאשקלון (58). שפט יעקב ממן, לעיני 300 צופים.

● חולון: לודרוס חולון — הפועל קרית־מלאכי 0:1 (0:0). שער־נצחונו שאול רעבול (62). שפט שמואל הרשטיין, לעיני 1000 צופים.

● בת־ים: הפועל בת־ים — הפועל אור־יהודה 0:0. שפט מימון אסולין, לעיני 500 צופים.

● אזור: הפועל אזור — הפועל ראשון־לציון 0:0. שפט בני כהן, לעיני 400 צופים.

● רמת־גן: מכבי רמת־השקמה — מכבי קרית־גת 0:0. בדקה ה־75 הורחק אוזלאי מקרית־גת. שפט גבי פרץ, לעיני 300 צופים.

הטבלה הדרומית (לאחר המחזור ה־8)

.1	הפועל דימונה	2:7	8
.2	הפועל אור־יהודה	8:4	6
.3	מ. רמת־השקמה	2:3	5
.4	הפועל קרית־אונו	1:2	5
.5	הפועל אזור	3:3	5
.6	הפועל אשקלון	2:2	5
.7	לודרוס חולון	3:6	5
.8	מכבי קרית־גת	2:1	4
.9	הפועל בת־ים	2:3	4
—	הפועל ירוחם	2:3	4
.11	בית"ר ב"ש	3:4	3
.12	הפו. קרית־מלאכי	3:4	3
—	הפועל ראשל"צ	2:4	3

• משחק אחד פחות.

צפון

● נצרת: הפועל עליה כפר־סבא — הפועל נצרת־עילית 1:3 (1:2). שערים לעליה: דני מרואל (6, 38) ואציל'רה (67). לנצרת־עילית: שלמה אהלה (40). שפט בן־ברוך, לעיני 500 צופים.

● קרית־שמונה: הפועל קרית־שמונה — הפועל בית־שאן 1:1 (0:1). לקרית־שמונה כבש יואל מסוארי (56). לבית־שאן: אלי בן־סימון (62). שפט זרעבי, לעיני 300 צופים.

● חדרה: מכבי חדרה — מכבי שפרעם 2:2 (1:1). שערים לחדרה: אברהם יוחנן (18), ואיילון (70). לשפרעם: אבולפול (13) וזועבי (47). שפט שלתאי רוזת, לעיני 100 צופים.

● אור־עקיבא: מכבי עפולה — מכבי אור־עקיבא 0:2 (0:0). שערים למכבי עפולה: מיכה סילקו (71), ושמעון אלבז (79). שפט חיים שפר, לעיני 500 צופים.

● טמרה: מכבי טמרה — הפועל רעננה 1:1 (1:0). לרעננה כבש: אלי עוזרית (5). לטמרה: סעד עמאם (60). שפט ראובן לוין, לעיני 500 צופים.

● קרית־אתא: הפועל קרית־אתא — מכבי אחוי נצרת 0:0. שפט עמית קליין, לעיני 300 צופים.

● טירת־הכרמל: הפועל טירת־הכרמל — בית"ר נהריה 0:0. שפט שלמה אלנקוות, לעיני 400 צופים.

הטבלה הצפונית (לאחר המחזור ה־8)

.1	הפו. עליה כפ"ס	3:8	8
.2	הפועל בית־שאן	5:10	7
.3	הפו. ק. שמונה	4:6	7
.4	בית"ר נהריה	3:5	7
.5	מכבי נצרת	7:10	6
.6	הפו. קרית־אתא	4:4	6
.7	מכבי טמרה	5:7	5
.8	מכבי עפולה	6:6	5
.9	הפו. טירת־הכרמל	7:6	4
.10	מכבי חדרה	6:5	4
.11	הפו. נצרת־עילית	7:3	4
.12	מכבי שפרעם	10:7	3
.13	מכבי אור־עקיבא	10:4	2
.14	הפועל רעננה	7:2	1

הניחוש הנכון

.1	הפ' ת"א — הפ' ב"ש	2
.2	הפ' חיפה — מכבי חיפה	1
.3	מכבי יבנה — בני־יהודה	x
.4	הפ' פ"ת — בית"ר י-ם	2
.5	הפ. כפר־סבא — מכ' שעריים	x
.6	מכבי ת"א — שמשון ת"א	1
.7	מכבי יפו — הפועל י-ם	1
.8	מכבי נתניה — מכבי פ"ת	x
.9	הפועל חדרה — הפועל חולון	1
.10	מכבי עמידר — הפ. רמת־השרון	x
.11	בית"ר ת"א — הכוח ר"ג	1
.12	בית"ר נתניה — הפועל לוד	x
.13	בית"ר חיפה — הפועל טבריה	2

נפתחות אליפות העולם בהתעמלות

אליפות העולם בהתעמלות תיפתח היום במונטריאול.

יבלטו בהעדרם: אלוף העולם, הסובייטי דימיטרי בילוזרצ'ב והמזרח־גרמניה מקסי גנאוק, בת 21. שניהם פצועים. והגרמניה הודיעה על פרישתה בעקבות כך.

נוער

מכבי חיפה — מכבי נתניה 1:2 בגביע

במשחק המרכזי בשמינית־גמר גביע־המדינה לנוער בכדורגל, גברה מכבי חיפה על מכבי נתניה — 1:2.

יתר התוצאות: שמשון תל־אביב — מכבי יבנה 0:5; הפועל עכו — הפועל נצרת־עילית — 4:13 לאחר הארכה; בית"ר נתניה — מכבי פתח־תקוה — 1:2; 1:1 מוערון, יוסף: חיפה — הפועל בית־שאן — 0:3; הפועל תל־אביב — הפועל בת־ים — 0:2; הפועל באר־שבע — הפועל חולון — 5:11; מכבי תל־אביב — עירוני אשדוד — 1:5.

הפועל חולון והפועל ת"א בקרב מסקרן — הערב בחולון

משחקי המחזור ה־10, האחרון בסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל, יתחילו כבר הערב, כאשר בחולון (8.30) ייערך קרב־המוקד של השבוע, בין הפועל חולון והפועל תל־אביב.

המשחק הוקדם בגלל יציאת הפועל ת"א, למחרת, לגומלין בסרגוסה בגביע־קוראץ'.

החולונים, שגילו חוסר יציבות בסיבוב הראשון ולהם ארבעה הפסדים, ינסו להתאושש לקראת הסיבוב השני, בעוד שהפועל ת"א תבקש לצאת במוראל גבוה למשחק הקשה בספרד. עריסות ביתית לחולון ומאמץ תל־אביבי לבטלו.

שאר ארבעת המשחקים יהיו מחר.

צמרת הטבלה

1.	מכבי ת"א	9	1028:749	18
2.	הפ' ת"א	9	913:855	16
3.	אליצור נת'	9	850:823	15
4.	מכבי ר"ג	9	846:866	14
5.	הפ' חולון	9	815:725	14

מאבקי־צמרת בליגה הארצית

משחקי המחזור ה־4 בליגה הארצית בכדורסל ייערכו הערב ב־8. כמה קבוצות צמרת יאבקו בינן לבין עצמן.

● צפון: מכבי קרית־מוצקין — הפועל כנרת (8.30); מכבי חדרה — הפועל גן־שמואל; הפועל עין דור/תבור — הפועל בקעת בית־שאן; הפועל דגניה ב' — מכבי נתניה; מכבי כרמיאל — הפועל איתן גבת; הפועל הר־הכרמל — הפועל נהריה.

● דרום: מכבי ראשל"צ — הפועל גבעת־ברנר/נס ציונה (8.30); מכבי חולון/פ"ת — הפועל קרית־גת; הפועל גבעתיים — הפועל ירושלים; בית"ר ירושלים — הפועל שער־הנגב; אליצור נוה־דוד רמלה — מכבי דרום ת"א; מכבי ירושלים — אליצור ת"א/פ"ת.

אליפות דיפלומטים בטניס בהרצליה

40 טניסאים וטניסאיות מ־12 מדינות משתתפים באליפות הדיפלומטים, שהחלה אתמול. זו הפעם הרביעית. על מגרשי הטניס של מלון דן־אכדיה בהרצליה.

המדורג ראשון, ז'אן מורפי, הקונסול הכללי של אוסטרליה, גבר על רוברט גורדון מבריטניה — 0:6, 2:6. רומרו גברה מבוליביה הפתיע בנצחון על המדורג מספר 3, רוברט פוילה מארה"ב — 0:6, 2:6.

התחרויות יימשכו היום ומנהלת אותן איתנה סטיל.

ארה"ב זכתה פעם נוספת

טניסאיות ארה"ב זכו בפעם השביעית ברציפות בגביע־וייטמן. בתולדות 58 שנות המיפגשים, על בריטניה — 0:4.

במשחק המרכזי ניצחה כריס אוורט־לויד את ג'ו דיורי — 2:6, 3:6.

לוד שמרה על הפיסגה 1:1 עם בית"ר נתניה

נצחון 2:6 לבית"ר ת"א על הכוח ● מרמורק — בית"ר רמלה 0:1

משחק הפיסגה במחזור ה־8 בליגה הארצית בכדורגל, בין בית"ר נתניה והפועל לוד, נסתיים אתמול בתיקו 1:1, בנתניה. את הנצחון הגדול אתמול קצרה בית"ר ת"א, שהביסה את הכוח רמת־גן — 2:6.

קבוצת מכבי רמת־עמידר איבדה נקודה במגרשה כשסיימה 1:1 עם הפועל רמת־השרון; הפתעה היתה ברחובות כשהפועל מרמורק גברה על בית"ר רמלה 0:1; הפועל טבריה קצרה נצחון־חוץ בקרית־חיים על בית"ר חיפה 0:1; הפועל חדרה הביסה את הפועל חולון 0:3; הפועל רמת־גן קצרה נצחון שני רצוף — הפעם ביהוד 0:1, ואילו הפועל עכו לא הצליחה למצוא במגרשה את הפועל בית־שמש — 1:1.

בנודיס נעל את שער לוד

בית"ר נתניה — הפועל לוד 1:1 (0:0)

יכולת מצויינת של השוער הותיק יעקב בנודיס מהפועל לוד סייעה לקבוצתו להציל נקודה במשחק־הפיסגה בנתניה, מול קבוצת הכוכבים של בית"ר נתניה — 1:1.

בנודיס, ביציאות טובות ובמיקום מצויין, קטע את כדוריהם של שחקני נתניה, פוגל ועדרי, שכבר נראו מבקיעים ברשת.

לאחר מחצית ראשונה שקולה פתחו שחקני בית"ר בתנופה, אולם דווקא לוד כבשה שער ראשון, בדקה ה־49, ע"י יעקב הלל.

לוד התגוננה ובדקה ה־60, לאחר הכשלה על שלמה עדרי, פסק השופט דאוד טהיל על כדור־11, אך הנתנייתי משה גבאי בעט לקורה. חלפו 12 דקות נוספות והותיק ישראל פוגל התברג בהגנת לוד והשווה ל־1:1.

5000 צופים חזו במשחק במגרש בית"ר נתניה.

שלושה שערי 11 במשחק רב־שערים

בית"ר תל־אביב — הכוח רמת־גן 2:6 (1:3)

שמונה שערים, מהם שלושה מכדורי־11 ושחקן מורחק — כל אלה היו אתמול בשכונת־התקוה במשחק־הנצחון של בית"ר ת"א על הכוח רמת־גן 2:6, לעיני 800 צופים מלבד.

כתבנו יוסף חכם מציין כי הכוח היא שהוליכה 0:1 כבר בדקה הראשונה, משערו של דוד מאיר, לאחר כדור־קרן של אברהם לוי. שחקני בית"ר הסתערו ובדקה ה־16 השווה רוני צמח בכדור־11 ל־1:1, דני רמלר (26) וירון כהן (38) העלו את בית"ר ת"א ל־1:3 במחצית.

רוני צמח, שוב בכדור־11 (58), קבע 1:4. כעבור דקה בעיטת־11 נוספת, הפעם לטובת הכוח ומאיר צימק ל־2:4. ירון כהן, בשערו השני (75) בנגיחה, ויעקב נוסדר (86) השלימו את נצחון בית"ר.

השופט יצחק ברינצחק הרחיק בדקה ה־76 את יגאל מנצור מהכוח על שהעליבו.

אשכנזי כבש כבר בדקה ה־5

הפועל מרמורק — בית"ר רמלה 0:1 (0:1)

שער שכבש דני אשכנזי, חלוץ הפועל מרמורק, כבר בדקה ה־5, העניק נצחון ביתי חשוב לקבוצתו על בית"ר רמלה — 0:1.

שער הנצחון הושג בעקבות הגבהת כדור של זרח שעובי, אותו המשיך אשכנזי לרשת.

מכאן ועד לסיום צרו חלוצי רמלה על שערו של גיא לוי ממרמורק, אולם השוער גילה יכולת מצויינת ולא נכבש.

שפט אריה פרוסט, לעיני 500 צופים, ברחובות.

עמוס כהן שימח את הפועל טבריה

הפועל טבריה — בית"ר חיפה 0:1 (0:0)

שער שהבקיע עמוס כהן בדקה ה־70 הביא נצחון־חוץ נאה להפועל טבריה על בית"ר חיפה 0:1, לעיני 1500 צופים בקרית־חיים. המשחק היה מקרטע לרגעים החיספי.

עמוס כהן חלף בקלות על פני בית"ר חיפה ומקרוב כבש.

החיפנים גילו חולשה מדהימה ורק שוערם, מימון בראגבי, הציל את קבוצתו מתבוסה.

טבריה יכלה להגדיל את פער נצחונה אולם מאיר עמור החמיץ.

שפט שלמה שחר.

חדרה חגגה במחצית השנייה

הפועל חדרה — הפועל חולון 0:3 (0:0)

מחצית שנייה מרבה העניקה להפועל חדרה נצחון ביתי רב־שערים — 0:3 על הפועל חולון.

עמי אלחרר, הטוב במגרש, קבע יתרון לחדרה בבעיטת־11 בדקה ה־51, לאחר שרונן שפירא הוכשל. הצעיר סובר מלכיאל העלה ל־0:2 בדקה ה־71, ורונן שפירא חתם את תוצאת המשחק שמונה דקות לסיום — 0:3.

קודם־לכן הורחק החולוני בני רמתי, שספג כרטיס צהוב שני (60).

שפט יעקב אלימלך, לעיני 250 צופים, בחדרה.

שני שערים תוך 60 שניות

הפועל עכו — הפועל בית־שמש 1:1 (1:0)

שני שערים — אחד בסיום המחצית הראשונה והשני בתחילת המחצית השנייה — הביאו לתיקו 1:1 במשחק בעכו, בין הפועל עכו והפועל בית־שמש.

שלמה אבוטבול הצעיד את בית־שמש ליתרון בדקה ה־45, אולם מייד לאחר ההפסקה השווה קשר עכו, שמעון ועקנין.

במשחק הצטיין קשר בית־שמש, רחמים שילה.

שפט מאיר מנישתי, לעיני 1000 צופים, בעכו.

● ארצית

הטבלה

1.	הפועל לוד	8	12:5	17
2.	בית"ר ת"א	8	17:9	16
3.	בית"ר נת'	8	11:3	16
4.	מכבי עמידר	8	7:5	15
5.	הפ' טבריה	8	8:8	13
6.	הכוח ר"ג	8	9:11	13
7.	בית"ר רמל'	8	8:5	12
8.	הפ' חדרה	8	8:6	11
9.	הפ' ר־השרון	8	8:12	11
10.	הפ' עכו	8	9:7	9
11.	הפ' ר"ג	8	5:7	9
12.	הפ' חולון	8	6:10	9
13.	בית"ר חיפ'	8	5:7	6
14.	הפ' מרמורק	8	5:10	6
15.	הפ' יהוד	8	6:10	5
16.	הפ' ב־שמש	8	7:16	3

הרבי של הפועל ר"ג הבקיע ביהוד

הפועל רמת־גן — הפועל יהוד 0:1 (0:0)

נסים רבי, חלוץ הפועל רמת־גן, המשיך להבקיע. אתמול הביא שלוש נקודות לקבוצתו בנצחון־החוץ שלה ביהוד 0:1.

שחקני יהוד גילו חולשה לאורך כל המשחק. הרמת־גנים ניצלו זאת ולאחר החטאות רבות בעט נסים רבי כדור חזק בדקה ה־73 לקורה הפנימית ולרשת.

שפט יעקב כהן, לעיני 400 צופים, ביהוד.

רמת־השרון השוותה בסיום

מכבי רמת־עמידר — הפועל רמת־השרון 1:1 (0:1)

ההדרדרות של מכבי רמת־עמידר נעצרה ביום שישי כשהקבוצה סיימה בתיקו 1:1 בביתה עם הפועל רמת־השרון.

שחקני עמידר גילו עדיפות במחצית הראשונה ובדקה ה־21 הוליכו 0:1. שמעון חמם בעט למשקוף, ועל הכדור החוזר השתלט מרדכי בנישתי שנגח מקרוב לרשת.

במחצית השנייה לחצו שחקני רמת־השרון ללא הרף בניצוחו של עופר עמבין. בדקה ה־81 הושוותה התוצאה: יצחק אצלן בעט לשער, השוער סימנטוב הדף ויואב אברהם השווה ל־1:1.

שפט בני כהן, לעיני 400 צופים, ברמת־עמידר.

● במחזור הבא

בליגה הארצית

הפועל טבריה — הפועל חדרה; הפועל לוד — בית"ר חיפה; הכוח רמת־גן — בית"ר נתניה; בית"ר רמלה — בית"ר ת"א; הפועל רמת־השרון — הפועל מרמורק; הפועל רמת־גן — מכבי רמת־עמידר; הפועל בית־שמש — הפועל יהוד; הפועל חולון — הפועל עכו.

נקבע סגל הכדורסל נגד שווייץ ואנגליה, בגביע העולמי

ברקוביץ, ארואסטי, ג'מצ'י ומרסר יצטרפו בשלב האחרון

● כדורסל

15 שחקנים נכללים בסגל נבחרת ישראל בכדורסל לקראת שני המשחקים החודש במוקדמות הגביע העולמי, נגד שווייץ, ב־21 בנובמבר בתל־אביב ונגד אנגליה, כעבור שבוע בוומבלי. בדרך ללונדון יקיימו כדורסלני ישראל שני משחקי־מבחן, ב־25 ו־26 בנובמבר, נגד יוון באתונה.

מאמן הנבחרת, צבי שרף; המנהל עמירם שפירא, יו"ר הוועדה המקצועית, איתן חפר, יחד עם מזכ"ל איגוד הכדורסל, אברהם זייץ, קיימו ביום שישי ישיבה בה נקבעו 15 הכדורסלנים וכן תכניות האימונים והמסע לאנגליה.

הצירוף יוצא־הדופן הוא של כדורסלן הפועל ת"א, לאוואן מרסר, שיהיה שחום־העור הראשון שילבש את מדי הנבחרת הלאומית. יחד עם שלושת כדורסלני מכבי ת"א, מיקי ברקוביץ, מוטי ארואסטי ודורון ג'מצ'י יצטרפו למחנה־האימונים רק ב־13 בנובמבר, שמונה ימים לפני המשחק עם שווייץ.

לעומת זאת יקיימו שני ותיקים אחרים, ג'ון ויליס (הפועל חולון) וסטיב שלכטר (הפועל רמת־גן), אימונים עם צעירי הנבחרת כבר השבוע. הצעירים שהחלו באימונים הם: עופר יעקבי, עמוס פרישמן, עופר פליישר (הפועל ת"א); דורון שפע, תומר שטינהאואר, עדי גורדון (מכבי חיפה); חן ליפין (מכבי ת"א); ניר רכליס (מכבי רמת־גן) ואלון אופיר (הפועל חיפה).

חמישה משחקני הנבחרת, שהשתתפו באליפות אירופה בגרמניה, בחודש יוני, לא הוזמנו לנבחרת: חיים זלוטיקמן, שמואל זיסמן, פנחס חוזז, אמיר בינו ומוטי דניאל. בינו פצוע ודניאל שוהה בארה"ב.

ענק סרגוסה, האמריקני צ'אק אלכסינאס, מול ארל ויליאמס מתחת לסל הפועל ת"א (104:89) (צילום: אריה קנפר)

השבוע בכדורסל

● הערב: בליגה הלאומית: הפועל חולון — הפועל ת"א.

● שני: בליגה הלאומית: הפועל גליל־העליון — מכבי רמת־גן; בית"ר ת"א — הפועל רמת־גן; מכבי ת"א — אליצור קרית־אונו; הפועל חיפה — אליצור נתניה.

● שלישי: בגביע־אירופה למחזיקות־גביע: מכבי חיפה — יוגופלסטיקה ספליט (ברוממה).

● רביעי: בגביע־קוראץ': סרגוסה — הפועל ת"א (בספרד).

● חמישי: בגביע־אירופה לאלופות: מכבי ת"א — רד־בוש (ביד־אליהו).

בגביע־אירופה לאלופות

משחקי כדורסל בסיבוב השני בגביע־אירופה לאלופות נערכו בסוף השבוע: ציבונה זאגרב — קלוסטרנויבורג 83:198 (באוסטריה); זאלגירים קובנה — וארנה 87:125 (בבולגריה); סימאק מילאנו — הלסינקי 92:106 (בפינלנד); אריס סלוניקי — לימוז' צרפת 81:89 (ביוון); ריאל מדריד — פריבורג 68:84 (בשווייץ).

מכבי ת"א כבר עלתה — מכבי חיפה בחוץ

הפועל ת"א מתנודדת בסרגוסה

מאת ישראל פז

שתי תעלומות בגביעי־אירופה בכדורסל כבר נפתרו בשבוע שעבר. השלישית תפתרן אותנו השבוע והיא שתקבע אם קבוצה אחת, או שתיים, ישתתפו בפסטיבל־ההדרף השנתי. קבוצת הפועל תל־אביב, שתתמודד ביום רביעי בסרגוסה, תעמוד במוקד העניין.

השבוע יהיה שילוב מעניין של משחקים בליגה הלאומית ובגביעי־אירופה. הערב ומחר יסתיימו משחקי הסיבוב הראשון בליגה הלאומית. מכבי ת"א היא כבר אלופת הסיבוב, על המקום השני נאבקות הפועל ת"א ואליצור נתניה. הפועל חיפה, שתסיים אחרונה, חייבת לקוות לטוב בסיבוב השני, שיתחיל כבר בשבוע הבא. בשלושה ערבים לאחר־מכן יתקיימו משחקי הגומלין בגביעי־אירופה.

ביום שלישי תסיים קבוצת מכבי חיפה את הופעתה השנייה באירוע האירופי. אין להניח שתוכל למחוק פער ענק, של 36 נקודות (114:78), במשחק הביתי נגד יוגופלסטיקה ספליט. ספק אם החיפנים יוכלו למתוח את יריביהם היוגוסלבים גם בהיכל־הספורט ברוממה.

הסתבר שוב שהקבוצה שמגיעה לגמר הגביע, נקבעת לייצג את ישראל בגביע־אירופה למחזיקות־גביע, אינה תמיד הנציגה האידיאלית. כדאי שאיגוד הכדורסל יתן דעתו על כך.

מכבי חיפה ניסתה למתוח העונה אך חוסר מזל, ובעיקר פציעות, לא הביאו את הקבוצה לשיאה. ערב הופעתה באירוע הבין־לאומי החשוב.

טקטיקה נכונה

האם מסוגלת הפועל ת"א לחלוף על פני סרגוסה הספרדית במשחק־הגומלין?

הפרש כן 15 הנקודות שהשיגה קבוצת הפועל ת"א במשחק הראשון (89:104) עלול לא להספיק בספרד.

סרגוסה היא קבוצה טובה, בנויה כהלכה ובשורותיה כדורסלנים בעלי נסיון. ברוב שלבי המשחק בת"א ידעה להחזיק את הפועל ת"א על „אש קטנה". נדמה היה שתצליח בכך. רק בסיום איבדה את ראשה ואיפשרה למייק לארגי וג'ק צימרמן להגיע ליתרון סביר.

15 נקודות אינן יתרון מבטיח בגביעי־אירופה, אבל יש לקוות שקבוצת הפועל ת"א תלחם טוב יותר בסרגוסה מאשר בתל־אביב. הנציגה הישראלית לא ניצלה את ההזדמנות במשחקה הביתי לחלום כספרדים ולזכות בנצחון משכנע יותר. חוסר היציבות המשיך לכרסם בקבוצה. הבעייה שלה, כמו בכל משחקיה, היא בהיעדרו של רכז בעל שיעור־קומה. עמוס פרישמן אינו מספיק, אמיכי משתדל כמיטב יכולתו. גם עוריאל קליש איבד מבטחונו וחושש לזרוק לסל. במשחקים קודמים ניסה המאמן פנחס גרשון להטיל משימה זו על ג'ק צימרמן, אבל לדעתי חבל לאבד קלעי מעולה כמותו בתפקיד שאינו בדיוק עבורו.

אחד הכדורסלנים המאכזבים במשחק הראשון נגד סרגוסה בת"א היה לאוואן מרסר, שקלע את סלו הראשון רק לסיום המחצית. מרסר הוא היחידי בין שחקני הפועל ת"א שטרם התאושש מהלם־ההרכבי. אם ישתפר ויסייע ביעילות לארל ויליאמס מתחת לסלים, יש סיכוי שהפועל ת"א תצליח לנטרל את שני הגבוהים המסוכנים של סרגוסה, האמריקנים אלכסינאס ווייליי. תלוי גם באיזה כושר־קליעה יהיו לארגי וצימרמן. אם יצלפו כמו ב־16 הדקות האחרונות בת"א תוכל קבוצתם לעבור.

הספרדים יעלו ברוגזי במטרה למחוק מהר ככל האפשר את הפער לטובתם. לכן חייבת קבוצת הפועל ת"א לנהל משחק שקט, נבון, ולגלות משחק אחראי ומבוקר. אין פירושו הדבר לאבד את הקצב. כמו שעשו השחקנים בת"א. יחד עם זאת, אסור שהמשחק יהיה הירפתקני, ובעיקר חייב להיזהר ויליאמס מפני פרובוקציות נגדו.

לדעתי תלוי גורל המשחק בהפועל ת"א — יותר מאשר בסרגוסה. אם תצליח הקבוצה ליטול יוזמה ולא תאפשר ליריבתה להכתיב את הקצב תוכל לעלות לבית רבע־הגמר. יש להקפיד על הרכז יורנטה. סגירתו תמנע מהספרדים, שיהנו מעדיפות ביתית, פיתוח משחק יעיל.

שחקני הפועל ת"א ניצבים בפני מאבק קשה. אני תקווה שלא יחזרו במשחקם קטעי־חולשה כמו בשבועיים האחרונים. 15 נקודות יתרון אינן הרבה, אך אפשר בהחלט לשמור עליהן.

קסם בית־הגמר

מכבי ת"א תסיים ביום חמישי את השבוע האירופי בנצחון נוסף על רד־בוש ההולנדית. אחרי הנצחון המשכנע במשחק הראשון, בחוץ (95:113), ישחקו הישראלים, כדרכם, בבטחון וביעילות. רד־בוש אינה אותה קבוצה שהכרנו בעבר. אין לה אותה רוח קרב ומשחק צוות, היא חסרה שחקנים דומיננטיים כמו קרמר ואקרבום.

יהיה זה משחק פורמלי עבור מכבי ת"א, שיאפשר לקבוצה לשפר את התלכיד שלה לקראת התחרויות בית־הגמר בגביע־האלופות. שם יהיה קשה יותר, שכן הקבוצות שיגיעו לשלב זה מוכרות כטובות ביבשת.

אחת היריבות הכמעט־בטוחות של מכבי ת"א תהיה זאלגירים הליטאית, אלופת ברית־המועצות. מי יודע, אולי ביום כאשר במזרח אירופה עומדים לפתוח נציגויות ישראליות, יחול מפגש גם בכדורסל. זאלגירים, שלא כמו צסק"א מוסקבה (החדה, כמובן, לא יהיו תלוי בה), תורשה לארח את מיקי ברקוביץ וחבריו בקובנה ולשחק בתל־אביב. איזה חגיגה תהיה לנו. בינתיים זה נראה חלום, אבל...

הקורבן התורן של מנצ'סטר יונייטד: קובנטרי נוצחה 2:0

● הליגה האנגלית

קבוצת הכדורגל של מנצ'סטר־יונייטד ממשיכה לחגוג בירוקותיה. הקורבן האחרון שלה אתמול היתה קבוצת קובנטרי, שהפסידה באולד־טרפורד — 2:0.

את שני השערים ליונייטד הבקיע הדני הבין־לאומי ייספר אולסן, עוד במחצית הראשונה.

למנצ'סטר־יונייטד 41 נקודות מ־15 משחקים, וזה כשלושה חודשים שהיא צועדת בראש הטבלה, בהפרש ניכר. היא מקדימה ב־10 נקודות את ליברפול, שהשיגה נצחון רחוק במגרשה על קבוצת־התחתית של לסטר — 0:1. את שער־הנצחון הבקיע הוולשי הבין־לאומי, איאן ראש, בדקה ה־84.

במקום השלישי ניצבת שפילד־ווינסדיי, שסיימה בלונדון בתיקו 1:1 עם קווינס־פארק־ריינג'רס.

צ'לסי עלתה למקום הרביעי לאחר שהשיגה נצחון־חוץ על קבוצת־התחתית של איפסוויץ' — 0:2. תוך 11 הדקות הראשונות הבקיעו קארי דיקסטול וספידי את השערים.

האלופה אברטון נוצחה בלונדון ע"י ווסטהאם — 2:1. האלופה הוליכה במחצית ע"י סטיבנס, אולם הסקוטי מקאבני הבקיע את שני השערים במחצית השנייה, והעלה את מאונו ל־15 שערים העונה.

אסטון־וילה השיגה סוף־סוף נצחון כשגברה על אוקספורד — 0:2. את השער הראשון שלה הבקיע הוותיק אלן אבנס בבעיטת־11.

ארסנל עלתה למקום החמישי כשניצחה במגרשה את מנצ'סטר־סיטי — 0:1, משערו של פול דייויס.

ווטפורד סיימה בניוקאסל בתיקו 1:1.

שערים של בראיין סטין וניק הארפורד העניקו נצחון ללוטון על בירמינגהאם 0:2.

סאותהמפטון גברה על טוטנהאם — 0:1.

המשחק ה־11, בין נוטינגהאם ווסט־ברומיץ' ייערך היום.

המוליכה בליגה השנייה, פורטסמות, נוצחה בשבת ע"י לידס 2:1. למרות ההפסדה מוסיפה פורטסמות לצעוד בראש, עם 35 נקודות מ־15 משחקים, ומקדימה ב־8 נקודות את צ'רלטון, שהביסה את שרוסבורי — 1:4. מספר נקודות זהה גם לאולדהאם, שנוצחה 1:0 ע"י ברנסלי.

● במשחק הגדולות בסקוטלנד הביסה אברדין את סלטיק — 1:4. 24 אלף צופים חזו במשחקה המצויין על האלופה הסקוטית המוליכה עם 18 נקודות מ־13 משחקים.

פרקיס ניצח שוב את מנסדורף

סגן אלוף ישראל בטניס, שחר פרקיס, שב וניצח את הפיינליסט של טורניר הפרס־הגדול ברמת־השרון, עמוס מנסדורף, במשחק ראווה, שנערך בקרית־שמונה — 2:6, 7:6, 7:6.

במערכה השלישית הוליך מנסדורף — 5:2, אולם פרקיס הצליח להשוות וניצח בשובר שוויון, היה זה נצחונו השני של פרקיס על מנסדורף תוך תשעה ימים.

כ־600 צופים חזו במשחק, ביניהם ראש עיריית קרית־שמונה.

הטבלה האנגלית

1.	מנצ'ס.־יונייטד	15	38:6	41
2.	ליברפול	15	32:16	31
3.	שפילד	15	24:23	28
4.	צ'לסי	15	21:15	27
5.	ארסנל	15	19:15	27
6.	ווסטהאם	15	26:17	26
7.	אברטון	15	27:18	24
8.	ניוקאסל	15	23:23	23
9.	נוטינגהאם	14	24:21	22
10.	לוטון	15	26:19	21
11.	ווטפורד	15	30:28	21
12.	טוטנהאם	14	27:19	20
13.	קווינס־פארק	15	16:21	20
14.	קובנטרי	15	21:21	17
15.	אסטון־וילה	15	20:21	17
16.	סאותהמפטון	15	17:21	17
17.	בירמינגהאם	14	11:21	16
18.	אוקספורד	16	22:31	15
19.	לסטר	16	19:32	14
20.	מנצ'סטר־סיטי	15	18:24	11
21.	איפסוויץ'	15	7:24	8
22.	ווסט־ברומיץ'	14	12:36	6

מירמוביץ יחליט כבר היום על סגל ניו־זילנד

מאת ראובן חננית

מזכירות ההתאחדות לכדורגל תתכנס כבר היום ותדון בדו־חות המקצועיים שיגישו לה ראשי המשלחת, מנחם אריאב וצבי וייצנר, שהיו עם הנבחרת הלאומית במסע באוסטרליה ובניו־זילנד.

הדו"ח המקצועי של המאמן הלאומי יוסף מירמוביץ אמור להישמע גם־כן היום, אולם בשיחה עם המאמן כלל לא ידע אמש כי היום מתקיימת ישיבת מזכירות. „אחליט על דרכי היום לאחר שאשמע את חברי מזכירות ההתאחדות" — אמר לי אמש המאמן מירמוביץ.

יוסל'ה סיפר עוד כי מחר או מחרתיים יחליט על הסגל למשחק עם ניו־זילנד, ביום ראשון, בשבוע הבא, ואם ימשיך בעבודתו כמאמן לאומי.

נודע, כי צפויים שינויים בסגל שכנראה יצטמצם.

יו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סוורי, מצדד בהמשך העסקתו של מירמוביץ עד לתום חוזהו, בסוף החודש.

קרני וסיידון ניצחו במירוץ הגליל־המערבי

● אתלטיקה

יאיר קרני מהפועל עמק־חפר ורווה סיידון מקיבוץ חורשים, ניצחו אתמול במירוץ למרחק 80 ק"מ, שהתקיים בגליל המערבי.

קרני, חבר קיבוץ העוגן, גילה כושר מצויין, וגבר על חבר אגודתו, שלמה אוולאי. זמנו של יאיר קרני — 1:37.54 שעה ושל אוולאי — 1:37.58 שעה. שלישי היה רפי רוזן ממועדון איילות — 1:44.34 שעה.

רווה סיידון, המייצגת את עמק־חפר, קבעה זמן של 2:19.06 שעה, וגברה על סמדר שפיר מאיילות — 2:27.13 שעה. שלישית סימה לילי טופו מאיילות.

במסגרת התחרות נערכה גם ריצה לילדים ונוער, וכן תחרות הליכה למרחק של 5 ק"מ. בתחרות זו ניצחה אלופת העולם לותיקות, עדנה בוקשטיין, שעברה את המרחק בזמן — 33.58 דקות.

יתר המנצחים: ותיקים 40 פלוס: 1. קליף ליקוק (עמק־חפר) 1:52.46 שעה; 2. אלי דינור (סולם־צור) 1:56.17 שעה; 3. יורם טואינה (איילות) 2:00.21 שעה. 50 פלוס: 1. יצחק עתיר (איילות) 2:23.20 שעה; 2. מוחמר עיינן (סולם־צור) 2:23.16 שעה; 3. אבנר ארד (עמק־חפר) 2:25.20 שעה. נוער עד גיל 19: 1. אדריאן קוצין (סולם־צור) 2:04.06; 2. אייל תלילי (עמק־יזרעאל) 2:21.26; 3. חאלד מוחמר (עמק־יזרעאל) 2:24.17 שעה.

בריצה הארוכה השתתפו 111 רצים וסיימו 85. במרחק הקצר נטלו חלק 90 ילדים ונערים.

את המירוץ אירגנה המועצה האיזורית מטה אשר ומועדון מרתון סולם־צור.

● כדוריד

הפועל רחובות — הפועל ראשל"צ הערב בכדוריד

מאת יוסף חכם

מיפגש הצמרת ברחובות, בין קבוצות הפועל רחובות והפועל ראשון־לציון (8.30), ירתק הערב את המחזור ה־5 בליגה הלאומית בכדוריד.

קבוצת הפועל ראשל"צ טרם נוצחה העונה בעוד שסגנית האלופה, הפועל רחובות, איבדה נקודה (ישפטו: שרה וילברצוייג).

שאר המשחקים הערב: מכבי קרית־מוצקין — מכבי נתניה (קרית־מוצקין, ק' רוזנברג ורפי לוי); הפועל פ"ת — מכבי הארזים רמת־גן (יהוד, 8.30 פלאם ומאירוב); אליצור הרצליה — מכבי רחובות (מכון־וינגייט, 8.30 זינגר ובוקראי); מכבי ראשל"צ — מכבי פ"ת (ראשל"צ, ק' נוטמן וובצקי); הפועל רמת־גן — הפועל נווה־רמת־אביב (רמת־אביב, 8.30 גרוס וצבירין).

100 מפרשיות בשיוט אח"י אילת

במאה מפרשיות מדגמים שונים השתתפו אתמול בשיוט אח"י אילת המסורתי, שנערך בחופי תל־אביב ויפו.

בגלשנים כבדים ניצח עופר ברגר מזבולון יפו; בגלשנים קלים — עידן עבגר (הפועל ממורה); בליזר — איתן גורל (הפועל בת־ים); בשחף — גל ברונשטיין (זבולון בת־ים). סנוניות גדולות — הסירה מולדבן של צופי־ים הרצליה; בסנוניות בינלאומיות — הסירה שחף של צופי־ים יפו; בסנוניות קטנות — הסירה סער של צופי־ים יפו.

ברמן הובסה בלברקוזן 5:1

● הליגה הגרמנית

המוליכה בטבלת הליגה הגרמנית בכדורגל, קבוצת ורדר ברמן, נחלה תבוסה במחזור ה־18 בעיר לברקוזן ע"י הקבוצה המקומית — 5:1.

מנשנגלאדבאך השיגה נצחון־חוץ על קבוצת־התחתית של דורטמונד 2:3, ומוליכה, יחד עם ברמן.

האלופה, באיירן מינכן, שהשיגה גם היא נצחון־חוץ על קייזרסלאוטרן — 2:0, נשארה במקומה השלישי, עם 18 נקודות, ומקדימה בשתי נקודות את לברקוזן.

קבוצת קלן, בה משחק הישראלי, נוצחה ע"י אורדינגן — 3:0.

תוצאות נוספות: דיסלדורף — סארבריקן 2:2; המבורג — נירנברג 0:1; פרנקפורט — שטוטגארט 1:1; בוכום — שאלקה 1:1.

הטבלה הגרמנית (לאחר 18 מחזורים)

1.	מנשנגלאדבאך	30:16	19
2.	ורדר ברמן	35:22	19
3.	באיירן מינכן	25:13	18
4.	לברקוזן	27:17	16
5.	מאנהיים	26:19	16
6.	המבורג	21:13	15
7.	שטוטגארט	26:20	14
8.	קייזרסלאוטרן	21:18	14
9.	בוכום	28:23	13
10.	אורדינגן	21:31	13
11.	קלן	19:22	12
12.	שאלקה	17:21	11
13.	פרנקפורט	11:19	11
14.	האנובר	21:38	10
15.	סארבריקן	16:23	9
16.	נירנברג	18:24	8
17.	דיסלדורף	21:32	8
18.	דורטמונד	20:32	8

מאחורי הקלעים

הברפלד נמלט בזמן

נשות הכדורגלנים שקלו להתארגן נגד השמצת הבעלים * נבחרת ישראל הפסידה מסע ברחבי ארה"ב * חולון שוקלת להחזיר לארה"ב את פונדקסטר וקופר; הפועל חיפה את פדרמן ומכבי חיפה את מאמנה אוחנלן * השופט האיטלקי שניהל משחק הפועל ת"א וסרגוסה קיבל עיטור מקאדאפי ועמיתו היווני הוא שופט אינגרוף

*** בחוגי ההתאחדות לכדורגל מחפשים אשמים לכשלון הנבחרת במוקדמות הגביע העולמי. רמזים נשלחו בשבוע שעבר גם לעברו של היו"ר הפורש, חיים הברפלד. היו כאלה שטענו שהצליח להימלט בזמן מהספינה ששקעה במצולות אוקייאניה *** מה לא דובר וסופר על עוללות נבחרת הכדורגל. מי שנפגעו במיוחד היו משפחות הכדורגלנים. נודע על נסיון התארגנות של נשות השחקנים ביוזמת ורד חביב, רעיית השוער אריה חביב, שמטרתו להגן על אלה שהוכו שעיר־לעזאזל. גדי מכנס התלונן על חרם ע"י צוות המאמנים. היו נוספים שהביעו מורת־רוח מההתנהגות לגביהם *** מאמן מכבי חיפה, שלמה שרף, הוצף בשבוע שעבר בקשות עתונאיות לחוות דיעה על הנבחרת הלאומית שכשלה בנסיונה להעפיל למשחקי הגביע העולמי. מרדכי חביב מציין ששרף דחה באדיבות את כל הפניות וטען שראשו נתון כיום לדבר אחר: כיצד להצעיד את מכבי חיפה לזכייה שלישית באליפות. צויין ששרף הוא אחד המועמדים לרשת את מקומו של יוסף מירמוביץ כמאמן הנבחרת *** אם לא די למגן הבין־לאומי דוד פיזנטי בכשלון המסע לינשת המזרחית הרי שלאחר שובו לגרמניה והתברר לו שקבוצתו, פ.צ. קלן, הודחה ממשחקי הגביע הגרמני. אגב, פיזנטי לא יוזמן למשחק הבית נגד ניו־זילנד, ב־10 בנובמבר. למשחק אין חשיבות לגבי ישראל וההתאחדות אינה מתכוונת להיכנס להוצאות נוספות *** אמרגן יהודי אופטימי מארצות־הברית התכוון להתעשר על חשבון נבחרת הכדורגל של ישראל. אותו אמרגן החל בתכנון מסע הנבחרת ברחבי ארצות־הברית, לפני או אחרי משחקי הגביע העולמי במקסיקו. לאחר הכשלון הודיע לגורמים עמם ניהל מו"מ „אל תבואו, אין לי עניין בעיסקה" ***

היסטוריה בחיפה

*** לראשונה בתולדות הכדורגל בחיפה שכל שלוש הקבוצות הבכירות של העיר ישחקו אתמול על מגרש אחד, באיצטדיון קרית־חיים. בית"ר חיפה התמודדה במשחק מוקדם עם הפועל טבריה בליגה הארצית ובמיפגש המרכזי היה הדרבי החיפני, בין הפועל ומכבי, בגביע־הטוטו. כתבנו יוסף גלזר מספר כי בית"ר חיפה תקבל מהפועל חיפה עשרה אחוז מההכנסות. דווקא הפועל חיפה הלכה לקראת בית"ר חיפה בעוד שמכבי חיפה סירבה לעשות הסדר דומה מאחר שאינה מעוניינת לחשוף קבוצה זו לקהל... *** החלוץ יהודה כהן, ששיחק עד לפני כשבועיים במכבי שמרים מליגה א', ובעבר לבש את מדי מכבי, הפועל ובית"ר חיפה וכן הופיע בהפועל חדרה, הצטרף לקבוצה השביעית בקריירה שלו — בית"ר נהריה מליגה א'. אפשר שכהן יוכל להיכנס לספר־השיאים, שכן בדקה הראשונה במדי בית"ר נהריה כבש שער לרשת מכבי חדרה (1:2) *** מאמן הכדורגל ליאון קונסטנטינובסקי נראה בסוף השבוע כשהוא נוהג במכונית סרכארו חדשה. לידידיו סיפר שזו מכונית מדגם מיוחד „סרכארו — בני־יהודה". כל כך למה? המכונית נרכשה מכספי הפיצויים שקיבל מבני־יהודה לאחר שזו הפרה עמו הסכם והעדיפה עליו את המאמן יצחק שניאור *** שוער מכבי יפו, דוד פרחי, שהצטיין במחזור הפתיחה בליגה הלאומית, נגד מכבי חיפה, מחפש קבוצה אפילו בליגה א'. פרחי שאיבד את מקומו בהרכב לצעיר לביא קוזניצקי רוצה לשחק. הליגה לא חשובה *** כדורגלן הפועל ת"א, אלי כהן, עשה את חג־המולד בשנה שעברה בלונדון, וחזה במשחקי כדורסלני מכבי ת"א בקריסטל־פאלאס. זאת אחרי שהורחק לשלושה חודשים ע"י בית־הדין המשמעתי. בשבוע שעבר, כאשר נשאל ע"י אוהד כדורסל של מכבי ת"א אם יסע גם השנה לקריסטל־פאלאס השיב: „לא. הפעם לא אורחק. העונה אני שומר על הגינות. הכדורגל חשוב מהכדורסל" *** זוכרים את הכדורגלן שלמה גדבדיז החלוץ שכבש שערים רבים לטובת מכבי ת"א, הכוח רמת־גן ובית"ר ירושלים חגג בשבוע שעבר את הולדת בנו בכורו. לגדבדיז שלוש בנות ***

ג'ונסון יאכל חינם

*** כדורסלן מכבי ת"א, לי ג'ונסון, יאכל חינם, עם רעייתו, במשך שנה תמימה במסעדת „מי ומי" בת"א — מגלה מרדכי חביב. ג'ונסון התערב עם אחד מבעלי המקום, שמואל קאשי, כי מכבי ת"א תנצח בדרבי את הפועל ת"א בהפרש מ־27 נקודות־הפרש. קאשי „שמח להפסיד" שכן הוא אוהד מושבע של מכבי ת"א *** אורח היה בשבוע שעבר במשחקי הפועל ת"א נגד מכבי רמת־גן בגביע־המדינה ונגד סרגוסה הספרדית בגביע־קוראץ'. היה זה אלי־זייגר, שחקן־העבר המצטיין של הקבוצה ונבחרת ישראל, השוהה בארה"ב. זוהר (46) נמצא בישראל בחופשה. „אני עוד מוכן לעזור להפועל ת"א כשחקן" — החליט וייגר, שלא השתנה כלל *** לאחר שנות שרות רבות במשמרה פורש מאמן הכדורסל הותיק אברהם (אלברט) חמר (60). חמר, כדורסלן הפועל חיפה והנבחרת הלאומית לשעבר ומי שאמן קבוצות בכירות שונות, וכמובן גם את הנבחרת, שוקל חזרה לפעילות ספורטיבית *** בקבוצת הכדורסל של הפועל חולון לא מרוצים מרמת שני הזרים, גיי קופר וקליף פונדקסטר. כתבנו יצחק וסרמן מספר כי בקבוצה החולונית נשמעו קולות הדורשים החזרת השניים לארה"ב. הנהלת הקבוצה רמזה להם כי הסיכוי האחרון להשתפר יהיה במשחק הערב, במחזור האחרון של הסיבוב הראשון, נגד הפועל ת"א. המאמן מולי קצורין תובע שכל הצוות יסיים את העונה *** הנהלת מחלקת הכדורסל של הפועל חיפה ביקשה מהמאמן רני כהנא להימנע ממתן ראיונות בכלי התקשורת בטענה שדבריו זורעים רוח תבוסתנית בין השחקנים וגורמים לירידת מספר הצופים. ההנהלה אינה מרוצה שכהנא מדגיש מדי פעם את חולשת הקבוצה ושסיכוייה קלושים להישאר בליגה הלאומית ***

בדרך לארה"ב...

*** המשחקים הקרובים יהיו גורליים הן לגבי מאמן מכבי חיפה, מרן אוחנלן, והן לגבי השחקן הזר של הפועל חיפה, דן פדרמן. קיימת אי־שביעות בשתי האגודות מתיפקודם של השניים. לפי התוצאות הקרובות יקבע אם ישארו או יישלחו הביתה *** תקרית היתה לפני משחק הגביע בין מכבי חיפה ובית"ר ת"א. כאשר אנשי מכבי חיפה מנעו כניסה להיכל הספורט ברוממה משחקני ועסקני הפועל חיפה, ללא כרטיסים. לדברי אנשי מכבי חיפה היתה זו תגובה על יחס דומה לו זכו במשחק הדרבי, וכן במיפגש הליגה בין הפועל חיפה ומכבי ת"א *** לפני אותו משחק גביע מיהר השופט הבין־לאומי מקיבוץ אפיקים, צבי שגב, לבדוק את צופר 30 השניות. לדבריו גרם הצופר לשערוריה במשחק הליגה בין הפועל חולון ומכבי חיפה. הוא נאלץ לבטל סל מאחר שקול הצופר לא נשמע. מנהל ההיכל ברוממה, אהרון (רולק) עמישב, הורה להתקין מגבר לצופר. אגב, ההיכל ברוממה יחגוג בקרוב עשור לקיומו *** השופט היווני ויצאליס, שניהל בשבוע שעבר את המשחק בין הפועל ת"א וסרגוסה בגביע־קוראץ', משמש כשופט בין־לאומי בכדורסל רק כשנה. ויצאליס נחשב לאחד מטובי שופטי האירגוף בעולם ובתפקיד זה הוא פועל כ־13 שנה. חברו לשיפוט באותו משחק, האיטלקי מנרלה, ניהל שבועיים קודם־לכן משחקים בבנגזי שבלוב בגמר־אליפות הצבאות הערביים. הוא זכה לאות כבוד, בסיום המפעל, מידי שליט לוב, מועמר קדאפי *** אלופת ישראל לשעבר בקפיצה לגובה, נאוה סבילית, כיום ברייש, מתגוררת בטבריה, נשואה ואם לילדה. נאוה משחקת כדורסל בקבוצת הפועל הגליל־התחתון בליגה הלאומית. בשבוע שעבר נפגשה, במדי קבוצתה החדשה, נגד חברותיה בעבר מהפועל חיפה. היא היתה מהגורמים ליתרון 13 הנקודות של כדורסלניות הגליל־התחתון בהפסקה. בסיום, אולי מהתרגשות, החטיאה חמש זריקות עונשין — דבר שאיפשר לחיפניות לנצח בשלוש הפרש *** כדורסלן־העבר המצטיין, איתמר זיתון, ששיחק בהפועל אשדות־יעקב, בהפועל חיפה ובהפועל קרית־חיים, עדיין מופיע בגיל 51 בליגה. הוא משחק בהפועל אפק מליגה ג' *** אם מדובר בותיקים הרי שהגדיל לעשות טניסאי השולחן יצחק גרוסמן. בן ה־64, שזכה בשני נצחונות אישיים ואחד בזוגות במדי מכבי חיפה ב' נגד הפועל פרדס־חנה כ', והוליך את החיפנים לנצחון 4:6. גרוסמן ניצח שחקנים שיכולים להיות נכדיו ***

המאמן האיראני חושש לבוא

*** לקבוצת הכדורעף של ספנדאו ברלין, ששיחקה אמש נגד הפועל קרית־אתא, בגביע ההתאחדויות האירופית, יש מאמן איראני, שהודיע כי חושש לבוא לישראל. קרית־אתא ניסתה להרגיעו שלא יאונה לו כל רע, אבל לגרמנים הודיע שמוטב שישאר בבית — ריווחו של יוסף גלזר *** „הכריכים של בת־ים", אלה של הכדורעפן אורי חבר, הדאיגו את חובבי הענף בעיר המתמרצת לזכות העונה בכתר האליפות. חבר לא התאמן לפני משחק הליגה נגד אליצור ת"א וקיבל רק טיפולים. אבל במשחק היה השחקן מספר 1 והצעיד את קבוצתו לנצחון 0:3 *** כדורגלן־עבר של בית"ר ירושלים, יוסי שרף, תושב בת־ים, תרם גם את חלקו לקבוצת הנשים של הפועל בת־ים בכדורעף. הוא התנדב להסיע באוטובוס שלו את הכדורעפניות לנמל־התעופה בן־גוריון בדרכן לסלוניקי, שם ישחקו היום בגביע־אירופה למחזיקות־גביע. שרף הבטיח שאם שחקניות בת־ים ינצחו ביוון יבוא גם להחזיר אותן... *** הלל וישי עמית, הם אחים־ספורטאים מעין־המפרץ. בעוד שהלל מתמסר לגלשני־רוח ואף היה מאמן הישראלים בלוס־אנג'לס מנסה כיום ישי להוליך את כדורעפני הפועל עין־המפרץ לצמרת הליגה הלאומית *** מיפגש מעניין צפוי בעוד כמה ימים בחנוכת אולם הספורט בקיבוץ עין־החורש. במיפגש נוסטלגי יתמודדו ותיקי כדורעפני ישראל. את שתי הקבוצות ינהיגו המאמנים הוותיקים, מלכה שמבן ואורי אסף *** מהה רב שורר בשבוע שעבר בבחירות למועמד הפועל ליו"ר ההתאחדות לספורט. עמי שלף גבר על שמשון בוטר על חודו של קול — 17:18. יורם אהרונוביץ, שלא הצליח להיבחר כיו"ר ההתאחדות לכדורגל, הצהיר כי יבחר ב... שניים, כמחאה על שרוב חברי מפלגת העבודה במזכירות, הפועל, הבטיחו לבחור אותו — ונקבו בהצבעה בשם אחר. אותו דבר קרה גם לבוטר, היו שהבטיחו — ולא קיימו. מסתבר שבבחירות חשאיות אין ערך להבטחות *** עוזי מיכאל צלטנר, שסיים השבוע את תפקידו כיו"ר ההתאחדות לספורט, לא שבע נחת בארבע שנות תפקידו. „מישהו" הפתיע כאשר ניסו לשכנעו להמשיך בתפקידו. לפחות בחלק מהזמן מאחר שנותרה לו עוד קדנציה. הוא סירב ***

לאן יוביל הריכוך?

מאת זאב בליצר, וושינגטון

הדעה הכללית בוושינגטון היא, שבריה"מ שינתה באחרונה במקצת את נימת מדיניותה כלפי ישראל. אך עדיין אין זה ברור אם ריכוך זה בעוינות הרשמית כלפי ישראל יימשך עד־כדי חידוש רשמי של הקשרים הדיפלומטיים בין שתי המדינות.

פקידים אמריקנים, אשר עקבו במשך שנים אחרי העליות והירידות ביחסים בין ישראל ובריה"מ, מזהירים כי גם בעבר היו תקופות דומות של אופטימיות. ואולם, הציפיות האלו בעבר לשינוי של ממש, מעולם לא התממשו. לדבריהם, עלול הדבר לחזור על עצמו גם עתה.

רוב המקורות יודעי־דבר בוושינגטון סבורים כי אכן יש להניח כי לתוצאות פגישת הפיסגה בין הנשיא רייגן לבין המזכ"ל הסובייטי גורבצ'וב בז'נבה, העומדת להיערך החודש, תהיה השפעה רצינית על הגישה הסובייטית הרשמית כלפי ישראל. אם הפגישה תצליח, כלומר, תפיג את המתח בין שתי מעצמות־העל, יהיו לדבר תוצאות־לוואי גם לגבי נושאים "צדדיים", לרבות מדיניותה של בריה"מ במזרח־התיכון ועניין מתן היתרי יציאה ליהודים סובייטיים.

אין ספק, כי הפגישה בין רייגן וגורבצ'וב תהיה בעלת חשיבות עליונה לגבי אופן הטיפול בכל הנושאים הקשורים במעצמות־העל, בעתיד הנראה לעין. על־כן אפשר להבין היטב את העיסוק בספקולציות על הפיסגה באמצעי התקשורת, בפרט בארה"ב, אף־כי מומחים אמריקנים לענייני־חוץ כבר מזהירים מפני ציפיות מופרזות. "כולנו עלולים להתאכזב מאוד", העיר אחד מהם.

פירסום מוצלח

ברור שהסובייטים משתדלים לזכות בהצלחות פירסום ערב הפיסגה. זה נכון לגבי השיחות על פיקוח הנשק בין ארה"ב לבריה"מ, כמו לגבי נושאים אחרים, לרבות המזרח־התיכון, וכך הדבר במיוחד בכל הנוגע להכרזות האחרונות של הקרמלין ביחס לישראל.

כן מנסים הסובייטים להחזיק במתח את ישראל ואת תומכיה הרבים בארה"ב, בפרט בקרב הקיבוץ היהודי האמריקני ועל גבעת הקאפיטול, בעוררם תקוות להגברת ההגירה של יהודים. כך, למשל, הורשו באחרונה כמה מסורבי־עלייה לצאת מבריה"מ, אף־על־פי שהמספר הכולל של היתרי יציאה נשאר מועט, והטרדת המבקשים לצאת נמשכת.

האסטרטגיה הסובייטית היא, כעליל, לנצל את ישראל ואת הקיבוץ היהודי להפעלת לחץ על ממשל רייגן ש"יתמס" את היחסים בין שתי המעצמות – וישלים עם חלק מן המדיניות הסובייטית – על־ידי "הגזר" שבסיכויים להגברת העלייה. מנקודת־ראותם של הסובייטים "היקה" בין ענייני חוץ היה וקיימת ורצויה.

הכוונות הישראליות

מעבר לכך קיים, כמובן, העניין של חידוש היחסים בין בריה"מ וישראל ושל מדיניות סובייטית "קונסטרוקטיבית" יותר במזרח־התיכון. פרס הבהיר בפגישות הרבות שקיים באוקטובר בארה"ב, כי ישראל תהיה נכונה להרחיק־לכת בהיענותה לצרכים מסויימים של בריה"מ, אם אכן יחודשו היחסים הדיפלומטיים ותוגבר העלייה. פרס גילה גמישות רבה ברמזו לנכונות ישראלית להסכים לצורה כלשהי של "תמיכה בינלאומית" בשיחות שלום ישירות בין ישראל לבין הערבים, לרבות מעורבות של בריה"מ.

"יתכן שהחברות הקבועות של מועצת הבטחון יוזמנו לתמוך בייזום שיחות מסוג זה", אמר פרס באו"ם. "עמדתנו היא כי אלה שמגבילים את יחסיהם הדיפלומטיים לצד אחד של הסיכסוך, מוציאים עצמם ממילוי תפקיד כזה".

תמסר שבדברי שר־החוץ הסובייטי, אדוארד שווארנדזה, באוזני פרס, בשיחה הקצרה בין השניים בעת קבלת־פנים דיפלומטית בניו־יורק – שלושה ימים לאחר־מכן – היה, שאכן תיתכן הפשרה ביחסים בין בריה"מ לבין ישראל, אך זאת רק אחרי פיסגת ז'נבה. "נחכה־נא ונראה", אמר השר הסובייטי לדברי העיתונים.

"תפקיד סובייטי פעיל" והכרה בישראל

פקידים סובייטיים אחרים רמזו באוזני פרס, כי נכונות ישראלית להסכים לתפקיד דיפלומטי סובייטי פעיל יותר בשיחות השלום – כפי שאכן היה קיים זמן קצר בכינוס ועידת ז'נבה אחרי מלחמת יום הכיפורים – עשויה להביא לחידוש היחסים במועד מאוחר יותר, אך ישראל רוצה כי חידוש היחסים יבוא תחילה.

הנה, עשוי סימן ברור מאוד ומיידי לגישה סובייטית חיובית יותר לבוא בצורת חידוש של קשרים דיפלומטיים, אפילו בצורה מוגבלת. "ניו־יורק טיימס" מסר ב־26 באוקטובר, כי הסובייטים אכן שוקלים החלפת "נציגויות אינטרסים" דיפלומטיות. זה יביא לידי חזרת דיפלומטים סובייטיים לתל־אביב, אשר בה יפעלו בשגרירות של אחת ממדינות העולם השלישי, ולידי שיבה של פקידים ישראלים למוסקבה, בתנאים דומים. אומרים שפולין קיבלה "אור ירוק" לקשירת קשרים דיפלומטיים מוגבלים מסוג זה, גם זאת כסימן לרצון טוב מצד בריה"מ, ובעקבותיה תבוא אולי הונגריה.

מיכאיל גורבצ'וב
ארה"ב עלולה –

מרבית יודעי הדבר בארה"ב מאוחדים בדעה כי לתוצאות פגישת הפיסגה בין נשיאי ארה"ב ובריה"מ העומדת להיערך החודש, תהיה השפעה רצינית על הגישה הסובייטית הרשמית כלפי ישראל

אדוארד שווארנדזה
– להתאכזב

ואולם, גם נכונות להתיר טיסה ישירה של עולים מבריה"מ לישראל רואה ישראל מבחן מכריע לכוונות בריה"מ. בצורה זו יבוטלו נחיתות הביניים בווינה, וכתוצאה מכך תרד מן הפרק רומא, ותצומצם נטיית היוצאים הסובייטים "לנשור" על־ידי בחירת ארה"ב, קנדה ומקומות אחרים במערב, כיעדי הגירה.

בעבור ישראל הדבר חשוב עד־מאוד. אם היוצאים יבואו במישרין לישראל, הם ייכבשו מייד על־ידי רגשות המולדת היהודית, וכן יגלו, עד־מהרה שרוב התעמולה האנטי־ישראלית הרשמית, שהלעיטום בה במשך שנים, איננה אמת.

"טיסות ישירות לישראל"

אך בעוד שפרס אמר לכתבים כי צרפת כבר מוכנה להפעיל טיסות ישירות מסוג זה – אל־נא, תעצרו את נשימתכם בציפיה לטיסות "אל־על" למוסקבה ומומנה – הרי אין עדיין שום הוכחה של ממש שהקרמלין מוכן להסכים לכך. החלטה סובייטית סופית בנושא זה כמעט איננה באה בחשבון לפני הפיסגה בין רייגן לגורבצ'וב. זהו "גזר" נוסף שבריה"מ מגישה לישראל, לארה"ב ולמערב.

פלורה לואיס, בעלת הטור לענייני חוץ של "ניו־יורק טיימס" כתבה ב־29 באוקטובר, שגורבצ'וב "משגר מסרים שהוא מוכן לצעדים דראמטיים ביחס להגירת יהודים ולכינון יחסים מוגבלים עם ישראל, אם האקלים בין ארה"ב לבריה"מ יהיה נוח". היא הוסיפה: "ההצעה הצרפתית כדבר רכבת אווירית של עולים יהודים היישר מבריה"מ לתל־אביב מבוססת על שיחות פרטיות ההופכות את הדבר לאפשרות־של־ממש".

"הרוסים אמרו לדיפלומטים מערביים, כי עשו מישגה בכך שבעבר עמדו על הדרישה כי האנשים שהותר להם לצאת יגיעו תחילה למקום מחוץ לישראל, שהרי כתוצאה מכך עברו רבים מהם לארה"ב במקום לישראל. זה עמד בניגוד לטענה, כי ההיתרים נועדו לאיחוד משפחות בלבד ואינם מהווים זכות הגירה ליהודים, זכות הנשללת מאזרחים סובייטיים אחרים".

בעלת הטור הטעימה, כי ריכוך כלשהו של העמדה הסובייטית כלפי עליית היהודים אכן יהווה "הצלחה מזהירה" של מדיניות רייגן בתחום זכויות האדם. "מן הדין שזה יהיה תמריץ נוסף לניהול טוב של ועידת הפיסגה", הוסיפה.

לחצים מנוגדים

אך מופעלים גם לחצים מנוגדים על מוסקבה, בפרט מצד הקיצוניים בעולם הערבי שהסובייטים מקיימים איתם כרגיל יחסים טובים מאוד. הסיכוי לעליית יהודים רבים לישראל אינו מתקבל דווקא ברצון רב בסוריה, בעיראק, בדרום־תימן, בלוב ובפרט אצל אש"ף. ראשית – כל אלה רואים בעולים חיילים ישראלים בעתיד. והאפשרות כי חלק מהם אפילו יתיישבו בגדה המערבית תרגיז את הקיצוניים הללו עוד ביתר־שאת – והסובייטים יודעים זאת היטב.

אכן, הרכבת האווירית של יהודים מאתיופיה לישראל דרך סודאן העלתה אותו פחד עצמו אל פני השטח. רוב העולם הערבי הגיב עליה בהזעקה קשה. נוסף על־כך, הושמעו קובלנות כי היהודים האתיופים כאילו תופסים את מקומם של פלשתינים. אין ספק כי הסיכוי שהמוני צעירים יהודים משכילים ומחוייבים יגיעו לישראל ויחזקו אותה בצורה זו או אחרת אינו רצוי לערבים – והסובייטים מודעים היטב לעובדה זאת.

הנה כי כן – אמר סובייטולוג אמריקני – אין להניח בשום אופן בוודאות כי גורבצ'וב ושווארנדזה יגיבו בחיוב על דרישות ישראל להגברת העלייה ולטיסות ישירות.

אותו חשש מפני תגובה ערבית נגד מוסקבה עומד מאחורי סירובו של הקרמלין לבלוע את הפתיון ולחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל. קיימים לחצים חזקים מאוד על הסובייטים בכיוון הנגדי והללו מונעים מהם ללכת לקראת ישראל אף לאורך מחצית הדרך.

"ניתוק היחסים היה מישגה"

"רצונם העז של הסובייטים ליטול חלק בוועידה בינלאומית שתהווה "מטריה" לשיחות בין ישראל ובין ירדן מראה כי מוסקבה מתייחסת עתה לאפשרות של שיחות מסוג זה ברצינות, ונחושה דעתה לא להרשות שישאירוה בחוץ", כתבה פלורה לואיס; "לא־מכבר חזר ואמר דיפלומט סובייטי רם־דרג באוזני שגריר ישראלי בכיר, כי לדעתה של מוסקבה עכשיו, היה זה מישגה מצד בריה"מ לנתק את היחסים עם ישראל אחרי מלחמת 1967".

אך לעתים קרובות מאוד יותר קל לעשות מישגה מאשר לתקנו אחר־כך.

במונוגראפיה החדשה שלו על הסיכסוך בין ישראל וערב, מצטט הארולד סונדרס, מי שהיה עוזר שר־החוץ לענייני המזרח הקרוב ודרום־אסיה תחת ממשל קארטר, פקידים סובייטיים, שלדבריהם אכן מעוניינים לקדם את השלום במזה"ת. הפקידים הסובייטיים הללו – אמר – טוענים כי "בריה"מ מעוניינת להתקדם לקראת יישוב הסיכסוך הערבי־ישראלי, שכן אין הסובייטים רוצים במלחמה נוספת בין ישראל לערבים, שבה יידרשו לשלוח צבא כדי למנוע תבוסה ערבית נוספת".

אך סונדרס מציין כי הסובייטים לא ברווק עזרו בשנים האחרונות לקידום השלום. יש יסוד סביר להניח, כי השתדלו "לשמור על הרתיחה בסיר" כדי שיוכלו לחזור אל האיזור. יש שכינו את המדיניות הזאת "מתיחות מבוקרת".

עם זאת, מכיר סונדרס בכך שבריה"מ ניסתה תכופות למתן את אש"ף, כדורשה מיאסר ערפאת להשלים עם מציאותה של ישראל. "האומנם עלינו לצרף את בריה"מ לתהליך השלום?" – הוא שואל; "אם בריה"מ תנקוט צעדים שיתרמו למו"מ, היא אכן תשתתף למעשה בתהליך. ואותו דבר חל על ארה"ב".

ראש ממשלת הודו בביקורו בארצות־הברית – תפקיד משמעותי בפוליטיקה הבינלאומית

גאנדי "חורש" את העולם

מאת ד.ק. ג'ושי, ניו־דלהי

כשישתתף ראש הממשלה של הודו ראג'יב גאנדי בכינוס ראשי הממשלה של חבר העמים הבריטי בנסאו שבאיי בהאמה, תהיה זו הפעם הראשונה שהוא משתתף בגוף בינלאומי מורכב מעמים עשירים ועניים כאחד. אולם חוסר הניסיון הדיפלומטי שלו לא יפגע בתפקיד החשוב שמילאה הודו בחבר העמים הבריטי בימי ג'אווהרלאל נהרו או בתו אינדירה גאנדי.

ראג'יב נוסע לנסאו לא רק כראש ממשלת המדינה המאוכלסת ביותר בחבר העמים הבריטי, אלא גם כאישיות שהעפילה תוך פרק זמן קצר — פחות משנה אחת — לדרג הגבוה ביותר של מנהיגי העולם. הוא הצליח לעשות זאת תודות למיומנותו הפוליטית והדיפלומטית ולאומץ שהפגין כשניצב מול בעיות לאומיות עקשניות כגון אלה של פונג'אב, אסאם וגוג'ראט, ומול השבטים בצפון־מזרח הודו.

כמו אחות

אינדירה גאנדי המנוחה הפכה למנהיגה בכירה בעלת מעמד בינלאומי, ומנהיגי חבר העמים האחרים הוקירו וחיבבו אותה. ג'וליוס ניארארה, ד"ר קנת קאונדה ולי קואן היו פונים אליה בשמה הפרטי, אינדירה.

גם אלה שלא הסכימו לדעתה כיבדו אותה. מרגרט תאצ'ר, בדברי הוקרה לאינדירה שעומדים להתפרסם בכרך לזכרונה שממשלת הודו עומדת להוציא לאור ביום השנה הראשון למותה, מתייחסת בצורה נוגעת ללב לאינדירה וכותבת שראתה בה אחות בכירה.

הכבוד לאינדירה העניק להודו יתרון דיפלומטי בכינוסים בינלאומיים. אולם הכבוד שרחשו לה מנהיגי המדינות המפותחות היה נגוע בחששות ובחשד שאינדירה נטתה בבירור לכיוון מוסקבה. ראג'יב גאנדי אינו סובל ממגבלה זו. מעצמות המערב סבורות שאין הוא מוגבל בשל חישובים אידיאולוגיים, ומדיניותו הכלכלית גורמת להם לחשוב שניתן לקרב את הודו למערב.

שדה ניסוי

השנה ניו־דלהי מחשיבה את הכינוס יותר מבעבר, משום שהוא מתקיים מייד לאחר חגיגות יום השנה ה־40 של האו"ם בניו־יורק. הודו רואה בחבר העמים איגוד בינלאומי של מדינות חופשיות שדנות בענייני שלום ומלחמה, צמיחה ופיתוח — ולא בכוונה לזכות בנקודות בוויכוח או לפרסם ברבים עמדות — אלא כדי להגיע לידי קונסנזוס בעניינים חיוניים לשלום העולם. הודו רואה בחבר העמים בעיקר שדה ניסוי, לא אמצעי. חבר העמים הוא אולפן לחזרות, שניתן בו לנסות מדיניות שטרם בוצעה בזירה העולמית.

ניו־דלהי סבורה שהקונסנזוס בחבר העמים עשוי להשפיע על עמדות המדינות הגדולות והקטנות כאחת ועל עמיתן, משום שחבר העמים הבריטי מייצג חתך של כל מדינות העולם. ההודים גם רואים מקרה חיובי בעובדה כי הכינוס יהיה בקירבה פיזית למרכז הדיפלומטיה העולמית, מרכז האו"ם.

הלחץ גובר

גאנדי מודע לכך שהעשייה המדינית הרבה שלו לאחר שנכנס לתפקיד ראש הממשלה מעניקה להודו אפשרות למלא תפקיד משמעותי בפוליטיקה הבינלאומית המשתנית מיום ליום.

ניו־דלהי מוצאת שהלחצים הפוליטיים גוברים בעולם: נחישות דעתו של הנשיא רייגן לקדם את תוכנית "מלחמת הכוכבים" המקרבת את העולם אל עברי פי־פחת גרעינית; האלימות הגוברת במשטר הידוע לשימצה של דרום־אפריקה נגד שחורים השואפים לחופש, והתקפות הגוברות על אנגולה, בלי שייענש עליהן, הכותבות פרק חדש בהיסטוריה של השפלת האדם, והיתקלות המדינות המתפתחות במדיניות מגן כלכלית מצד המדינות העשירות.

גאנדי ינסה בנסאו לשכנע מדינות אחרות בחבר העמים הבריטי, במיוחד הממלכה המאוחדת, לנקוט עמדה תקיפה יותר נגד האפרטהייד ולהוקיע את ההתקפה האחרונה של דרום־אפריקה על אנגולה, כדי להפעיל לחץ על ארצות־הברית והקהילייה העולמית להטיל סנקציות מוחלטות על פרטוריה.

להפיל את הלבנים

ניו־דלהי סבורה שהדיכוי ההולך וגובר של תנועת החופש בדרום־אפריקה מצד משטרו של בותה מהווה סימן של ייאוש ושל חוסר יכולת לעצור את גל הלאומיות השחורה. היא סבורה שדחיפה קטנה עשויה להפיל את המשטר הלבן העומד על כרעי תרנגולת. יתכן שגאנדי גם יעודד את מדינות חבר העמים לעשות מאמץ משותף לפתור את בעיית הרעב באפריקה.

ניו־דלהי שיתפה פעולה עם הקהילייה העולמית בהושטה סיוע לאתיופים הגוועים ברעב אולם היא היתה רוצה שחבר העמים יעמוד בראש תוכנית ארוכת־טווח שתהפוך את אפריקה ליבשת עצמאית בתחום צרכי המזון, במקום שתהיה תלויה בנדיבות לבם של זרים.

הגזר והשוט

עניין אחר שניו־דלהי היתה רוצה לברר הוא הטרור הבינלאומי. הודו סובלת מטרור, והיא שילמה כבר מחיר כבד: חייהם של חפים מפשע רבים לרבות את ראש ממשלתה, אינדירה גאנדי. אולם ראג'יב השתמש הן בשיכנוע והן ביד חזקה, כדי לטפל בתופעת הטרור בפונג'אב ובצפון־מזרח הודו. הוא הצליח, במידה רבה, להרגיע את הרוחות בפונג'אב, והבחירות האחרונות במדינה זו מעידות על מיומנותו בהגבלת הטרור גם באמצעות מגעיו המרפא, לא רק באמצעות כוחות הביטחון. גאנדי היה רוצה שבריטניה וקנדה יהרהרו בשאלה, האם פעלו כראוי כשגילו מתינות כלפי טרוריסטים סיקים שפעלו מאדמתן, וישקלו נקיטת צעדים במטרה להגביל את פעילותם.

קיצוץ משני הצדדים

ניו־דלהי מודעת לכך שקולומבו עלולה לעורר את השאלה של פעילים טאמילים המבקשים מקלט בטאמיל־נאדו שבהודו. אולם מצפונו של ראג'יב נקי. הודו לא הרשתה לטרוריסטים הטאמילים לייסד בסיסים על אדמתה ולפעול ממנה. מן המפורסמות הוא שגאנדי הפעיל לחץ על מיליטאנטים טאמילים ולשכנעם לפתור את בעיות המיעוט הטאמילי בסרי־לאנקה באמצעות משא־ומתן שקט עם ממשלת הנשיא ג'וניוס ג'איווארדנה. הודו תמיד דגלה בפירוק הנשק האטומי. ותוכנית "מלחמת הכוכבים" האמריקנית החריפה בעיה זו והגבירה את הדחיפות למצוא לו פתרון. הודו רואה בהצעת המנהיג הסובייטי מיכאל גורבצ'וב — קיצוץ של 50 ראשי נשק גרעיני אסטרטגי משני הצדדים — תוכנית הגיונית העשויה לחיות בסיס למשא ומתן שיביא קץ למירוץ המטורף לרכוש יותר ויותר נשק גרעיני מתוחכם.

הפרוטקציוניזם חוגג

גאנדי ינסה לשכנע את בעלות־הברית המקורבות לוושינגטון בחבר העמים הבריטי, להשפיע על רייגן שיתייחס ביתר־אהדה לענף הזית שגורבצ'וב מושיט לו. הנשיא האמריקני קרא לישיבה של בעלות־בריתו במערב, בניו־יורק, לפני כינוס הפיסגה המוצע בינו לבין גורבצ'וב בז'נבה. גאנדי היה רוצה שהשתתפות הישיבה מבין ארצות חבר העמים הבריטי יכוונו את רייגן בעניין "מלחמת הכוכבים" ויכריחו אותו לחשיב? ליוזמת גורבצ'וב.

מאז כינוס חבר העמים האחרון נוקטות מדינות העולם צעדי פרוטקציוניזם הולכים וגוברים ושרי האוצר של חבר העמים הבריטי שהתכנסו באיי מאלדיב הזהירו כי תופעת הפרוטקציוניזם והדו־צדדיות עלולה להמיט אסון כלכלי על כלכלת העולם המידרדרת והולכת.

גאנדי תומך ברעיון של ועידה בינלאומית בענייני כספים ומימון, משום שהוא סבור שיש לתקן את הסכם ברטון וודס ולעצב מחדש את מערכת הכספים העולמית, כדי לבנות יחסים כלכליים שוויוניים יותר בין הארצות המפותחות והארצות המפגרות.

חוגים מקורבים לגאנדי בטוחים כי כינוס חבר העמים הבריטי ושיחות הפיסגה יוסיפו מימד חדש לאישיותו ויאשרו את מעמדו כמנהיג עולמי. הם משוכנעים שהודו בראשות גאנדי תמלא תפקיד מכריע בפוליטיקה הבינלאומית.

בחזרה ל"מין הבטוח"

ארץ האמורה בעידן בהלת האיידס

מאת אהרון ניר, רומא

שינויים דראסטיים חלו בנוהגים המיניים באיטליה, ארץ ה"אמורה", בעקבות הפסיכוזה ההמונית מסביב למחלת ה"איידס". כתבות הבהלה בעיתונות מניעות את ה"לאטין־לוברס" למתן את יחסי האהבים עם התיירות בכבישים, ולא רק איתן. בדרך־כלל, קיימת גם אצל הנשים נטייה להימנע מיחסי מין מקריים. הפחד מפני מחלת האיידס הוא, אפוא, חזק מן המשיכה להרפתקה.

בעיר הקיט הגדולה ביותר של איטליה, רימיני — "מייאמי האיטלקית" — שאליה נוהרות בחודשי הקייץ רבבות נערות סקנדינביות, הולנדיות וגרמניות בחיפוש אחר "סקס קל", גילו הנערות הללו השנה יתר־איפוק: בילוי בדיסקוטקים וריקודים עד שעות הבוקר — כן, אך בכך התפסק השנה להט היצרים שלהן. בשעות הקטנות של הלילה הן שבו, בדרך־כלל, אל הפנסיונים הצנועים שלהן (בפנסיונים ברימיני ניתן עדיין למצוא מקום ב־15 דולר ליום — ועל כך גאוותה של "מייאמי האיטלקית") והשאירו את נערי השעשועים "עם פה יבש", כפי שמתבטאים זאת האיטלקים. השנה יצאו השבדיות לחופשת הקיץ כאשר באמתחתן חוברת של תשעה עמודים, שהודפסה בשטוקהולם ב־250,000 עותקים על־ידי משרד־הסעד השבדי, חוברת אשר נוסף על הוראות רופאים כיצד להימנע מהידבקות באיידס, הכילה גם עצות לאזרחים שבדים, גברים ונשים כאחד, שלא לקיים מגעים מיניים עם זרים בשעת בילוי חופשת הקיץ בחו"ל.

התאפקות מינית

וככן, סימנים ראשונים של התאפקות מינית, של שינויים בנוהגים המיניים כבר נראים לעין גם באיטליה, באווירת הפסיכוזה של האיידס. ה"אמורה" ללא ריסון וללא מחשבה שניה, "אהבה קבוצתית", שהדור של 1968 הטיף לה והגשימה, הנוהג של החלפת נשים שהיה נפוץ מאוד במסיבות הבורגנות האיטלקית העשירה — כל אלה עוברים עתה משבר חמור, וגם על "תעשיית האמורה", והיינו, הזונות המקצועיות־מסחריות, עוברים עתה ימים קשים. קארלה קורסו, יו"ר הוועד לזכויות האזרחיות של הזונות האיטלקיות, מוסרת כי הארגון שהיא עומדת בראשו, הדפיס כך וכך אלפי עלונים שהזונות מפיצות אותם בין לקוחותיהן, המסבירים שלאו־דווקא הזונות מדביקות באיידס...

חזרה אל הזוג הסגור

מסתמנת, אפוא, נטייה לחזור אל "המין הבטוח", אל הזוג הסגור, הנשוי או הלא־נשוי, נטייה שלמען האמת, היתה קיימת כבר לפני הופעת בהלת האיידס, בתהליך הכללי של פניית עורף למורשת סוף שנות השישים, וכעת "קיבלה דחיפה דראסטית. הרפואה עומדת לעת עתה חסרת־אונים מול הנגיף המסתורי, ומכאן נטיית הבריות ל"הסתדר" בכוחות עצמם, על־ידי צימצום חיי המין למימדים מינימאליים, אך סבירים. לא אחר אלא המומחה האמריקני המפורסם לווירוסים, תומאס סטרמן, מציע את הגישה ה"פראגמטית" הזאת: "במצב הנוכחי (של הידע הרפואי) — הוא קובע — האמצעי הממשי היחיד הוא להגביל את יחסי המין". גם הסקסולוג האיטלקי־שווייצי ידוע־השם ו. ל. פאסיני, העומד בראש קליניקה מפורסמת בז'נבה, מייעץ "לחזור לפוריטניזם מיני". אותו פרופסור מז'נבה עומד על אווירת המסתורין, האופפת כיום את מחלת האיידס, מין היפוכונדריה בלתי־רציונאלית של גישות נוירוטיות אל הבלתי־מובן, אל המסתורי: לקוחות מצלצלים אליו ומתלוננים: "אני מרגיש עייפות, האין זה איידס?", או תלוצצות זולה בין צעירים: "איך האיידס שלך?", או "היית באמריקה וחזרת בלי איידס?", כמו במגיפת הדבר בימי הביניים או כמחלת הסרטן לפני עשר־עשרים שנה בלבד, שגרמו להתלקחות הדמיון והפחד. אין יודעים מיהו "האויב", מי עלול להדביק וכאיזו דרך. וזה מביא לפסיכוזה ולציד צללים וגם מכשפות.

ציד מכשפות

ואמנם, גם באיטליה הלא־איכפתית והסובלנית, בדרך־כלל, גם בה כמו באמריקה ובבריטניה, החל ציד מכשפות נגד החשודים באיידס. ההומוסקסואלים נהפכו שוב למנודי החברה, לאחר שבשנים האחרונות הצליחו לכבוש לעצמם עמדות של יוקרה ממש. אפילו המפלגה הקומוניסטית הפוריטאנית הכניסה אותם לרשימות המועמדים שלה לבחירות המוניציפאליות האחרונות, ועיריית בולוניה האדומה אף העמידה לרשותם בניין ציבורי, לשימוש כמועדון שלהם. המפלגה הראדיקאלית, שהינה מפלגה לזכויות האזרח כמו רצ בישראל, אירגנה מערכות פוליטיות בזכותם וכינוסים שלהם במסגרת המפלגתית שלה.

כעת השתנה המצב מן הקצה אל הקצה. ההומוסקסואל, "העליז", חזר להיות מנודה בחברה האיטלקית. בעיירה רוקה אימפריאלה, בקאלאבריה, מנעה האוכלוסיה כולה בכוח ממש כינוס ארצי קייצי של ההומוסקסואלים, ומועצת העיירה אף ניסחה הנמקה רשמית לסירוב לאשר את הכינוס: "ישנה סכנה של הידבקות במחלת האיידס ובהפצת מחלות אחרות, כגון טיפוס". ארגון הבידור העצום "ארצ'י", שעליו חולשת המפלגה הקומוניסטית ואשר נטל באחרונה תחת חסותו את ארגון ההומוסקסואלים המונה 5,000 חברים רשמיים, דורש כעת ממועצת העיירה פיצוי בסך חצי מיליארד לירטות לכיסוי ההוצאות של הכינוס שהופרע. אך זאת רק דרך־אגב.

תופעות ה"גטויזציה" (מלשון גטו) של החשודים כנושאי הווירוס הולכות ומתרבות מיום ליום. במילאנו פיטר בית־קפה מלצר, שעובדת היותו הומוסקסואל לא הפריעה קודם־לכן לאיש. בוונציה הורחק "עליז" מדירתו, בלחץ דיירי הבית ה"מכובדים". בחוף הקיט האדריאטי בודקים בעלי בתי־מלון בציציות הכשרות המינית של אלה המבקשים חדרים. בבית־הסוהר של טורינו הגישו האסירים להנהלה רשימה של 13 הומוסקסואלים ודרשו את העברתם לכלא אחר. קרו מקרים של שחרור מוקדם של אסירים החשודים באיידס, גם אם עדיין חסרו שנים אחדות עד סיום תקופת עונשם.

מאה מקרים רשומים

בתי־החולים באיטליה רשמו עד כה כמאה מקרים של איידס, ובמשרד הבריאות התעוררה הבעיה של רישום חולי איידס באיטליה כרגע זה, וגם בעתיד. העניין גרר אחריו ויכוחים משולהבים בכלי התקשורת. המפלגה הראדיקאלית מוחה בחריפות נגד עריכת רשימות כלשהן של אזרחים חשודים, נגד הטבעת מעין אות־קין במצחם של אנשים חפים מפשע. שר הבריאות אמנם הודיע מייד שלא יהיו רשימות כלשהן של נגועי איידס (של משפחותיהם). אולם איש אינו מאמין בכנות ההבטחה הזאת. הפאניקה, המבוכה והפחד מחששים שעיר־לעזאזל, באחרונה ירד במידה ניכרת מספר תורמי הדם. הולכות ורבות תופעות של אפליה נגד מהגרים שחורים ושחומי־עור מאפריקה. ישנם מקרים של פיטורי קרובי משפחה וידידים של חולי איידס. באווירת הפאניקה והמבוכה קורה, ששוטרים חובשים מטפחת מסיכה לצייהם בכפפות גומי, כאשר עליהם להחזיר בכוח אל בית־החולים מכורים־לסמים שברחו ממנו.

הגשת אוכל כמו לכלב...

ואכן הצרה הגדולה הם המכורים לסמים. ההומוסקסואלים, שלושה מיליון הומוסקסואלים הקיים באיטליה (נתון רשמי של ארגון הבריאות העולמי) מתלוננים מרה על האפליה החברתית הנהוגה כיום כלפיהם. מחלת האיידס הולידה פחד וחשדנות גם ביחסים בינם לבין עצמם. הסאונות והדיסקוטקים ל"עליזים", שבשנים האחרונות צצו באיטליה כפטריות אחרי הגשם, עומדים עתה ריקים ושוממים. על דפי "באבילוניה", כתב־העת של ההומוסקסואלים האיטלקים, קובל חולה איידס, המאושפז בבית־חולים, על גורלו המר במלים נרגשות ביותר: "אני חי בבידוד כמעט מוחלט, גרוע יותר מאשר בבית־סוהר. את האוכל מביאים לי אנשים חובשי מסיכות ולובשי כפפות, יוצקים את המרק לתוך קערה מונחת על כיסא שליד מיטתי, כמו שנוהגים בכלבים". מזכיר ארגון ההומוסקסואלים האיטלקים, פראנקו גריליני, מסכם את המצב כדלהלן: "במשך זמן רב אנוסים היינו לחיות במחתרת, ועתה, כאשר הצלחנו לצאת לאור, מחזירנו הנגיף אל המצב הקודם, וההומוסקסואלים אולי ייאלצו לרדת שוב למחתרת". גם היחס לצרכני הסמים, החשודים אף־הם כמעבירי נגיף המוות המסתורי, נהפך מיחס אנושי וסובלני לאכזרי, והעיתונים טרחו להביא עובדות חמורות בעניין זה.

הכנסיה הקאתולית טרם אמרה את דברה בפרשת האיידס, בניגוד לאי־אלו אגודות ותנועות פוריטניות, בארה"ב, הרואות "באיידס, העונש משמים על השחיתות המינית שפשטה בקרב האנושות". כנסיית רומא שותקת, לפי שעה. רשות הדיבור נתונה עדיין לסוציולוגים ולפסיכולוגים, הגורסים כי מחלת האיידס גרמה ל"קונטר־מהפכה מינית" ולהנחתת מכה מוחצת על המהפכה המינית מסוף שנות השישים.

ראול אלפונסין (שלישי מימין) בכנס האינטרנציונל הסוציאליסטי בארגנטינה – איפה חירויות האזרח

בחירות במצב חירום

מאת יהודה צור

הבחירות הנערכות היום בארגנטינה לחלק גדול מבית־הנבחרים, הן הראשונות מאז עלייתו של אלפונסין לשלטון לפני שנתיים, תחת משטר של מצב חירום צבאי. לאחר אתנחתא מרעננת של חירויות אזרח ללא הגבלה ומשטר דמוקרטי לכל, נאלץ האחראי הישיר לשובה של הדמוקרטיה, הנשיא אלפונסין להטיל בעצמו שוב מצב חירום צבאי, שמשמעותו ביטול־למעשה של חירויות האזרח.

גם אם לא מדובר באורח מעשי בביטולן של חרויות אזרחיות, כי אלה ממשיכות להתקיים, צעדו של אלפונסין מאפשר לו לעצור לתקופה בלתי־מוגבלת כל אדם במדינה באשמת חתרנות נגד המשטר גם אם הוא דמוקרטי, ללא צורך בצווים משפטיים ובלי להזדקק להבאתם של הנאשמים לדין. עצם העובדה שהדבר נעשה פחות משבועיים לפני עריכת הבחירות הדמוקרטיות הראשונות לאחר עלייתו של אלפונסין, מעידה שהמצב השורר בארגנטינה רחוק מלהצביע על חיזוקה של הדמוקרטיה, אלא להיפך. הוא מסמל עד כמה רופף משטר המפלגות והמשחק הפרלמנטרי בארגנטינה. לאחר חודשים של שקט ומתן חירויות דמוקרטיות לאזרחי ארגנטינה, החל לפני שנה לאט אך בהתמדה להרים ראש הימין הקיצוני, אשר שורשיו איתנים ומושרשים היטב בצבא, בכוחות הבטחון, בשירותים החשאיים ונהנים מעורף חזק של תומכים גם במפלגה הפרוניסטית ובתנועות הימין, אשר עדיין רחוקים מלהיות מרוצים מהשינוי הדמוקרטי בארצם.

משאל־עם

צעדו של אלפונסין נבע מהסלמה מסוכנת בפיגועים נגד אנשים וגופים, לרבות הצבא,

לאחר חודשים של שקט ומתן חירויות דמוקרטיות לאזרחי ארגנטינה, החל הימין הקיצוני להרים ראשו, העומד איתן על רגליים נטועות בצבא ובשירותים החשאיים

בפיקוד רמטכ"ל דמוקרטי, אשר נועדו ללחוץ על אלפונסין לבטל בראש ובראשונה את גזר־הדין הצפוי נגד תשעה גנראלים ואדמירלים שעמדו בראש הכת הצבאית בארגנטינה בין 1976 לסוף 1983, כאשר עלה אלפונסין לשלטון. לדבריו, הגנראל הדמוקרטי, בדברו לפני נציגי הקהילה היהודית בארגנטינה, אמר שאלה שמניחים פצצות מול מוסדות הקהילה היהודית בבואנוס איירס הם אותם אנשים המתנקשים בחייהם של אנשי צבא בעלי מגמה דמוקרטית, כאשר המטרה היא להוכיח שהשיטה הפוליטית הדמוקרטית איננה מסוגלת להבטיח בטחון אזרחי ארגנטינה. "אולם יתכן שמטרה נוספת היא לכרסם בפיקוד הנוכחי של צבא ארגנטינה כדי להוכיח שאינו מסוגל להבטיח את יציבות המשטר.

הרמטכ"ל הארגנטיני אשר, דיבר אולי בפעם הראשונה זה עשרות שנים באורח בוטה נגד־גורמים בצבא אשר מנסים לפגוע בתהליך הדמוקרטי, לא הסתיר את חשדו, כי לא רק אנשי צבא מעורבים בתהליך, אלא האשים עתונאים ואמצעי תקשורת התומכים בגלוי בשיבה לשלטון אנטי דמוקרטי. לדברי הרמטכ"ל הארגנטיני, אין להאשים אך ורק את אנשי הצבא בהפיכות צבאיות בעבר, ויש לזכור שלצידם תמיד היו אזרחים אשר תרמו רעיונות, סיוע תקשורתי ופסיכולוגי ומתן עזרה פיננסית. לדברי הרמטכ"ל, הפגיעה באנשי צבא התומכים במשטר הדמוקרטי הם השלב הראשון בהסלמת האי־יציבות שמטרתה למגר את השלטון הדמוקרטי בארגנטינה. "אני אאשים שוב ושוב אנשים במפורש בשמותיהם כל פעם שיהיה צורך בכך".

תוכניתו הכלכלית של אלפונסין עדיין שנויה במחלוקת. בכל הקשור למידת הצלחתה, יציבות המשטר הדמוקרטי נמצאת בספק עקב גל של פיגועים והתנקשויות שמקורם באנשי הימין. השמאל תובע באורח תקיף הבאתם לדין של אלפי אנשי צבא ואלפונסין יודע שאם יסכים לכך, יהפוך את הצבא מגוף נייטראלי כפי שהוא היום לגוף עויין כלפיו וכלפי המשטר הדמוקרטי בארצו. זו הסיבה שכולם בארגנטינה רואים בבחירות של היום משאל־עם, אם לא במפורש אזי למעשה, משאל אשר חייב להביא תמיכה חד־משמעית במפלגת אלפונסין אם רצונם של ארגנטינאים להמשיך ללכת בדרך הדמוקרטיה.

אלפונסין, גם אם לא אמר זאת במפורש, ראה בבחירות הנערכות היום הבעת אמון במדיניותו, שנועדה להביא לדין את צמרת הכוחות המזויינים באשמת הפשעים בתקופת השלטון הצבאי, תוך אי־הבאתם לדין של הדרגים הבינוניים והנמוכים בצבא. השמאל כעס על כך והימין לא שקט בגלל צעדו החריף של אלפונסין, וכך, תוך התקפות מימין ומשמאל, המשיך אלפונסין במדיניותו, ולצד הפגנות של רבבות שתבעו להביא לדין אלפי אנשי צבא שהיו אחראים ישירים לביצוע עינויים ולהריגתם של רבבות אזרחי ארגנטינה בשנים האחרונות — קמה והלכה תנועה טרוריסטית חשאית שמקורה ללא ספק בימין אשר החל להניח פצצות במוסדות שלטון, במוסדות יהודיים, ואף בשבועיים האחרונים בפתח המטכ"ל בבואנוס איירס ובראשית אוקטובר מול ביתו של אדמירל בדימוס המכהן בבית הדין העליון של הכוחות המזויינים.

האדמירל, אשר פרש משירותו הפעיל ב־1974, נחשב לאחד הגורמים הדמוקרטיים בכוחות המזויינים, חבר בבית־הדין המטפל בגנראלים ובאדמירלים שהיו אשמים לפתיחת מלחמת המלבינס. ציר בית־הנבחרים, לאוטולדו מורן, טען לפני שבועיים שהשירותים החשאיים של הכוחות המזויינים עומדים, ככל הנראה, מאחורי ביצוע הפיגועים — אם לא למעשה אז במתן חסות שבשתיקה לאשמים הישירים.

שלושה שבועות לפני הבחירות הנערכות היום בארגנטינה, האשים הרמטכ"ל, הגנראל ריאוס אריניה, לא רק את הטרוריסטים אלא גם גורמים אזרחיים כעומדים מאחורי הניסיון לערער את יציבותו של המשטר הדמוקרטי בארגנטינה.

הוויכוח הישן מתקופת ה„הבלגה"

מדיניות חוץ ובטחון הנחתכת על־ידי „צרכים פסיכולוגיים" של הציבור תורמת לליבוי יצרים ותוצאותיה לטווח הארוך מסוכנות, כפי שהוכיחה מלחמת לבנון

מאת דניאל בן־נחום

טרוריזם – „הזכות המסורתית" שבני אדם נוטלים לעצמם לרצוח את זולתם, רק משום שייכותו לעם אחר, לגזע אחר, לדת או לחברה אחרת, או כדי להטיל את אימתם על האחרים – הוא אחד החזיונות המרושעים בתולדות האנושות ואחד המעשים הנתעבים ביותר. הטרור מרושע גם כשהוא עוטה הילה של גבורה, מבוצע שלא על מנת לקבל שכר ומתוך מניעים אידיאליסטיים כביכול.

הרציחות האיומות ביותר בדורנו נעשו דווקא מתוך מניעים כאלה. כל חברה, כל יחיד הנגועים בו לא יינקו מן הכתם הזה ומתוצאותיו ההרסניות. חותמו נשאר טבוע בהם עמוק ומעוות את אופיים ואת הליכותיהם. בזמן האחרון עמדו לטרור מליצי יושר ומלמדי זכות „בעולם הגדול" וגם אצלנו.

סבורני, שכאשר הרעה נוגעת אל נפשם, אל עצמם ובשרם, הם מהרהרים – בפומבי או בצנעה – על כך הרהורי חרטה. יש טוענים, כי בלעדיו לא הגיעו שום עם ושום מעמד מדוכא לשחרורם. אך ניתוח העובדות ההיסטוריות טופח על פני הנחה מקובלת זו. תנועות שחרור לאומיות רבות לא נקטו כלל אמצעי פסול זה ואחרות השיגו את מטרתן רק כשהשתחררו ממנו ולחמו נגד גילוייו בתוכן. אך אם לא יידעו להיפטר מנגע זה בעוד מועד, המלחמה בכובש הזר נתחלפה אצלם עד מהרה במלחמות פנימיות עקובות מדם, ומנהיגיהם נרצחו, או מצאו את עצמם, במקרה הטוב, מאחורי סורג ובריח.

מאנשי „שמאל" רבים נשתכחה העובדה, כי המארקסיזם, מראשיתו, הסתייג מן הטרוריזם בן „בגלגו"־יד"ביו־באינטרנציונאל הראשון והשני, וכסופו של דבר שימש הטרור הפנימי כמתכון בטוח להסתאבותן של מהפכות חברתיות גדולות, לעריפת ראשים ולהתרוקנותן מתוכנן המקורי.

היסטוריה של טרור

לארצות הים התיכון יש מסורת היסטורית ארוכה ובלתי־מפוארת של רציחות המוניות וטבח עמים על רקע דתי ופוליטי, ולא תיתכן כלל התחדשות עמיהן ותרבותם העתיקה ללא התגברות על מסורת זו. אך גם בעם היהודי, למרות גורלו הטראגי בארצות גלותו והאופי היסודי של תחייתו הלאומית עם שיבתו למולדתו כמפעל של התחדשות חברתית ומוסרית – לא נחסכו ממנו המאבקים נגד גילויי טרוריזם לאומני ואלימות גזענית.

המאבקים האלה עודם לפנינו ובתוצאותיהם תלוי עתיד עמנו במדינתו העצמאית. וכידוע, טרור גורר טרור. למרות השנאה ההדדית – ואולי דווקא בגללה – הלאומנים והגזענים משני צדדי המתרס מסייעים זה לזה בהפחת אש של מלחמה אכזרית, העלולה להמיט כליה על שני העמים, שזכר המוצא המשותף וקשרי תרבות ממושכים קירבו אותם במשך אלפי שנים. פרצופיהם של ארגונים אלה, דרכי מחשבתם ותגובותיהם דומים הרבה יותר מכפי שהם מתארים לעצמם.

המלחמה בטרור כורח היא לנו. על כך אין בינינו חילוקי דעות. אין זו „פעולה חינוכית", כפי שסבור משה צ׳ידק. פעולה חינוכית נעשית – ועוד תיעשה – באמצעים אחרים לגמרי. אין פה פתרון של בעיות מדיניות, כפי שחשבו מנהיגי הליכוד וגרורידם במפלגות הדתיות במלחמת הלבנון, וכפי שהם מדמים עדיין לעצמם לגבי יהודה, שומרון ועזה. ההגנה העצמית היא הכרח חיים לא יגונה, בכל תנאי ובכל מצב. חיסול כנופיות הרוצחים הזרות המטיילים לתוהם, המימקשות תחנות ואוטובוסים ציבוריים, המתנכלות לטרמפיסטים בכבישים, לנערים החוזרים מבית־ספרם, לילדים רכים – ויהיו אשר יהיו הסיבות שגרמו להתהוותן ולהתפשטותן – מן הדין שייעשה ללא רחם, ובכל הכלים הארגוניים והאימון המקצועי הדרושים למלחמה בטרור, מבלי לנקות את „מושכי החוטים" ונותני ההוראות למעשי הזוועה באשר הם.

פעולות גמול המחטיאות את מטרתן

אך האם כל הדרכים, כל האמצעים כשרים לכך? האם אין פעולות גמול המחטיאות את מטרתן, ובמקום להדביר ולבלום את הטרור – הן מלבות אותו, מגבירות את השפעתו ואת תמורתו?

אזכיר כאן רק שתי מגבלות שהיו מקובלות עלינו: א. יש להימנע ככל האפשר מפגיעה בחפים מפשע. ב. יש לשמור על פרופורציות סבירות בין מעשי הפשע המתועבים לבין התגובות עליהם. חריגה טיפוסית מכלל זה היתה הכרזת מלחמת לבנון בעקבות ההתנקשות בחיי שגריר ישראל בבריטניה. במקרים כאלה מסתבר, שהפעולה באה לא לשם ענישה על הפשע, אלא מתכוונת להשגת מטרות אחרות.

מכאן, המגבלה השלישית לפעולות גמול: הערכת תוצאותיהן והשלכותיהן המדיניות והבינלאומיות. מן הבחינה הזאת יש סמוכין לטיעונו של השר עזר ויצמן, כי ההפצצה בתוניס, בשעה זו, באה לטרפד את המשך תהליך השלום שהסתמן בהופעותיו של המלך חוסיין, ותואמת בהחלט את כוונות הליכוד, כפי שבאו לידי ביטוי בנאומי התעמולה ההיסטריים של שר החוץ שמיר ואחרים. היא סותרת בהחלט את הצהרותיו של פרס, כדבר המשך תהליך השלום עם מצרים ועם ירדן. בסתירה פנימית זו מתגלה אופייה הדו־פרצופי של ממשלת האחדות הלאומית, המנהלת מדיניות של „כפור חם", הן בתחום הכלכלי והן בתחום המדיני־בטחוני.

תוצאותיה החמורות של מדיניות זו לטווח הקצר כבר בולטות לעין: ההפצצה בתוניס בודדה את ישראל בזירה הבינלאומית, חיזקה את המגמות הקיצוניות בעולם הערבי והשפה את הקהילה היהודית בתוניסיה – המדינה הערבית שהצטיינה תמיד ביחסה המתון לישראל – לתגובה פוגרומית. וזה עדיין אינו סוף פסוק, לדאבוננו.

לדבר אל התבונה

התוצאות לטווח הארוך עלולות להיות חמורות עוד יותר. תפישת ה„רק כך" הרוויזיוניסטית (ובשינוי קל – רק כך!), שנדחתה על־ידי התנועה הציונית והחוגגת עכשיו את נצחונה בעזרת יריביה ההיסטוריים מתנועת העבודה, בבחינת „צדיקים מלאכתם נעשית בידי אחרים" – מובילה למבוי סתום. הרי זה גלגול חדש של הוויכוח הישן מתקופת ה„הבלגה", על דרכי ההגנה ועל מטרותיה. אופיינית היא רשימה ב„על המשמר" מ־8.10.85 (בלי חתימה), על „צורך מתמיד בשתי טיפות תגמול מדי פרק זמן, כדי לשמור על בריאות תקינה ואיזון נפשי". תגמול כצורך נפשי, היא ראייה מעוותת. היא מעידה על הסכנה שמדיניות הבטחון (ובעקבותיה גם מדיניות החוץ) תיחתך לא על־ידי שיקול תבוני קר, של טובת העם והמדינה, אלא ע"י „צרכים פסיכולוגיים", או כמינוח בלתי מדעי, אך יותר ברור – ע"י הסתגלות להלכי־רוח נפוצים בעם, חישובים פוליטיים־פנימיים ואלקטוראליים בלבד.

רגשי נקמה ושאיפה לגמול אינם זרים לאף אחד מאתנו. הם קיימים. כמובן, גם בצד שכנגד ואולי ביתר שאת מאשר אצלנו. כוחן של תנועות לאומניות ופאשיסטיות הוא בדיבור אל היצרים. כוחה של תנועת העבודה בישראל, של הציונות הסוציאליסטית, הוא בדיבור אל התבונה. ויפה עשתה מזכירות מפ"ם, שגם בשעה של התלהטות יצרים פנתה אל תבונת העם וציבור העובדים, מתוך אמונה שהיא רבה יותר מאשר סבורים אלה המתנפים ליצריהם.

מולדת שנואה

מאת י. שילוני

במאמר המערכת ב„על המשמר" מ־20.10.85, על חידוש הקשרים עם פולין, מזכיר הכותב את יחסה של פולין ליהדות, ומביע שמחה על המפנה החשוב והרצון לחדש את היחסים עם ישראל. לדברי בעל המאמר, החשבון בין העם הפולני לעם היהודי אינו קל והוא שמח על המהפך של ממש בגישה הממלכתית הפולנית אל היהדות כאומה, ואל השותפות התרבותית היהודית־פולנית בת אלף השנים.

הכותב מזכיר, שלא רק נימוקים פרגמאטיים הדריכו את הפולנים לשינוי, אלא גם הכרה לאומית עמוקה בהכרח לכפר על העבר, לחדש את הדיאלוג בין העמים ולהביא ל„השלמה היסטורית". בעל המאמר קובע בבטחות, שאלו הן תחושותיהם של צעירי פולין, ללא הבדל השקפה אידיאולוגית, והוא שמח על הדו־שיח היהודי־פולני שהחל לפני שנתיים. המאמר מסתיים בקביעה, שלעמים הפולני והיהודי היסטוריה משותפת ארוכה של מתחים ושנאה, אך גם של קירבה ואהבה, ופולין רשאית לצפות מאיתנו להזדהות מיוחדת עם מצוקותיה ובעיותיה – אם היא תהיה חלוץ בשיקום הגשרים בינינו ובין הגוש הקומוניסטי.

היסטוריה משותפת, לא קירבה

בדבר אחד אני מסכים עם מאמר המערכת – כי לעמים היהודי והפולני יש היסטוריה משותפת של מתחים ושנאה, של הפולנים ליהודים. אבל בהחלט לא של קירבה ואהבה. נולדתי בפולין ובה חייתי את שנות ילדותי ונעורי – ותמיד שנאתי את הארץ בת מולדתי, כי השנאה ליהודים ליוותה את הפולנים במשך מאות בשנים.

בשנות השתחררותה של פולין מהשיעבוד הרוסי לא היה לצבא הפולני ולקציניו תפקיד יותר מכובד מאשר לקצץ ליהודים את זקניהם, במקרה הטוב. במקרה הרע גם השליכו אותם מהרכבות. זוכר אני את אבי המבוייש, כשחזר ממסע קניות בעיר גדולה – כשברכבת חתכו לו חצי זקן. זה במסגרת הפרט. במסגרת הכללית, במשך 20 וכמה שנים של עצמאותה, עד נפילתה לפני הצבא הגרמני, רוב דאגותיה של האינטליגנציה והממשלה הפולנית והפרלמנט הפולני, ה„סיים", היו איך לרדת לחיי היהודים – אזרחיה הנאמנים שפיתחו את פולין – בהטלת מיני גזרות עליהם ומסים רצחניים על המלאכה והמסחר היהודי, שהביאו אותם לסף העוני (זכור את עליית גרבסקי). השיא היה בשנים 1938/39. לפני פרוץ המלחמה לא היתה דאגה אחרת לממשלה הפולנית מאשר לאסור את השחיטה היהודית, בנימוק שהיא לא־הומאנית. לרדוף את היהודים עד חורמה היה הומאני, רק השחיטה היהודית היתה לא הומאנית...

השנאה ליהודים העבירה את הפולנים על דעתם ולא ידעו לקרוא את המפה הפוליטית – שהם יהיו הראשונים שיפלו במלחמה ההולכת וקרבה. ולא לחינם בחר היטלר בפולין כגיא ההריגה של ששת המיליונים; לא רק משום ששם היו מרוכזים שלושה מיליון יהודים. הגרמנים ידעו כי יוכלו לסמוך על עזרתם של הפולנים ברציחת היהודים, ובמקרה הגרוע – באדישות עוינת להשמדתם. ואכן, לא היה שום סיכוי ליהודי להינצל בפולין, אם מישהו הצליח לברוח או להסתתר, הפולנים הסגירו אותו.

מתוך עם של 25 מיליון, מספר הפולנים שהסתירו יהודים, או עזרו להצילם הגיע אולי למאות בודדות, ובוודאי שלא לאלפים. הגורם הראשי לאנטישמיות איומה ופרועה זו, בחלקה הגדול, נעוץ בכנסייה הפולנית, שכמריה הם שטיפטפו באופן קבוע לילד, לנער ולמבוגר הפולני, שהעם היהודי אשם בצליבתו של בן האלוהים שלהם ועל כן יש לשנוא אותו. כך זה היה במשך מאות שנים, והתעמולה הארסית נשאה פרי.

את השנאה הזאת ידע לנצל כל מי שהיה מעוניין להטות את זעמם של המוני העם העניים, המנושלים והמדוכאים, לעבר היהודים. העם הפולני הוא, ברובו, קאתולי והכנסייה היא גורם דומיננטי בחייה של פולין אז, ועד היום. עד עכשיו לא שמעתי שהכנסייה הפולנית מביעה חרטה ומכה על חטא טיפוח שנאת היהודים, וכל זמן שלא תעשה זאת במפגיע, ומתוך אומץ, בדרישות של ראשי הכנסייה, הגמוניה והכמריה – האנטישמיות לא תעבור מן העולם הרוחני של הפולנים. ועד אז, לדעתי, אל לפולין לצפות מאיתנו להזדהות עם מצוקותיה ובעיותיה.

*

הערות המערכת:

על קורות יהודי פולין, ועל היחסים בין הפולנים ליהודים, אפשר לכתוב כרכים שלמים ולא כאן המקום לעסוק בנושא זה בהרחבה. זו היתה היסטוריה מורכבת מאוד ובה תקופות שפל ביחסי הפולנים אל היהודים, אך גם תקופות של דו־קיום חיובי בתחומים רבים. לצד שונאי היהודים, והם היו רבים למדי, יש חוגים רחבים המתנגדים לאנטישמיות, וכאלה נמצאו גם בתקופה האפלה ביותר, בתקופת השואה. י. שילוני מספר על נסיונו המר, ובזכותו בהחלט לזכור את אשר עבר עליו בפולין, ובכל זאת, אין אנו דוגלים ב„שנאה" לשום עם. בכלל זה לא לעם הפולני. לפחות אותו כלל החל על הגרמנים – שאין הבנים אחראים על חטאי אבות, ולא כל העם אשם במעשי חלק ממנו – מן הדין שיחול על יחסנו אל הפולנים, ואין לשכוח כי את השמדת העם היהודי תיכננו, ביצעו ושאפו להשלים הגרמנים, ולא מישהו אחר. מה גם, שמאמר המערכת הוקדש לסיכויי של חידוש היחסים עם פולין. דבר שכולנו נוכל רק לברך עליו.

היסטוריה שעדיין מהלכת בינינו

מאת רפל ברקן

מה מקומה של הארץ בעבודה הציונית? האם את הפתרון לדמותה החברתית של הארץ יש למצוא בתוכנו, או להקדים לכך מוקד על הקאפיטליזם וההגמוני בארץ? האם אפשר לאתר מוצא לסבך המזרח־תיכוני בלי שיתוף והושטת יד לעובדים הערבים והפלשתינאים מעבר לגבולות הלאומיים?

לא, אין אלה שאלות שהועלו בדיון על קוי הפעילות והמדיניות של מפלגת פועלים כאן ועכשיו. היו אלה נושאים, בין רבים אחרים – אקטואליים לא פחות – שעמדו על סדר יומה של מפלגה שחדלה להתקיים לפני כארבעים שנה. נושאים אלה שבו ועלו השבוע, כאשר התכנסו כ־150 איש ואשה, רובם שרידיה של מפלגת פועלי ציון־שמאל, שימי חייה היו בין 1906 ל־1946.

ההזדמנות היתה כנס זכרון במלאות 30 שנה לפטירתו של יצחק יצחקי ו־16 שנים לפטירתו של זאב אברמוביץ, שהיה גם כנס עיון למורשתם ולמורשת פועלי־ציון־שמאל והחוגים המארקסיסטיים, שהם היו מנהיגיהם הבולטים וממשיכי דרכו של בר בורוכוב.

יצחק יצחקי היה איש המעשה, תיאורטיקן מבריק ואורטור גדול. הוא שעמד בראש היצירה הישראלית של פועלי־ציון־שמאל – והחוגים המארקסיסטיים – היה מאדריכלי האיחוד (ב־1946) עם התנועה לאחדות העבודה ועם השומר הצעיר (ב־1949) להקמת מפ"ם. אחרי הפילוג (1954) נשאר עם ממשיכי דרכו במפ"ם, נבחר ב־1956 לכנסת מטעמה – אך לבו לא עמד לו בכאב הפילוג של תנועת הפועלים בארץ ומספר חודשים לאחר מכן – נפטר.

ידידו כאח לו ובעל בריתו, זאב אברמוביץ, היה היסובר תגמורו תיאורטיקן, מרעין, כלכלן מבורך ומורה דרך. היה איש פוליטי בכל רמ"ח אבריו. אך רחוק מן העסקנות. לכן גם פרש מפעילות הממשלתית עם הפילוג ממפ"ם. אך נשאר סופר פורה וכלכלן ביקורתי עד ליומו האחרון.

בכנס הזכרון והעיון פרש יהודה יוהיין את המסכת הרחבה של השניים ותנועתם, על הזיכוכים האישיים, האידיאולוגים והפוליטיים. שלמה לוריא העלה את הצד הרגשי, המתפכני, של נוער שהצטרף לתנועה זאת אך מתח ביקורת על שגיאותיה. בשמו של לבש טרנופולר הושמע תיאור פרק בחייו של זאב אברמוביץ, ויהודית אמיר (אחותו של יצחקי) קראה את דבריו של תלמידו ורעו אליהו בנימיני. א. מוזר אימת תיאוריות של

פועלי־ציון־שמאל והחוגים המארקסיסטיים — תנועה של דור אחד בלבד. ותיקיה התכנסו והעלו זכרונות ובעיות שלא פגה חריפותן

מפעילות התנועה בפולין; קלאוס וולף עמד על־הצורך בחקר ההגמוניה הקאפיטליסטית בישראל; ואריה צוקר הזכיר את פעילותם של תנועת הנוער והחוגים המארקסיסטיים. הינחו את הכנס אלתר יכלונקה ואריה צוקר.

צופה מן הצד ודאי היה נדהם מן הערנות של אנשים קשישים, חלקם ישישים, כשהם מעלים בלהט בעיות שלא איבדו מחריפותן במשך ארבעים שנה. לעיתים אף נדמה, שהבעיות של אז והפתרונות שלהם אז כוחם יפה גם להיום, ואולי היום הם נותנים פתרונות ברורים יותר מאשר לפני שנות דור ויותר.

מי, למשל, יכול היה לצפות בשנות השלושים הראשונות את השואה והנה תנועה זו תובעת את מרכזיותה של הארץ בפעילות היהודית והציונית. בימים אלה ממש הסתיים בהצלחה מאבק של הפועלים החקלאיים הערבים להיכנס למרכז החקלאי – כבר אז הקים יצחקי את קרן הפועלים החקלאיים הערבים, כאמצעי לפתרון המנוף הכלכלי לפעולת הסקטור הערבי. בימים אלה מקתנים אנו על חלוקה בלתי־שווה של הנטל במשק, על פרנסות האוויר ועל ירידת ערכה של העבודה – יצחקי הגדיר את הבורגנות הקנ"כית – זו של הקניין, הנכסים והכסף – ההגמונית בארץ. אותה תנועה שדיברה על שיתוף־פעולה עם הבורגנות המתקדמת לשחרור הארץ והגשמת הציונות אף תבעה מלחמה בלתי־מתפשרת בבורגנות הקנ"כית.

חלומות על שיתוף־פעולה עם התנועה הפרולטרית הערבית בכל רחבי ארץ־ישראל וסוריה נראים כיום כבלתי־מציאותיים (אך אולי עוד יגיע זמנם) – אולם בריתות עם הגורמים המתקדמים בין ערביי הארץ כדרך וכגשר לשלום נשארה אקטואלית. מפלגה זו היתה גם ראשונה ששיתפה ערבים בין חבריה ובהנהגתה.

את מחלוקותיו של ציבור העובדים בארץ כיום היא חוסר ההכרה המעמדית והריצה אחר דמגוגיה סוציאלית – תנועה זו הקדישה מקום חשוב ביותר לחינוך, ללימוד הכלים המדעיים, לביסוס התיאוריה הפוליטית (זה היה הבסיס להתארגנות החוגים המארקסיסטיים) ולפעולה בקרב הנוער.

עם האקטואליזציה של הבעיות לא נחסכו בכנס גם דברי הביקורת העצמית. למשל, התנועה ראתה בפעולה הקונסטרוקטיבית של בניין הארץ חשיבות משנית, ופרט למעטים (בעיקר בשני קיבוצים) לא הקימה התיישבות. הלהט המהפכני שלה תאם לתנאים של אז והאידיאה והפתרונות היו מתיסטיים, בשחור־לבן, בלי צבעי הביניים.

היתה זו תנועה שהתקיימה ארבעים שנה, תנועה של דור אחד בלבד. תנועה ערכית של פרולטארים אמיתיים. הם לא שינו היסטוריה כי כוחם היה מעט, אך הם ניסו להשפיע על כיוונה במיטב יכולתם: שרידיהם עדיין חיים אתנו, בחינת היסטוריה מהלכת על שתיים.

„המאסה הקריטית"

מאת פרופ' מרסל עשהאל

ברנרד שאו, משנשאל פעם מה דעתו על מלחמת־עולם שלישית, השיב: „איני יודע אם תהיה מלחמת עולם שלישית, אבל אני בטוח שרביעית לא תהיה".

מציאות כוח גרעיני אדיר בעולם, בידי המעצמות הגדולות ובארצות אחרות, וחוסר הבקרה עליה, מהווים סכנה חמורה לעולם, מעבר לכל נבואותיו השחורות של פרופ' איינשטיין. לדברי השבועון „טיים" (11.6.84), ישנן כיום בעולם 50 אלף פצצות אטומיות, שהביאו את העולם למצב של „מאסה קריטית". הפעלת פצצה, או טיל אחד בעל ראש חץ גרעיני תגרום לתגובת שרשרת, ותביא להשמדת האנושות.

סכנה אחרת היא, שכתוצאה מיצירת כוח גרעיני אינטנסיבי וצבירה בלתי מבוקרת של פצצות אטומיות, עלול נשק גרעיני להגיע לידי טרוריסטים חמומי מוח.

המצב דורש מאיתנו, הרופאים, הערכה מחודשת והתייחסות מפוקחת לבעיית החימוש הגרעיני – כבני־אדם, שחיי אדם הם ערך עליון לגביהם, וכרופאים, המצווים להילחם במחלות ובמוות ולעשות לשיפור איכות החיים.

המשימה ההומאנית של הרופאים איננה בתחום המקצוע גרידא; היא חברתית־אנושית. נגד כל אסון העלול לסכן את הבריאות והחיים של האדם כפרט, ואת החברה, ומושתתת על עקרונות הרפואה המונעת. פעילות מתעט זו חייבת להתבצע במסגרת „חוזה טיפולי בין המטפל למטופל", מתוך רצון חופשי, מודעות ושיתוף פעולה. למטרות אלה נוסד בארץ „האיגוד הישראלי של רופאים למניעת מלחמה גרעינית", כחבר קולקטיבי של התנועה הבינלאומית שהוקמה למטרה זו, שהיא על־פוליטית ומאוגדים בה היום 135 אלף רופאים בחסות ארגון הרופאים הבינלאומי. הרופאים הגיעו להכרה כי יש לפעול באופן מיידי למניעת הסכנה הגרעינית.

העתון היוקרתי „לנצט" כתב ב־1980, כי „מקצוע הרפואה לעולם לא צריך לשכוח את האחריות, ולמחות על הפרדוקס האכזרי של הפער הגדול בין ההוצאות ההולכות וגדלות לחימוש לבין ההוצאות העלובות והמזעריות למלחמה במחלות, בבורות ובתת תזונה". רופאים חייבים להתריע על קהות החושים והתעלמות החברה מהצורך להתמודד עם הבעיה מצד אחד, ועל יחס פטאליסטי של חוסר אונים מצד שני.

הסכנה הטמונה בשימוש באנרגיה גרעינית לצרכי מלחמה טרם יצאה מהכוח אל הפועל, אך כבר משפיעה באופן שלילי על התיפקוד הגופני, הנפשי והחברתי של האדם. השפעה זו מצטברת ומורגשת בכל תחומי החיים של האדם. למשל, איבוד הפרספקטיבה של הזמן וערך האדם וחייו כערך עליון, הגברת החרדה, העדר משמעות לחיים ופחד מהעתיד. לאחר שואה גרעינית לא ישארו אפילו זכרונות של מורשת האנושות לדורות הבאים – כי לא יהיו דורות שיירשו אחרי השואה, ובכך נשללה מאיתנו גם הנחמה שאחרי המוות. הגברת הטרור בעולם, המלחמות, האלימות וההרס בכל גילוייהם, ההתאכזרות ותאונות הדרכים, חלק גדול מהם הוא ביטוי לאותה „חרדה קיומית", המקיפה את האנושות תחת צילה של הפצצה האטומית.

תוצאה אחרת של האיום הגרעיני היא אובדן האמון ההדדי בין אדם למשנהו ובערכים המוסריים המקודשים.

הפנייה שלנו היא לעמיתים במקצוע, למצפון האדם הפשוט: בואו נחסל את המלחמה הגרעינית, לפני שהיא תחסל אותנו, ויתרום כל אחד את תרומתו הצנועה, בתחום שלו, כדי להבטיח את עתיד המין האנושי.

(הדברים נכתבו לפני ההחלטה להעניק פרס נובל לשלום לארגון הבינלאומי של רופאים למניעת מלחמה גרעינית)

סיסמאות אהדה לאש"ף צויירו בפרדס־כץ

מאת זכריה תורודי, כתב „על־המשמר"

סיסמאות אהדה לאש"ף צויירו על קירות האגף החדש המוקם בבית־הספר העירוני „טיוטה" שבשכונת פרדס כץ בבני־ברק.

עם גילוי הסיסמאות הוגשה תלונה למשטרה ובעקבות זאת נעצרו עובדים בני מיעוטים המועסקים במבנה. העובדים שוחררו בתום החקירה למעט אחד, שמעצרו הוארך.

קצין הבטחון במוסדות החינוך העירוניים הפנה את תשומת־לבם של הקבלנים לתופעה שנתגלתה וכבר הוגברו הפיקוח והסיורים של אנשי „המשמר האזרחי" בסביבה, כדי למנוע הימצאותם של עובדים משטחים במבנים בשעות הלילה ללא רשיון.

● מנכ"ל משרד־החינוך־והתרבות, אליע שמואלי, ביקש מבתי־הספר למצוא דרך לדיון בשיעורי המחנך ובמסגרות אחרות במלאת 50 שנה לחקיקת חוקי נירנברג בגרמניה הנאצית.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל־אביב, היכל התרבות 8.30 בערב

קונצרט למנויים מס' 2

שלום רונלי־ריקליס, מנצח

להקת מחול בת־שבע

סדרה 4, מוצ"ש, 9.11.85
סדרה 5, יום א', 10.11.85
סדרה 6, יום ב', 11.11.85
סדרה 7, יום ג', 12.11.85
סדרה 8, יום ד', 13.11.85

תל־אביב, היכל התרבות יום ה', 14.11.85 ב־5.00 אחה"צ

קונצרט לנוער מס' 2

שלום רונלי־ריקליס, מנצח

להקת מחול בת־שבע

יצחק מרקובצקי, כנר

שמואל סגל, מספר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון

עיריית אשקלון

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה 1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה בקשה על־ידי:

1. טייאר רחמים ואביבה להקלה. מהות הבקשה הקלה: הקלה באחוזי בניה 25.89% במקום 25% המותרים עפ"י תכנית מתאר מס' 101/02/4. בכתובת: רח' בעל שם טוב 21 מס' 51/5 שמשון אשקלון.

2. נסימיאן דן להקלה. מהות הבקשה הקלה בקו בנין צדדי 3.1 מ' במקום 4 מ' המותרים עפ"י תכנית המתאר 101/02/4. הבקשה אושרה ע"י הועדה המחוזית בישיבה מס' 132 מיום 9.9.85. בכתובת: רח' ההסתדרות 46/12 שמשון אשקלון.

המעונין יכול לעיין בבקשה המאושרת במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע כתוצאה מאישור ההקלה, רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשישה העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

בנימין וקנין
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה אשקלון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי — משפחות גרוסברג, הראל, ורנרייך להקמת בנין מגורים ברחוב לאה 40, חלקה 48 בגוש 10763, בשכונת כרמליה. הבקשה כרוכה בעודף שטח של 8.5 מ"ר מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00־11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינרבין
מהנדס העיר

יאה תעשיות

אריזות אומנותיות בע"מ

הודעה לבעלי כתבי האופציה (סדרה ב)

ניתנת בזה הודעה לבעלי כתבי האופציה (סדרה ב) כי המועד האחרון למימוש כתבי האופציה האמורים יהיה ביום 30 בנובמבר 1985. לאחר מועד זה יהיו כתבי האופציה אשר לא ימומשו בטלים ומבוטלים ולא יקנו לבעליהם זכות כלשהי.

כל כתב אופציה (סדרה ב) מקנה זכות לרכישת 2.1875 מניות רגילות רשומות על שם בנות 5 ש' ע.נ. של החברה תמורת תשלום במזומן של מחיר מימוש בסך 16.55 ש' (218.75%).

בקשות למימוש כתבי האופציה (סדרה ב) בצירוף מחיר המימוש כאמור לעיל יש להגיש לחברה באופן ובתנאים הקבועים בתשקיף החברה מיום 18 בנובמבר 1982 עד ליום 30 בנובמבר 1985 ועד בכלל.

בכבוד רב,
יגאל מזרחי, עו"ד
מזכיר החברה
בפקודת מועצת המנהלים

עיריית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על־ידי עין אברהמוב רחוב החורש 1 כפר שמריהו.

בקשה המתייחסת לקרקע שבמקומו: הרצליה רחוב גלי תכלת גוש 6669 חלקה 168. ומהותה הקלה לגבי המותר באחוזי בניה, מבוקשת ההקלה כאמור — דהיינו: בקשה להקלה 5% באחוזי בניה דהיינו 41% במקום 36% המותרים.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

פרסום בקשת פירוק

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב יפו ת.א. 1696/85

בענין: פקודת החברות, (נוסח חדש) התשמ"ג־1983

ובענין: פירוק חברת י. לנדסמן בע"מ

המבקשת: תואם מפעלים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד נתן מאיר ו/או יחזאל אטיאס ו/או אהרן אהרוני, מרח' דיזנגוף 180, תל־אביב.

נמסרת בזה הודעה כי ביום 21 לחודש מאי 1985 הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו לפרק את החברה הנזכרת לעיל וכי בקשת פירוק זו תישמע בפני בית המשפט היושב בדין ביום 25.11.85 בשעה 9.30, כל נושה או משתתף של החברה האמורה הרוצה לתמוך במתן צו בענין הבקשה או להתנגד לכך יכול להופיע לשם כך בשעת הבירור אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו, וכל נושה או משתתף של החברה הזאת הרוצה העתקה מן הבקשה הזאת יקבלנה מן החתום מטה בשלמו את התשלום הקבוע בעד העתקה.

יחזאל אטיאס, עו"ד
ב"כ המבקשת

הערה: כל הרוצה להופיע בשעת בירור בקשת הפירוק חייב למסור או לשלוח ע"י הדואר, לחתום לעיל הודעה על רצונו זה. בהודעה יפורשו השם והכתובת של האיש, או, אם זוהי פירמה, השם והכתובת של הפירמה, והיא צריכה להיות חתומה ע"י האיש או הפירמה או ע"י עורך הדין שלו או שלה, וצריך למסרה או — אם היא נשלחת ע"י הדואר — צריך לשלחה באופן שתספיק להגיע אל החתום לעיל לא יאוחר משעה אחת אחרי הצהריים של יום 24 נובמבר 1985.

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 תלבור — קניים אחוזין: פציכא חלק א'. 08.40 כסף לספרות יסודית. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 השעה שלנו: קורות חיי הלן קלר. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך — נחכה: חורים חורים. 11.00 הקבון ה' — הבבר טהור. 11.15 צרפתית. 11.30 גיאוגרפיה הר"ד — משפחה ביפאן. 12.00 ספרות (על־יסודי) — אדיפוס המלך: התאוששותו של אדיפוס. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 אנגלית י'. 14.00 מה זאת אומרת — קצה החוט: בעקבות סביכת מס הכנסה על המכולת השכונתית בודקת דורית, עיתונאית במקצועה, כיצד פועלת מערכת המיסוי. היא מצטרפת אל גוגלה, פקח מס הכנסה לחקירה של נורן, מנהל המפעל. האם יצליח בחקירה זו למצוא את קצה החוט? 14.30 עולם המסורת של האיסלאם — ידיעת העולם: הסרט מספר על עקרונות האיסלאם: על התפתחות המדעים באיסלאם (אסטרונומיה, רפואה) ועל שיטת המדרסה. 15.00 האוניברסיטה הפתוחה: התליתניים — ויטות תום תנוך: מוסיקה כתת אמן — נקודות מפתח: נקודת מבט — פלסטיות של סלעים. 16.00 רחוב סומסום — מחבואים: קיפי משחק עם מישה אשניק במחבואים. אך לאטניקים יש משחק מחבואים מיוחד במינו. 16.30 הרפתקאות באי הבוים — פרק י"ב: טל וגזק עוקבים אחרי ברייזי ומארן אך הם נלכדים באחת המערות התת־קרקעיות שבאי הבוים. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה: רן מרגלית.

טלוויזיה כללית

17.30 „ילדי הפלא" — סידרה. שם הפרק: „שובו של כוכב רוק", ריצ'י מפענח את תעלומת היעלמותו של זמר רוק מפורסם. 18.20 „יש לי סיפור" — „לאן נעלמת השמש" מאת מלאכי בית־אריה. מוטי ברכאן קורא. בהשתתפות מבלו אריאל. 18.32 „ג'יג'י" סידרה מצויירת על ילדה העוזרת לאנשים בצרות, בעזרת קסמים (ערבית). 19.00 יומן השבוע (ערבית). 20.02 „להיט בראש" — מצעד פזמונים חודשי של אל הפרקע. מצעד להיטים עבריים על־פי המצעדים של רשת גימל וגלי צה"ל, משולבים בו גם פזמונים מלהיטי חו"ל. התכנית מצולמת בהשתתפות פעילה של הקהל. מנחים: משה מורד ושרי צוריאל. 21.00 מבט לחדשות ומוסף „שער ראשון". 21.45 „הקברט הכלכלי" — מגזין ודישבוני, מנחה: רוני גלבוע. 22.15 „בתו של מיסטרל" — סידרת דרמה הפרק הרביעי: מגי בודדה בניו־יורק עם פרי הקטנה, נאבקת על קיומה. היא מוצאת עבודה בתור דוגמנית אפנה. ג'ייסון דארסי מתאהב בה. ובצרפת, נישאה קייט למיסטרל, ומתכננת תערוכה מציורי העירום של מגי, שתהיה בניו־יורק. מלחמת העולם פורצת. קייט מחפשת למיסטרל מקום בארה"ב, שבו יוכל לצייר בתקופת המלחמה. 23.05 „מה השאלה" — תכנית שבועית המוקלטת במקומות שונים בארץ. הקהל מציג שאלות מעניני דיומא לפני צוות של משיבים. 23.45 פסוק של יום. הרשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב" גרשווין: „ספר השירים". 07.30 „שחרית מוסיקלית" (+ רשת א'). 09.30 „קונצרט בוקר": מא' שרפנטייה: „מוטט לכבוד לואי מלך צרפת"; פולנק; מק' ותה טלמן: סונטה בדו מג'ור, לאבוב וקונטינואו; היידן: קונצ' בפה מג'ור, לכנור, צ'מבלו וכלי־קשת; שוברט: פנטסיה בפה מינור, לפסנתר ב־4 ידיים; ברהמס: סונטה מס' 2, במי במול מג'ור, לקלרנית ופסנתר; רגר: סויטה לבלטן; אנסקו: „ראפסודיה רומנית". 11.57 „מגישים שיר". 12.05 „אמנים באולפן" — זיוה ליבני (כנור), רחל קודש טייקבון (פסנתר). 13.00 „קונצרט צהריים"; רגר: וריאציות ופוגה על נושא של הילר; ברהמס: קונצ' בלה מינור, לכנור, צ'לו ותז'; שוברט: סימפ' מס' 10, ברה מג'ור, ד' 936. 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „בין הבריכים" — מעולם מטעמי המוסיקה — „ערגה לזמנים שעברו"; רספיגי: „מנגינות ומחולות עתיקים"; סויטה; וולברגן; ראבל: קברו של קופרן; רודריגו: „בפתיחה אל מה שמעל ומעבר". 16.00 „קונצרט מנחה"; שומאן: קטע קונצרטי ל־4 קרנות ותז'; 12 מבואסים; צ'ייקובסקי: קונצ' בסול מג'ור, ל־2 חלילים ותז'; שוברט: סימפ' מס' 2, בסי במול מג'ור; מאהלר: פרק רביעיה בלה מינור; רכמנינוף: סויטה אמריקנית. 18.30 „מוסיקה ליום ראשון"; רוסיני: „מיסה חגיגית קטנה". 20.05 „ערב טוב"; יוהן פרידריך פאש: קונצ' ברה מג'ור, לחצוצרה, 2 אבובים, תז' כלי־קשת וקונטינואו; באך: טריו סונטה בסול מג'ור, ל־2 כנורות וכלי קונטינואו. 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „הקונצרט הקמרי" — „מפגשי קאמראטה" — התכנית האמריקנית; הכרט מקרינסקי: פנטסיה לטריו; ג'ין ציפריאני: „אימפרוביזציה" (סולו כלי־קשת); לוקאס פוס: „מחזור זמר", 4 שירים, (סולו גילה יורון); קטעי ראג, לשלישיה: 4 קטעי ג'אז. 22.25 „מילון מוסיקלי". 22.30 „מסורות מוסיקליות בארץ" — חג יעקב הקדוש בכנסיה היוונית־אורתודוכסית. 23.00 „מוסיקה מן העבר הרחוק".

רשת א'

07.30 „שחרית מוסיקלית" — (מועברת מרשת „קול־המוסיקה"). 09.30 „מפגש" — מגזין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.10 השידור החוזר לבתי־הספר. 11.30 „השכלה. הדעת לכל" — „צרפתית למתחילים". 12.05 „שיר ופזמון" — שירים מזרחיים. 14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א) „שירים וסיפורים של סטוריס", „שורת נמלים" — מאת אריאל. ב) „מגר גבעת הגמל" — מאת צביה נולף. ג) „לקראת שידור". 14.40 לילדים הגדולים. „הרול בפקי" — ילקוט. 19.30 „גילם הבדוי". 15.55 „ספר הדוי". 16.05 „שעה חופשית". 17.05 צרפתית. 17.12 „מגישים שיר". 17.20 „התקשרות העשירה" — „מעולם הביציה". 18.06 „חינת ערב". 18.47 פרקי היום התנ"ך. 19.05 „המטבח העברי". 19.10 קידורים לעולים. 22.05 „צבים לכאן" — עדויות, כתבות השבת על אדים בסלים: מקור תעודה וריבייה באולפן בשידור חי בהשתתפות מאזינים באמצעות הטלפון — תכנית מיוחדת לקראת הכנס הבינלאומי בנושא „אבל וכבכול".

רשת ב'

08.05 „סעו לשלום". 09.05 „ביקור בית", עם רבקה מיכאלי. 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגזין יומי. 12.10 „גל פתוח" — הרפות ופזמונים. 13.00 „בתי היום". 14.06 „יש עניין", עם גבי גזית. 13.05 „רגעי קסם" שירים יקרים ואהובים. 16.10 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון זוד. 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 „מסיבת עיתונאים". 19.00 „היום הזה". 19.35 „עם ישראל". 20.05 „אומר בסכך" — תכנית בקשתך לפיוטים. 22.05 „תזמורות כלי נשיפה". הפעם: התזמורת הצבאית המלכותית ההולנדית. 23.05 „צלצל טליפוני" — שבעון לאזמנויות בשידור חי.

רשת ג'

14.06 „לי ולך" — שיר ורוכה". 15.05 „חדש, חדש ומחודש", עם שש עמרי. 16.05 „מוסיקה לעניין". 17.05 „הגנה יומית", עם יקיר אביב. 18.06 „מצעד הפזמונים הלועזיים". 21.05 „אוזן עתיק" — שירים שלא נס ליחם. 21.05 „הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פיתוח של אנשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: המוסיקה של המאה ה־20: הרמוניה מזיקה ורומנטיקה. מרצה המלחין פרופ' יוסף טל. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית עם מיכה פרידמן, יצחק בדנר ואילנה דיין. 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם, עם אודליה זינב. 12.05 להיט לתאבון. 13.30 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 פסק זמן. 16.05 ארצנו אחר הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כותח — מגזין גלי צה"ל לעניני צבא ובטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 רדיו ספורט. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 „רוק מן העיר" — שירי עמים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: המוסיקה של המאה ה־20 (ש.ח). 22.05 על הרוק ועל הכתאם — שירים שהחכ"ה אהבים. 23.05 מגזינה הלב — עינה עברון. משחות עם הסופרת והמשודרת נורית זרחי. 24.05 ציפורי לילה נודדות עם רני קרטל. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אורלי: קולונל רדל, בכורה ארצית — מוצ"ש וחול: 6.00—9.00
אסתר: בית ספר לאסירים מתחילים 7.15, 9.10
בית לסין: ורים — מוצ"ש חצות 21.00
בן־יהודה: עדידת – אירית 4.30, 7.15, 9.10
גורדון: רציחות מטורפות 4.30, 7.15, 9.10
גת: אהבתו של סואן 4.30, 7.15, 9.45
דקל: בין העמומות, בכורה ארצית 4.30, 7.15, 9.30
דרייב־אין: קוקון 7.15—9.30; 12.00 בכורים לתאוות
הוד: תן משעש 4.30, 7.30, 9.10
מוזיאון ת"א: לריקוד עם זר 4.30, 7.15, 9.10
סינמה 1: העד 4.30, 7.15, 9.10
סינמה 2: מסכה 4.30, 7.15, 9.30
פאר: בנידות בטריאסטה 7.15—9.30 מוצ"ש
פאריס: 1001 שקרים על פיקאסו 4.30, 7.15, 9.30
פרט מטוגן מוצ"ש 11.45; הרפתקאה היא הרפתקאה — חול: 11.30, 14.00, 14.15, 7.30, 9.30

רב־חן:
חן 1: הנוקם 5.00, 7.30, 9.40
חן 2: רומן על כטות 5.00, 7.30, 9.40
חן 3: קאל 5.00, 7.25, 9.40
חן 4: נשים בעורף 5.00, 7.20, 9.40; מרק ברווז 10.30, 13.30
חן 5: השוטר מגנב סטור 5.00, 7.25, 9.35

צוותא: כחול הזקן ואני 20.00
שחף: שושנת קהיר הסגולה 4.30, 7.15, 9.30
תכלת: יער האיזמרגד 4.30, 7.15, 9.30
תל־אביב: ניגג'ה אמריקני 4.30, 7.15, 9.30
לימור חדש: אמריקאית בפאריס 4.30, 7.15, 9.30

רמת־גן והגבעתיים

אואזיס: בית ספר לעבירות תנועה 5.00
לילי: אמריקאית בפאריס 7.15, 9.30
ארמון: הנוקם 5.00, 7.30, 9.40

רב־גן:
גן 1: השוטר מגנב סטור 5.00, 7.20, 9.40
גן 2: ברדי 5.00, 7.15, 9.35
גן 3: יער האיזמרגד 7.20, 9.40; פנטסיה 10.30, 12.30, 2.45
גן 4: נשים בעורף 5.00, 7.15, 9.40

ירושלים

אדיסון: ניגג'ה אמריקאי 4.30, 7.00, 9.10
בית אגרון: 16.00 הלט דיסני — עליזה בארץ הפלאות; 18.00 מלחמה ואהבה; 19.30 סיפורי קנטנברי; 21.30 מונטנגרו; 24.00 עמנואל
בנייני האומה: רציחות משוטות
חל: 4.30, 7.00, 9.00
כפיר: הביזיון הגדול 4.30, 7.30, 9.30
הבירה: בית ספר לעבירות תנועה 4.00, 6.45, 9.30
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים 7.15, 9.30
כפיר: דמעות של תתיקה 4.30, 6.30, 9.15
אורגיל: הנוקם 4.30, 7.00, 9.00
מיטשל: הדגיל לברזל מתחיל 4.30, 7.00, 9.00

חיפה

ארמון: הנוקם 4.30, 6.45, 9.00
אורה: הביזיון הגדול 4.30, 7.00, 9.15
אמפי: המאפיה הסיציליאנית 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: אל נורצה 6.45, 9.00
חן: רומן בהמערבים 4.30, 7.00, 9.15
עצמון: קוד השתיקה 4.30, 7.00, 9.15
פאר: בית ספר לאסירים מתחילים 4.30, 6.50, 9.15
רון: תן משעש
קרן אור המוזיאון: ראספי ג'ימס 4.00, 6.45, 9.00
4.30, 7.30, 9.30 ביצעים יום ה' 11.30

קריית חיים

סינמה 1: עדידת אירית 7.00, 9.15

נתניה

שרון: יער האיזמרגד 7.00, 9.15

חולון

סביון: הניגג'ה האמריקאי 4.30, 7.15, 9.10
מגדלור: השוטר מגנב סטור 7.15, 9.30

בת־ים

עצמאות: הניגג'ה האמריקאי 7.30, 9.10

הרצליה

תיפלו: הניגג'ה האמריקאי 7.15, 9.30
מלון דניאל: מרק ברווז יום ה' 19.15, 21.30

באר־שבע

חן: עדידת אירית 7.15, 9.30

תיאטרון

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים — קופ"ח – עין יהב, חולון
חולון — אהרון – תופיין 152 קופ"ח עין יהב
ירושלים — מרפאת רח' הגיזים – רח' הבירם 1
נתניה — קופ"ח כללית – ברורצקי 31
פתח־תקוה — סופרפארם – שפירא 43
רמת־גן — קופ"ח כללית – הגיזחר 25
תל־אביב — לב העיר – אחד העם 69; קופ"ח כללית – אמסטרדם 7
חיפה — לאומית – חסן שוקרי 3

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

● הדסה ע"כ – ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.
● שערי צדק – פנימית, נשים

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליר

ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל. תל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—21.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות וחגים בין השעות: 15.00—21.00. הכתובת: רח' ברטנבכן 49, טל' 284469. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 523564. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשבירה קומה א', טל': 03־285027, 191849

מרכז מידע לקורבנות אונס

לרעננה ואזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'–ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057־41811
ער"ן נתניה — טל' 053־35612

מידע בטורדים

מוסך ער"א למקרים דחופים — טל' 186

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, וסלה — טל' 931327; עפולה — טל' 054־93583

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 1244; חדרה — 22444.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד למסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־20.00—08.00, בימי ו' 13.00—08.00, יום, טלפונים: 03־433300, 03־433500

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30
בימי ו' וערבי חג: 7.30

לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00
מבני ברק 8:16

לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.50, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00

לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00

מחיפה בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.38
לירושלים 5.35, 18.38

האו"ם קורא להפסיק שיתוף הפעולה הגרעיני עם ישראל

מרכז האו"ם. — עצרת האו"ם קראה לכל המדינות והארגונים להפסיק את שיתוף־הפעולה עם ישראל במישור הגרעיני. ההחלטה האנטי־ישראלית נתקבלה ברוב של 88 קולות בעד, 13 נגד ו־39 נמנעים.

בין המדינות שהתנגדו להחלטה, בנוסף לישראל — היו ארה"ב, קנדה וכמה מדינות מערב־אירופיות.

בשנה שעברה, כאשר הוגשה לעצרת הצעת החלטה דומה, היו התוצאות — 106 בעד, 2 נגד (ארה"ב וישראל) ו־33 נמנעים.

בהחלטה שנתקבלה ביום ו' נאמר, כי ישראל טרם התחייבה שלא לתקוף או לאיים על מתקנים גרעיניים בעירק או במקומות אחרים.

העצרת קראה לישראל להעמיד את מתקניה הגרעיניים תחת פיקוח הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית, כפי שדרשה מועצת הבטחון לפני 4 שנים.

נציג ישראל, בנימין נתניהו, אמר, כי הסוכנות הבין־לאומית לאנרגיה אטומית שמשרדיה בווינה, קיבלה בספטמבר הצהרה של ממשלת ישראל, ובה התחייבות לא לתקוף ולא לאיים על מתקנים גרעיניים במקום כלשהו, כולל עיראק, אם מתקנים אלה נועדו למטרות שלום.

הוא הוסיף ואמר, כי הסוכנות הבין־לאומית לאנרגיה אטומית החליטה שהפרשה הגיעה לקצה, אך לכך לא מסכימה עיראק. הוא ציין שמאז נידון הנושא בעצרת הכללית בשנה שעברה, הפציצה עיראק פעמיים את תחנת־הכוח הגרעינית של איראן בבושהר בפברואר ובמארס 1985.

בהחלטה נאמר גם, כי עיראק רשאית לקבל פיצויים על הנזק שנגרם לה בהתקפה הישראלית.

(ע"ד — ע"צ).

איש מיליציה לבנוני יוצא לדיג בחוף ביירות, עם התרופפות המתיחות בין שני חלקי העיר. נוכח סיכוי לחתימת הסכם שלום בין הפלגים בלבנון. (צילום: אי.פי.)

טלקס

● **חרב של ז'נבה – אורח האפיפיור**

ז'נבה. – רבה הראשי של ז'נבה, ד"ר אלכסנדר ספרן נתקבל לשיחה פרטית אצל האפיפיור פאולוס השני.

לרב נתלוו, מלבד רעייתו, גם נשיא קהילת יהודי ז'נבה, אלן קוסטנבאום, וראש מחלקת התרבות שלה, ולדימיר הלפרין.

לאחר שיחה על היחסים בין יהודים וקתולים, הביע ד"ר ספרן באזני האפיפיור את התקווה שהותיקן יכיר בקרוב בישראל, על־מנת לחזק את ההתקרבות שחלה בשנים האחרונות בין יהודים לקתולים.

יוסף אלפרן, שווייץ

● **בריאותו של רייגן – 100 אחוז**

וושינגטון. – הנשיא רייגן נח אתמול בקמפ־דייויד, לאחר שנבדק בשנית אחרי ניתוח הסרטן שלו, ונמסר כי מצב בריאותו מצוין.

רייגן, בן ה־74 והנשיא הזקן ביותר בקורות ארה"ב, העלה חיוך רחב על שפתיו בצאתו מבית־החולים אחרי הבדיקה. נלוותה אליו רעייתו ננסי, וכלבו לאקי המתין בחוץ.

בתשובה על שאלה שצעק לעברו אחד הכתבים, אמר רייגן כי מצב בריאותו "100 אחוז". מאוחר יותר פרסם הבית־הלבן הודעה של משפט אחד שקבעה: "התוצאות של כל הבדיקות היו נורמליות".

(רויטר עתי"ם)

(ע"מ)

● **סולקו אחרוני המוקשים בגבול בין גרמניה המזרחית והמערבית**

בון. – גרמניה־המזרחית סילקה ביום ו' את האחרון מבין כ־2 מיליון מוקשים שהונחו לאורך הגבול עם גרמניה־המערבית – נאמר בהודעה שפורסמה על־ידי ממשלת בון.

המוקשים, שהונחו בראשונה ב־1961, כדי להרתיע אזרחי גרמניה־המזרחית מלנסות ולהימלט למערב, סולקו על־ידי שומרי גבול לאורך גזרה המגבלת עם באווריה.

על סילוק המוקשים הוחלט בשיחות שקיימו ב־1983 מנהיגי שתי המדינות הגרמניות. (ע"ר)

● **שער הדולר לשפל ביפאן**

טוקיו. – שער הדולר ירד ביום ו' עד 209.85 יאן בשוק המטבע של טוקיו, שפל שלא היה כדוגמתו במהלך 4.5 השנים האחרונות.

התפתחות זו עוררה דאגה ביפאן, והובע החשש לשפל כלכלי במדינה זו. אם יתחזק היאן, מה שיפגע בתעשיות היצוא. (ע"ר)

● **ג'ורג' כריסט – המפקד החדש של כוחות ארה"ב במזה"ת**

וושינגטון. – ג'ורג' כריסט מחיל הנחתים, יקבל על עצמו בסוף חודש נובמבר את הפיקוד על הכוחות האמריקניים במזה"ת ובמפרץ הפרסי, במקום ג'ורג' רוברט קינגסטון, שפרש.

ג'ורג' כריס, בן 54, יפקד על כ־300 אלף אנשי צבא אמריקנים. (ע"צ)

זבוב — "נוסע סמוי" בצ'לנג'ר

יוסטון. — אסטרונאוטים של מעבורת החלל האמריקנית "צ'לנג'ר", גילו "נוסע סמוי" בתוך המעבורה.

זבוב זה נלקח יחד עם זבובים אחרים בתוך מיכל מיוחד, לשם עריכת ניסויים, אולם הוא הצליח לחמוק מהמיכל.

מעבורת אמריקנית זו נחכרה כולה על־ידי מערב־גרמניה, לשם עריכת 76 ניסויים שונים.

דובר של מרכז הבקרה במערב גרמניה אמר, כי הצוות הסתגל בינתיים היטב למצב של חוסר כוח משיכה, אולם התקשורת בין הצוות ומרכז הבקרה טעונה שיפור.

(ע"צ ועתי"ם־רויטר)

תיאטרון פרנקפורט: נציג את פאסבינדר

פרנקפורט. — מנהל התיאטרון בפרנקפורט, גינטר רידהלה, הודיע כי מנוי וגמור עמו להציג את מחזהו של ריינר וורנר פאסבינדר, גם אם מפגינים יהודים ימשיכו למחות נגד הצגה של המחזה, שתואר כאנטישמי.

כזכור, מנעו המפגינים היהודים עריכתה של הצגת הבכורה של המחזה "הזבל, העיר והמוות" שנועדה ליום ה' בערב.

הצגת הבכורה הופסקה, כאשר 26 מבין אנשי הקהילה היהודית השתלטו על הבמה כמה דקות לאחר שעלה המסך. בעקבות צעד זה, התנהל ויכוח סוער בין המפגינים, השחקנים והקהל.

המחזה של פאסבינדר עורר את זעמם של יהודים ושל חוגים ליברלים בגרמניה, מאחר שמוצגת בו דמותו של ספסר בנכסי דלא ניידי כ"היהודי העשיר". העלילה מתרחשת באזור בתי הבושת של פרנקפורט והוא מתאר את חייהם של מקופחי החברה.

מנהל תיאטרון פרנקפורט טוען כי המחזה אינו אנטישמי, אלא מתאר את האנטישמיות החבויה בחברה.

כמה מבין חברי מפלגת הירוקים התקהלו לפני בניין התיאטרון, כדי להכריז כי הם מתנגדים לצנזורה ולדרוש שהמחזה אכן יועלה, אך כרוזותיהם נקרעו על־ידי יהודים וזועמים.

(ע"ד)

הפולנים נעלבו מהקרנת "שואה"

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — הקרנת קטעים מהסדרה "שואה" של קלוד לנצמן בטלוויזיה הפולנית, עוררה תגובות לאומיות חריפות בפולין, אפילו בקרב מתנגדי המשטר.

בסרט זה, בן 9 שעות, על השמדת היהודים ע"י הנאצים, מתואר, בראיונות עם אכרים פולנים ובצילומים באתרי מחנות ההשמדה, איך האנטישמיות העממית בפולין סייעה לנאצים. לנצמן צילם פולנים המביעים נחת רוח מכך שנפטרו מן היהודים.

אפילו מנהיג "סולידריות", לך ואלנסה, גינה את הסרט, ואמר כי הוא "חש עלבון מהצורה המוטעית בה לנצמן מציג את הדרמה של היהודים".

שלטונות פולין, שהאשימו את לנצמן בהסתה אנטי־פולנית, רכשו את זכויות ההקרנה של "שואה", כפי הנראה כאמצעי להפגין אחדות לאומית. הם הצליחו מעבר למצופה. כל האינטלקטואלים הפולניים אכן גינו אותו.

הטלוויזיה הפולנית הקרינה שעה וחצי מתוך תשע שעות. בראיונות לאחריה, הואשם לנצמן במניפולאציה של המרואיינים הפולניים ומגמתיות. כל המשתתפים היו תמימי־דעים, כי הסרט אנטי־פולני.

רק אחד מגיבורי גטו ורשה מארק אדלמן, אמר כי "אין שום דבר אנטי־פולני בסרט זה. אך הוא משעמם, לא מעניין ומוחמץ".

הסופר אנדז'י וסילבסקי קבל, כי "הסרט מתעלם מן העובדה, כי גורל היהודים והפולנים היה שוה תחת הכיבוש הנאצי וכי העם הפולני הושמד בחלקו".

יו"ר אגודת התרבות היהודית, שמעון צורמי, תקף את לנצמן על שלא הזכיר כי פולנים רבים סייעו ליהודים במחיר חייהם. דובר הממשלה ג'רי אורבאן אמר, כי הסרט, שיוצג בגירסתו המלאה בבית קולנוע, "מעליב את העם הפולני".

● פרופ' סטפן סראואנדורף, המלמד פיסיקה גרעינית באוניברסיטת רוסנדורף שבמזרח גרמניה, נידון ל־11 שנות מאסר על ריגול — מוסר העיתון הדני "פוליטיקן".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 1.11.85

	יחידה	בנקנוטים – קניה	בנקנוטים – מכירה	העברות והמחאות – קניה	העברות והמחאות – מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1455.50	1521.00	1479.76	1498.23	1489.4
לירה שטרלינג	1	2082.46	2181.42	2119.76	2146.21	2134.8
מרק גרמני	1	557.30	583.78	567.28	574.36	571.58
פרנק צרפתי	1	180.72	191.73	186.31	188.63	—
גילדר הולנדי	1	495.14	518.67	504.00	510.29	506.81
פרנק שווייצרי	1	679.63	711.92	691.80	700.43	695.82
כתר שבדי	1	185.28	194.09	188.60	190.95	189.79
כתר נורווגי	1	185.15	193.95	188.46	190.82	189.72
כתר דני	1	153.77	161.08	156.52	158.48	157.57
מרק פיני	1	259.50	271.83	264.15	267.44	265.89
דולר קנדי	1	1063.48	1114.01	1082.53	1096.03	1089.7
דולר אוסטרלי	1	1014.62	1068.99	1030.06	1042.91	1036.6
ראנד דר' אפריקני	1	515.67	580.12	572.96	580.11	576.55
פרנק בלגי	10	271.07	287.96	280.36	283.86	—
שילינג אוסטרי	10	793.95	831.68	808.17	818.25	—
לירה איטלקית	1,000	825.83	878.03	842.68	853.19	—
ין יפאני	1,000	693.49	726.44	705.91	714.72	710.59

"לה מונד":

אש"ף מעביר לעיראק רק את אגפיו הצבאיים

ההנהגה הפוליטית תישאר בתוניס

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר"

פאריס. — אש"ף מעביר את אגפיו המבצעיים לעיראק, אך להנהגה הפוליטית אין כוונה לצאת מתוניס, כדי לשמור על חופש פעולה, כגון אשרות "לגרש ישראלים" — מוסר "לה מונד", המתאר את הפלשתינאים כמצניעים נוכחותם אחרי ההתקפה הישראלית ותשומת "אקילה לאורו".

שלטונות תוניסיה היו מעוניינים להיפטר מאש"ף, אך הסולידאריות הערבית אינה מאפשרת לבורגיבה לסלק את ערפאת. שר החוץ התוניסאי אפילו ויטן על ארה"ב על שהגישה בקשת הסגרה נגד אבו־עבאס, שפיקד על חטיפת האוניה. הוא אמר: "אנו לא ביקשנו מארה"ב להסגיר לנו את שמעון פרס אחרי ההתקפה על מטה אש"ף". עבאס ירד למחתרת ומסתתר בבגדד מפחד שמא יחוסל.

שר החוץ טען, כי "אף אחד עדיין לא סיפק לנו ראיות, כי פעולות הטרור בלרנקה ובאוניה, יצאו מתוניסיה" אך הוא אמר, כי "הזכרנו לאש"ף את מחוייבותו לנהל בתוניס רק פעילות פוליטית".

לפי מקורבי אבו־עבאס, ביקשו השלטונות להוציא מתוניס את כל הפלשתינאים הקשורים לארגונים צבאיים ולהפחית את מספר הפלשתינים.

ערפאת: הבטחה מבריה"מ

ערפאת עצמו הכריז אמש, כי צרפת "לא שינתה את מדיניותה כלפי הפלשתינים".

הוא אמר זאת במסיבת עיתונאים באבו־דאבי, לשם הגיע כדי לנהל שיחות עם מנהיג איחוד הנסיכויות הערביות.

כן אמר, כי קיבל הבטחה מבריה"מ, כי הבעיה הפלשתינית אכן תיכלל בסדר היום פיסגת רייגן גורבצ'וב.

דרא"פ הטילה איפול על סיקור דיכוי האלימות

יוהנסבורג. — ממשלת דרום אפריקה הטילה אתמול איפול מלא על סיקור בלתי מבוקר של התקריות האלימות והדיכויין באיזורים שבהם הוכרז על מצב חירום, והדבר עורר מחאה חריפה ביותר מצד כתבי החוץ.

התקנות החדשות שפורסמו במהדורה מיוחדת של "הרשומות" של דרום אפריקה, אוסרות על העיתונות, הלאומית והבינלאומית, לאסוף מידע חזותי (צילומים) או הקלטות על הפגנות אלימות כלשהן. האיסור חל על האיזורים יוהנסבורג, פורט־אליזבת, וקייפטאון — שם מצאו את מותם כ־800 איש ב־13 החודשים האחרונים.

ממשלת דרום אפריקה גורסת, כי נוכחותם של צלמים, צלמי טלוויזיה ונציגי הרדיו, רק מדרבנת את המתפרעים ומאריכה את ההתנגשויות.

4 הצעות מתחרות על חיבור בריטניה לאירופה

פאריס. — ארבע הצעות מובילות עתה בתאגם על חוות הנדסית במיליארדי פרנקים, כדי לבנות גשר קבוע דרך התעלה בין בריטניה ואירופה היבשתית.

ממשלת צרפת מסרה, כי תשע תכניות הוגשו לה לפני המועד הסופי שחל ביום שישי בחצות הלילה. ארבע מהתכניות אלה גם היו בין 9 התכניות שהוגשו בלונדון לממשלת בריטניה.

[illegible]

(ע"צ ע"ר)

טלקס

● **הזמנה לחידוש הצמיחה במשק**

משרד־האוצר עומד להחזיר סכום של כ־150 מיליון דולר לחידוש הצמיחה במשק באמצעות הלוואות פיתוח.

בימים אלה מתנהלים דיונים עם קופות הגמל על־מנת שאלה יעמידו לרשות מפעלי התעשייה את ההלוואות הללו מתוך האמסיות שלהם.

עד כה לא שימשו הכספים הנאגרים בקופות הגמל למתן הלוואות פיתוח למפעלי תעשייה, אלא לצורכי מימון משכנתאות משלימות של הבנקים למשכנתאות.

לכתבנו נודע, כי מספר קונצרנים תעשייתיים גדולים שוקלים להפעיל קופות גמל משלהם על־מנת שיוכלו לנצל טוב יותר את החסכונות החדשים לגיוס הון. בכלל זה נבדקת אפשרות כזו גם על־ידי קונצרן כימיקלים לישראל, המעסיק בארץ 5000 עובדים.

אייל שגב

● **חקירה נגד יבואני אלקטרוניקה**

אגף המכס החליט לפתוח בחקירה מקיפה נגד כל יבואני מוצרי האלקטרוניקה. ההחלטה על ביצוע חקירה מקיפה באה על רקע החשדות כי היבואנים לא דיווחו על מחירים אמיתיים.

גורם בכיר באגף המכס אמר, כי בעקבות החקירה נגד משה פרוסמן, יבואן מוצרי "טרכף", התעוררו חשדות כי יש לבדוק את כל ענף יבוא מוצרי האלקטרוניקה.

במכס טוענים, כי קיימים חשדות לפיהם היבואנים דיווחו על מחירים נמוכים יותר מאשר שילמו בפועל, וזאת במטרה להקטין את גובה המיסוי, אשר מגיע לכ־200 אחוז. את ההפרש הם שילמו באמצעות הוצאה בלתי חוקית של מטבע חוץ מישראל.

אייל שגב

● **הפגנה נגד מעצרים מינהליים**

הפגנה של 30 מתנגדי השלטון הישראלי בשטחים המוחזקים נערכה ביום שישי בשער הכניסה לכלא באר־שבע.

המפגינים באו למחות על החזקת עצירים מינהליים מתושבי השטחים בכלא זה.

שוטרים וכבאים, שהוזעקו למקום, התכו את שלשלאות הברזל בהן כבלו עצמם אחדים מן המפגינים אל שער הכניסה של בית־הסוהר.

המפגינים טענו, כי בכלא באר־שבע כלואים 80 עצירים מינהליים והם טרם הובאו לדין.

ההפגנה פוזרה ע"י המשטרה שעה לאחר שהחלה.

(עתי"ם)

● **עובדי "כור" תורמים למניעת אבטלה**

מזכירות הארגון הארצי של פועלי תרושת ההסתדרותית ("כור") החליטה להיענות לקריאתו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, והודיעה, כי עובדי "כור" יעבדו, ויתרמו תרומתם לקרן המיוחדת שמטרתה לעודד צמיחה משקית ולמנוע אבטלה, על בסיס עקרון העזרה ההדדית.

על כך מסר מזכיר ארגון פועלי תרושת ההסתדרותית, אדי דניכו.

(שע"ח)

● **ירידה בתמותת תינוקות בישראל**

בעשור האחרון ירד שיעור תמותת התינוקות באוכלוסיה היהודית מ־17.9 לכל אלף לידות ל־11. באוכלוסיה המוסלמית ירדה התמותה מ־41.3 לכל 1000 לידות ל־22. כך עולה מנתונים שנמסרו בשנתון הסטטיסטי ל־1984, היוצא לאור בחודש. הירידה הגדולה נרשמה בתמותת תינוקות בני פחות מחודש.

יש לציין, כי שיעור התמותה של התינוקות באוכלוסיה הלא יהודית כפול מזה שבאוכלוסיה היהודית.

יוסף שמי

עין בעין

ירושלים ראתה סרטים בשבת

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר"

השבת הגדולה. עונג שבת. המצור נגמר סוף סוף. אמרו אתמול ירושלמים רבים בבית אגרון ובסינמטק וואן ליר. ואכן, לראשונה מזה יותר מאלפיים שנה זכתה בירת ישראל לתרבות גם בשבת, למרות החרדים ולמרות רשויות השלטון. לי, כעתונאי, היה סיפוק מיוחד. האיגוד המקצועי שלי תרם את ביתו לפריצת הדרך התרבותית.

בסינמטק בירושלים הוסרט ביום שישי, גם אחרי כניסת השבת וגם למחרת היום, הסרט הגרמני הארוך (16 שעות) והמעניין "היימט". בבית אגרון ראו מאות מבוגרים וילדים את סרטו של וולט דיסני (1951) "עליסה בארץ הפלאות". וראה זה פלא, אל מול נחישות הציבור החילוני, רוב רובו של הציבור הירושלמי, עברו שני האירועים בשקט מוחלט.

עיקר "האש" כוונה אל בית אגרון. הסינמטק, בן טיפוחיו של טדי קולק, טען, כי מדובר באירוע חד־פעמי. מה פירושו של חד־פעמי, השבתות הקרובות יוכיחו. וממתי הדתיים מסכימים למה שהם מכנים חילול שבת, אם הוא רק חד־פעמי?

כל התותחים גוייסו

הדתיים הבטיחו הפגנות סוערות, ואפילו אלימות, נגד הכוונה להפוך את בית העיתונאים בירושלים למרכז התרבותי של העיר בימי המנוחה והשבתון. הם גייסו את כל התותחים שעומדים לרשותם. סגן השר לשעבר, מנחם פורוש, איים כרגיל. ברוך אפלבאום, מנהל לשכת ראש הממשלה, רצה לדעת אצל המארגנים למה מסריטים סרטים בשבת. אותו אפלבאום, הטוען כל שני וחמישי כי הקולנוע הוא הביביי שלו. לשכת העיתונות הממשלתית, אותה מנהל בן יקיר אחר לפרס, ד"ר ישראל פלג, הזהירה, כי אם ייגרם נזק כתוצאה מהפגנות החרדים לציוד בבית אגרון, יצטרכו המארגנים לשאת בהוצאות. גם עיריית ירושלים ניסתה לשים רגליים.

אבל כשהציבור הירושלמי מגלה נחישות איש לא יעמוד בדרכו.

שעת המבחן, אתמול ב־11 בבוקר, הגיעה. האם הציבור הירושלמי יגיע לעליסה? האם ירושלים אכן רוצה בקולנוע, בבידור, בתיאטרון ובדיסקוטקים בשבתות?

והציבור הירושלמי ניצח. בית אגרון היה מלא על גדותיו. עשרות מצאו דלתות נעולות. אלפים אחרים, שחששו מאלימות החרדים ונשארו בבית, יבואו בשבתות הבאות.

בחוץ הפגינו נוכחות דתיים בודדים. היו שם שלושה חברי מועצת העיר מהסיעות הדתיות, לייזרסון ופורוש ג'וניור (אגודת ישראל) ודוד ברגמן (מפד"ל). והיו במקום גם רב גניחובסקי ("ידיעות אחרונות"), יצחק דיישדרויטש ("מעריב"), ("הצופה") ויעקב אורלשטיין ("הצופה"), עיתונאים דתיים שביקשו למחות על הקרנת הסרטים. למפגינים לא היה אפילו מניין לרשאת־מחאה. בשבוע הבא, הם הבטיחו, יבואו בהמוניהם. למותר לציין כי לשוטרים המעטים שהיו במקום לא היתה כל עבודה.

העתונאים יכריעו

הפרימיירה הצליחה. ועוד איך. השאלה היא, כמובן, מה הלאה. במבחן הגדול יעמדו קודם כל עיתונאי ירושלים. הם יכריעו בעוד שבוע וחצי במישאל כללי אם המעצמה השביעית רוצה בעונג שבת בביתה, או שמא גם היא מתקפלת בפני הכפייה הדתית. וגם החרדים לא יעמדו כוודאי מנגד.

בשבת הבאה צפויה לנו בירושלים הצגה כפולה — חידוש הליגה הלאומית בכדורגל והפגנת ענק חרדית. נא להצטייד בכובעי מגן.

מרצה בטכניון חשוד בגניבת טופס בחינה ובהעתקת התשובות

מרצה החשוד בגניבת טופס מבחן ממזכירות הפקולטה להנדסה וניהול בטכניון, אליעזר שיימן בן 88 מחיפה, הובא ביום ו' לבית־המשפט השלום בחיפה, ושוחרר בערבות.

ב"כ המשטרה טען, כי החשוד פרץ ביום ה' 7 באוקטובר למזכירות הפקולטה ונטל מארון הברזל הנעול, אותו פתח באמצעות מפתח מותאם, בחינה לסימסטר ב'. לטענת ב"כ המשטרה, ניגש המרצה, הלומד בלימודי מוסמכים, למחרת היום, למיבחן, שהיה בשיטה האמריקנית, מבדיקת מיבחנו התברר, כי התשובות שנרשמו ע"י החשוד נמצאו מתאימות לתשובות של המרצה שהכין את המיבחן, אותן הניח בארון הברזל הנעול במזכירות הפקולטה ביחד עם טופסי המיבחן.

חלק מהתשובות, שהכין המרצה היו שגויות, ולהערכת ב"כ המשטרה, העתיק המרצה את התשובות פשוטו כמשמעו.

החוקר רפ"ק ניסן ציגלר, אמר עוד, כי על טופס התשובות שהוכנו מראש נתגלו טביעות האצבעות של החשוד, שאינו יודע לתת הסבר לכך. ידוע למשטרה, הוסיף החוקר, שבמשך הסימסטר לא הופיע המרצה ללימודים, וכי יש חשד שאנשים נוספים מאותה פקולטה מעורבים בפרשה.

סניגורו של החשוד, עו"ד יוסף ליבנה, דחה בבית־המשפט את האשמות המשטרה מכל וכל ואמר, כי החשוד, מהנדס במקצועו העומד לקבל תואר מוסמך, הוא מרצה בטכניון ואין מדובר כאן בעבריין.

השופט עמירב רגר דחה את בקשת המשטרה לצוות על הארכת מעצרו של החשוד והורה לשחררו בערבות של 250 אלף שקל, כשהוא אוסר עליו לקיים מגע עם מי מהמעורבים בפרשה.

(עתי"ם)

שיא נוסף בספר השיאים של גינס:

הישראלי המכוער רוקן בחצי שעה את הבר הארוך בעולם

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

הישראלי המכוער התגלה במלוא כיעורו ביום הפעלת איזור הסחר החופשי באילת, כאשר סחב את כל מה שניתן לסחוב "מהבר הארוך ביותר בעולם".

גורמי התיירות והתאחדות בתי המלון באילת החליטו — כדי להעלות את אילת על מפת התיירות הבינלאומית — להקים סביב לבריכה את הבר הפתוח הארוך ביותר בעולם, מתוך כוונה שזה יירשם בספר השיאים של גינס.

בהתאם לתוכנית נפתח הבר לקהל האלפים, שהמתין בקוצר רוח, בדיוק בחצות הלילה. אלפי האנשים — תיירים, אילתים וגם ילדים רכים שנרחפו לבר שאורכו היה מעל ל־800 מטר — חיסלו תוך 15 דקות אלפי בקבוקי יין ובירה, מאות בקבוקי ברנדי ישראלי ואת כל המשקאות הקלים — הכל כמו"ל לבן.

תוך 15 דקות לא נשאר דבר על הבר הארוך ביותר ולמאות הברמנים והמלצרים שעמדו מאחורי הבר לא נותר אלא לתהים ידיים ולטלטן מצטערים, המלאי אזל.

מי שעמד מן הצד לא יכול היה לשכוח מה־שראו עיניו. מאות אנשים סחבו מהבר מכל הבא לידיו. הורים שלחו את ילדיהם "לך ותביא עוד בקבוקי יין". האחרים סחבו את הכוסות הריקות. אפילו מפות השולחן הארומות נסחבו. תוך 30 דקות מאז פתיחת הבר הארוך ביותר לא נותר עליו דבר מלבד בקבוקים ריקים.

נראה שבספר השיאים של גינס אפשר יהיה לרשום שיא נוסף, שבתוך חצי שעה חוסל באילת הבר הארוך ביותר בעולם.

● ישראל זכתה במדליית ארד באליפות הבריג' "גביע ברמודה", לאחר שניצחה את ברזיל 174־152.

עובד החברה להגנת הטבע נהרג בנופלו מצוק

מאת מירה יערי, כתבת "על המשמר"

איציק אוחיון בן 22, עובד החברה להגנת הטבע, נהרג ביום שישי בנופלו מצוק בגובה 8 מטרים ליד חצבה.

איציק הוא בן למשפחה בת שש נפשות. אוחיון משרת בצה"ל ואביו עבד בבית־החולים בעפולה עד צאתו לפנסיה. לפני כשלושה חודשים הוא השתחרר משירותו הצבאי שבמסגרתו שירת שנתיים בלבנון בגולני בדרגת סמ"ר.

דוברת החברה להגנת הטבע בצפון, רליה רז, סיפרה, כי איציק עבד כנהג בחברה מאז שיחרורו מהצבא. במשך שלושה חודשים וביום שישי היה בדרכו לפגוש קבוצה של מדריכי החברה שיצאו לסיור השתלמות בשטח. בשעה 4.15 הגיע איציק למקום והצטרף לקבוצה כדי לטייל עימה ותוך כדי הליכה נפל, כאמור, מצוק שגובהו 8 מטרים ונחבל קשה.

חובש שהיה במקום החל לטפל בו, ורופא צבאי הוזעק ממחנה צבאי סמוך במכשיר קשר.

תוך כדי נסיונות ההחייאה הגיע למקום מסוק חיל־האויר ובו צוות הצלה, אשר ביצע באוויר טיפולי החייאה למצוע. אוחיון הובא לבית־החולים "סורוקה" כשהוא חבול קשה בעמוד השדרה, בגולגולת וברגליו, והיה מחוסר הכרה. נסיונות שעשו רופאי בית־החולים במשך כחצי שעה להציל את חייו עלו בתוהו, והוא נפטר על שולחן הניתוחים.

מזכיר החברה להגנת הטבע, יואב שגיא, מינה ועדת חקירה מיוחדת לבדיקת נסיבות האסון.

נרגם ונפצע בהיכנסו דרך מחסום שבת

מאת כתב "על המשמר" בירושלים

נהג מכונית פרטית, שלא ידע על מחסום שבת המוצב ברחוב שמואל הנביא בירושלים, חצה אותו בליל שבת אל תוך האיזור החרדי, ונפצע בראשו לאחר שרגמוהו באבנים.

הנהג המבוהל לא השגיח כי סטה מהנתיב והתקל בעמוד חשמל.

הוא נפצע קשה ובניידת משטרה שעברה במקום הובילה אותו ואת בתו, וגם לבית־החולים, שם קיבל טיפול רפואי.

בפלילים

סגנו של מרדכי דרויש חשוד בקבלת שוחד

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

אברהם לוי, סגן מנהל המחלקה לשיפור פני העיר בעיריית ירושלים, נעצר ביום שישי בבית־משפט השלום בתל־אביב ל־5 ימים, בחשד של קבלת שוחד מעובדת.

נציג היחידה לחקירות הונאה, מפקח ריצ'רד פרידמן, טען, כי לוי בן 48, המתגורר בגבעת זאב בירושלים, חשוד כי קיבל שוחד מעובדת ארעית במחלקתו תמורת הבטחה להעניק לה קביעות בעבודה ולקדמה בתפקיד.

מפקח פרידמן ביקש 5 ימי מעצר להשלמת החקירה. הוא טען כי החשוד עלול להתנכל למתלוננת ולהדיח עדים. השופט אהרון פרוינד נעתר לבקשה.

מרדכי דרויש, מנהל המחלקה לשיפור פני העיר ירושלים, שוחרר בסוף השבוע ממעצרו בערבות בנקאית בסך של 5 מליון שקל.

דרויש נעצר בשבוע שעבר בחשד בעבירות הונאה ומרמה. במסגרת תפקידו היה יו"ר קופות הגמל של עובדי העירייה והוא חשוד בעבירות שוחד, גניבה ומתן טובות הנאה למקורביו.

תיירת מגרמניה נאנסה ונשדדה ביפו

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

תיירת גרמניה בת 24 נאנסה ונשדדה אתמול ביפו.

התיירת טיילה בסביבות השעה 11:30 לפני הצהריים בשבילי גן הפסגה ביפו. לפתע התנפל עליה אלמוני וגרר אותה בכוח לתוך סבך השיחים. הוא כפת את ידיה, קשר מטפחת סביב עיניה, סתם את פיה ואנס אותה. כשגמר לבצע את זממו חטף האלמוני מהתיירת ההמומה את תיקה שהכיל מסמכים וסכום כסף ונמלט מן המקום.

חשוד בהפעלת כנופיות פורצים באיזור חיפה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

חשוד בהפעלת מספר כנופיות פורצים, שעסקו בהתפרצויות על־פי הזמנה, נעצר ביום שישי ל־10 ימים בבית־משפט השלום בחיפה.

בבקשה להארכת מעצרו של חוסיין חאמד בן 35 משפרעם, טען בא־כוח המשטרה, פקד יצחק טיילר, כי החשוד הפעיל יותר מכנופית פורצים אחת שפעלה באיזור חיפה וצפון הארץ. לטענתו, נהג חוסיין לקבל הזמנות של סחורות גנובות ולשגר את הפורצים לגנבן.

בא־כוח המשטרה הוסיף, כי מדובר במאות התפרצויות וכי על־פי החשד הנהיג החשוד יותר מכנופיה אחת. הוא טען, כי הסחורות כללו חומרי בניין, אביזרי אינסטלציה, חומרי תברואה ובעצם כל דבר אפשרי. בידי המשטרה, אמר, מצוי חומר חקירה רב הקושר את החשוד להתפרצויות ואף עומדים ותלויים נגדו חמישה תיקים אחרים בהם כבר נחקר ושוחרר בערבות.

תקפו נהג אוטובוס על העלאת מחיר הנסיעה

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

מוחמד צברי, נהג אוטובוס פרטי השייך לחברת "נתיב", התלונן בסוף השבוע במשטרה, כי פועלים ערבים תקפו אותו כאשר הודיע להם כי הוא מעלה את תעריף הנסיעה.

הנהג הסיע את הפועלים בחזרה לבתיהם בעזה וסמוך לצומת גהה הודיע להם על העלאת מחיר הנסיעה מ־800 ל־3000 שקל. בתגובה לכך התחילו הפועלים להשתולל, גרמו נזק לחלון האוטובוס ואיימו על הנהג שיכו אותו וישרפו את האוטובוס.

הנהג הוביל את 38 הנוסעים לתחנת משטרת מסובים והם נעצרו ושוחררו לאחר חקירה קצרה.

ניקב את גלגלי מכונית השוטרים שבאו לעוצרו

מאת יהודית צור, כתב "על המשמר"

שיטה בדוקה להימלט ממעצר הפעיל תושב ואדי חמאם בן 21, כאשר שני שוטרים הגיעו אתמול לבצע צו חיפוש אחר רכוש גנוב בביתו.

החשוד הבחין במכונית המשטרתית המתקרבת למקום ונמלט דרך דלת אחורית. בזמן שהשוטרים הסבירו את מטרת בואם לבני הבית, ניקב החשוד את ארבעת גלגלי המכונית במכשיר חד ונמלט מהמקום. משהבחינו השוטרים כי החשוד נמלט מהם מיהרו אל המכונית, אולם לא יכלו לנסוע בגלל התקרים.

השוטרים הזעיקו תגבורת והצליחו לאתר את החשוד ולעוצרו יחד עם שניים מחבריו, החשודים כי סייעו בידו להימלט.

לחברינו חביבה ועופר כהן, למשפחה ולקיבוץ המעפיל

משתתפים באבלכם הכבד במות האם

מגדל בגן

קיבוץ עין־החורש

במות

רבקה צחור

משתתפים בצערן של משפחות

תרצה ואורי אמבר — במשמר־העמק

איה ויוחנן שטל — בגבעת־ברנר

בית גבעת־ברנר